

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΒ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1988

ΑΡΙΘ. 4

ΥΠΕΡΧΡΟΝΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΗΣ Ζ' ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ*

(Έξ άφορμής τής 1200ετηρίδος αὐτῆς)

Στό έλληγορθόδοξο βυζαντινό «στύλ» τῆς έκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς περιορίσθηκε πολὺ ἡ χρῆσις τοῦ συμβολισμοῦ στήν έκλογή τῶν θεμάτων. Ἐάν ἡ προσφυγή σέ συμβολικῆς παραστάσεις ἦταν ἀναγκαία τήν ἐποχή τῶν διωγμῶν καί τῆς *disciplinae arcanae*, πού ἀπέβλεπε στήν ἀπόκρυψι τῶν χριστιανικῶν θείων μυστηρίων ἀπό τὰ βέβηλα μάτια τῶν εἰδωλολατρῶν, μετὰ τήν ἐπικράτησι τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ συμβολικὸ στοιχεῖο περιορίσθηκε στήν ὑποδήλωσι τῆς ἀκατάληπτης θείας πραγματικότητος ἢ σέ δευτερεύοντα διακοσμητικὰ θέματα. Ἀντίθετα, ὅπως διακήρυξε ὁ πβ' κανὼν τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου (692), δέν εἶναι πλέον ἀνάγκη νὰ ζωγραφίζεται ὁ Χριστὸς συμβολικῶς ὡς ἄμνος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξεικονίζεται κατὰ τὸν ἀνθρώπινο χαρακτήρα του⁹⁰. Βεβαίως ἡ ἐξεικόνισις τῶν ἱστορικῶν

συναρτήσεων τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου, τῶν λοιπῶν θείων προσώπων καί τῶν ἁγίων δέν ἐκφυλίζεται σέ φυσιοκρατικὴ φωτογραφικὴ παράστασι καί σέ ἄκρατο ρεαλισμὸ ἢ νατουραλισμὸ. Ἡ ἀνάγκη νὰ διατηροῦν οἱ εἰκόνες τὸν ἀναγωγικὸ καί μυσταγωγικὸ χαρακτήρα τους, διὰ νὰ ἀνάγουν τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητῆς των στήν ὑπερκόσμια θεία πραγματικότητα, μετὰ τὴν ὁποία ἀρρήκτως ἦσαν συνδεδεμένα τὰ ἐξεικονιζόμενα ἱερά πρόσωπα, συντελεῖ ὥστε πάντοτε τὸ ἱστορικὸ ρεαλιστικὸ στοιχεῖο τους νὰ συνδυάζεται ἀναποφεύκτως μετὰ τὴν συμβολικὴ διάστασι, ἡ ὁποία εἶναι ἀναπόφευκτη σέ ὁποιαδήποτε παρουσιάσι ὅχι μόνον τῆς ἀπρόσιτης στὶς ἀνθρώπινες γνωστικῆς δυνάμεις θείας σφαίρας, ἀλλὰ καί τοῦ ἐξ ἴσου μυστηριώδους θείου στοιχείου, πού ἀοράτως καί μυστικῶς δρᾷ καί ἐκδηλώνεται στήν θεανθρωπίνην πραγματικότητα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας⁹¹.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 99 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

90. Στὸν πβ' κανόνα τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τονίζεται, ὅτι αὐτοὺς οὖν παλαιούς τύπους καί τὰς σιμάς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καί προχαράγματα, τῆ Ἐκκλησία παραδεδωμένους κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καί τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. Ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καί ταῖς χρωματουργίαις, ἐν ταῖς ἀπάντων ὕψουσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἵροντος τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου ἄμνου, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτήρα καί ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἄμνου, ἀναστηλοῦσθαι ὀρίζομεν δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ Θεοῦ Λόγου κατανοοῦντες καί πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καί τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι καί τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ

Τὸ βυζαντινὸ «στύλ» τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς θαυμάζεται σήμερα ἰδιαιτέρως γιὰ τὴν αἰσθητικὴν ἐπικαιρότητα του. Ἡ θετικὴ ἀξιολόγησις του ἐπικράτησε, διότι

ἀπολυτρώσεως): Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου, Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καί οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Νόμοι, ἐν Ἀθήναις 1947, σ. 109-110.

91. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Κριτικὴ Εἰσαγωγή εἰς τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Θρησκείας καί Γνώσεως, Ἀθήναι, 1955, σ. 106-107.

ἡ σημερινή Αἰσθητική, ἐκτὸς τοῦ καλλιτεχνικοῦ νατουραλισμοῦ, θεωρεῖ ὡς παραδεκτὰ καὶ ἀξιολογεῖ θετικῶς ἢ καὶ ἐξυμνεῖ καὶ ἄλλα καλλιτεχνικά «στύλ», ὅπως λ.χ. τοῦ Ἐμπρεσιονισμοῦ (Impressionismus), ἀκόμη καὶ τοῦ μετριάσιμου Ἐξπρεσιονισμοῦ (Expressionismus)⁹², ποὺ ἀποκαλύπτουν τὴ διάστασι τοῦ πνευματικοῦ βάρους, ἐκφράζουν ἐντυπώσεις ἢ ἐσωτερικά βιώματα καὶ ξεφεύγουν ἀπὸ τὰ πλίσια τῆς τεχνικῆς τῆς πιστῆς ἀντιγραφῆς τῶν φυσικῶν ἀνατομικῶν περιγραμμάτων ἢ φυσικῶν χρωμάτων καὶ καταστάσεων. Μάλιστα ὁ Ἐμπρεσιονισμὸς ἔχει κάποια μορφολογικά στοιχεῖα, ποὺ θυμίζουν κάπως τὰ μωσαϊκά, καθὼς παρατάσσει τὸ ἓνα δίπλα στὸ ἄλλο, χωρὶς νὰ τὰ ἀναμιγνύη, τεμάχια βασικῶν χρωμάτων, τὰ ὁποῖα μόνον ἀπὸ κάποια ἀπόστασι δείχνουν καθαρά τὸ ἐξεικονιζόμενο ἀντικείμενο. Ὅπως ἔχομε ἤδη σημειώσει, «ὅλες οἱ ἀντινατουραλιστικὲς τεχνολογίες τῆς νεώτερης καὶ τῆς μοντέρνας τέχνης συνετέλεσαν, ὥστε νὰ ἐκτιμᾶται» ἡ Βυζαντινὴ Ζωγραφικὴ, «ποὺ πραγματοποιώντας τὴν ὑπερπήδησι τῆς πραγματικότητος τῶν ὄρατῶν, χωρητῶν, ἀριθμητῶν, μετρητῶν καὶ σταθμητῶν πραγμάτων, εἰσδύει στὴ σφαῖρα τοῦ ὄντως ὄντος καὶ ἀπεικονίζει τίς ἄυλες καὶ μυστικὲς του διαστάσεις, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται πολὺ γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῶν ἀνατομικῶν ἀναλογιῶν καὶ τῶν ἐνδοκοσμικῶν προοπτικῶν»⁹³.

Ἐπειτα ἔχει σήμερα κατανοητῆ, ὅτι γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ ἔκφρασι τῶν θρησκευτικῶν βιωμάτων πολὺ καταλληλότερη ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴ κατηγορία τοῦ κλασσικῶς ὠραίου, ποὺ ἐκφράζεται στὴ συμμετρία καὶ κανονικὴ ἀναλογία τῶν μερῶν, εἶναι ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξη Ζωγραφικὴ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς χρησιμοποιουμένη αἰσθητικὴ κατηγορία τοῦ Ὑπερόχου ἢ τοῦ Ὑψηλοῦ, ποὺ διασπᾶ κάθε κλασσικὸ καὶ φυσιοκρατικὸ («κομπορμισμὸ»), παρουσιάζει ἐσωτερικὸ δυναμισμό καὶ ὑπερπηδᾷ τὰ ὅρια τῆς στατικῆς μορφῆς. Τὸ Ὑπέροχο ἢ τὸ Ὑψηλὸ προκαλεῖ στὴν ἀρχὴ ἐκπληξί καὶ δέος, γιὰ νὰ δημιουρ-

γήσῃ σὲ λίγο μέσα μας μυστικὴ ἀγαλλίασι καὶ εὐφροσύνη, ποὺ γοητεύει καὶ δημιουργεῖ πνευματικὴ ἔξαρσι καὶ ἀνύψωσι⁹⁴. Ἡ αἰσθητικὴ αὐτὴ κατηγορία προσιδιάζει καὶ εἶναι καταλληλότερη πρὸς ἔκφρασι τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου βιώματος τῆς συναισθήσεως τῆς μικρότητός μας μπροστὰ στὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ⁹⁵. Στὸ βίωμα αὐτό, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσωμε τὴν κλασσικὴ διατύπωσι τοῦ Rudolf Otto, συνδυάζεται ἢ βίωσις ἀφ' ἐνὸς τοῦ *mysterium tremendum*, τοῦ φρικτοῦ δηλαδὴ μυστηρίου, ποὺ δημιουργεῖ ἄπωσι, ἱερὴ φρικίασι καὶ εὐλαβικὸ δέος μπροστὰ στὴν *Majestas* τῆς θείας Παντοδυναμίας, καὶ ἀφ' ἐτέρου τοῦ *mysterium fascinans*, τοῦ γοητευτικοῦ δηλαδὴ μυστηρίου, ποὺ θέλγει, σαγηνεύει καὶ δημιουργεῖ ἔξαρσι, ἔλξι καὶ ἀγαλλίασι⁹⁶. Κορύφωσις τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων καὶ τῆς ὑλοποιήσεως τῆς αἰσθητικῆς κατηγορίας τοῦ Ὑπερόχου ἢ τοῦ Ὑψηλοῦ βρίσκεται στὴν ἐπιβλητικὴ μορφή τοῦ Παντοκράτορος.

Ἐξ ἄλλου ἡ Ζωγραφικὴ τῶν ἱερῶν εἰκόπων, διατηρώντας τὸν ρεαλιστικὸ της χαρακτήρα ὑπὸ τὴν ἔννοια, ὅτι ἐξεικονίζει σαφῶς ὠρισμένες μορφὲς τοῦ θεανθρωπίνου καὶ ὑλικοπνευματικοῦ («ὄντως ὄντος»), ἀποφεύγει κάθε ἀκρότητα τῆς μοντέρνας ἀφηρημένης τέχνης, κάθε αὐθαίρετο ὑποκειμενισμό καὶ κάθε ἀνεύθυνη αὐτονομία. Ἔτσι καθιστᾷ τὸ ἐξεικονιζόμενο θέμα ἀπολύτως κατανοητὸ κοινὸ ἀγαθὸ τῆς κοινωνίας τῶν μελῶν τοῦ μυστικοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἐντάσσει σὲ ἀληθινὰ οἰκουμενικοὺς ὀρίζοντες. Κάθε ἱερὰ εἰκὼν δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀποκρυπτο-

94. Περισσότερα βλ. στὰ ἐξῆς: Ε. Π. Παπανοῦτσου, *Αἰσθητικὴ*, Ἀθήναι, 1948, σ. 269 ἐξ. Ε. Μουτσόπουλου, *Αἰσθητικὴ καὶ κατηγορίαι - Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἀξιολογίαν τοῦ αἰσθητικοῦ ἀντικειμένου*, Ἀθήναι 1970, σ. 28 ἐξ. Magnus Künzle, *Ethik und Ästhetik*, Freiburg im Br. 1910, σ. 50 ἐξ. Nikolai Hartmann, *Ästhetik*, 2α ἐκδ., σ. 363 ἐξ. E. Meumann, *System der Ästhetik*, Leipzig 1914, σ. 136-137.

95. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὸ Ὁραῖο*, Ἀθήναι, 1972, σ. 21-22.

96. Rudolf Otto, *Das Heilige. Über das Irrationale in der Idee des Göttlichen und sein Verhältnis zum Rationalen*, 1963, σ. 13 ἐξ., 21 ἐξ., 42 ἐξ. Εὐαγγέλου Θεοδώρου, *Κριτικὴ Εἰσαγωγὴ εἰς τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων Θρησκείας καὶ Γνώσεως*, σ. 79-80. Τοῦ Ἰδίου, *Ἡ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας τοῦ Rudolf Otto (ἐξ ἀφορμῆς συμπληρώσεως 50 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου του)*, Ἀθήναι, 1987, σ. 11-12.

92. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Τέχνη καὶ Ἐλευθερία (Αἰσθητικὸ Δοκίμιο)*, Ἀθήνα 1976, σ. 18.

93. Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 51, ὑπόσημ. 94.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

ΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ

ΠΕΡΓΑΜΗΝΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΩΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς σώζονται 206 χειρόγραφα κείμενα. Ὅπως μαρτυρεῖται εἰς τὰς Διαθήκας τοῦ Ἁγίου, πολλὰ ἐκ τούτων ἐκληροδότησεν ὁ ἴδιος ὁ Ὁσιος εἰς τὴν Μονήν, μετὰ τὴν διαρκῆ φροντίδα του διὰ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης «τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου», δι' ἀξιολόγων Κωδίκων καὶ σπανίων χειρογράφων. Εἰδικοὶ καλλιγράφοι, καὶ ξένοι καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, ὡς κυρίαν ἀπασχόλησιν των εἶχον τὰς ἀντιγραφὰς σπουδαίων Κωδίκων. Μέρος ἐκ τούτων εἶναι ἀγορασμένοι δι' ἐξόδων τῆς Μοναστικῆς ἀδελφότητος καὶ ἄλλοι εἶναι δωρεαὶ ἀπὸ εὐσεβεῖς κατοίκους τῆς περιοχῆς πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς πνευματικῆς τροπῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ «ψυχικὴν σωτηρίαν καὶ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον».

Ἐκ τῆς μελέτης των διαπιστοῦμεν ὅτι οἱ πλείστοι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 124 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

τούτων εἶναι θεολογικοῦ περιεχομένου, ὡς καὶ κείμενα τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης. Διακρίνονται τὰ λειτουργικὰ χειρόγραφα ὡς καὶ οἱ Κώδικες ποὺ περιέχουν περιγραφὰς βίων ἁγίων ὡς καὶ τινα ἀσκητικά. Ἀξιόλογον θέσιν κατέχουν τὰ Νομοκανονικὰ κείμενα, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκει ὁ μελετητὴς τὴν συμφωνίαν καὶ τὰς ὀρθοδόξους θέσεις ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς πίστεως. Δύο ξενόγλωσσοι Κώδικες σλαβικῆς προελεύσεως καὶ λειτουργικοῦ περιεχομένου, σώζονται ἐν μέσῳ τῶν ἐλληνικῶν χειρογράφων ὡς καὶ τινες κλασσικῶν κειμένων τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, ποιητῶν ἢ τραγωδῶν. Πλέον τούτων ὑπάρχουν καὶ δέκα (10) Κώδικες βυζαντινῆς μουσικῆς. Τέλος, ἀξιόλογον θέσιν κατέχει τὸ λεξικὸν τοῦ Πατριάρχου Φωτίου, ὁμοῦ δευμένον μετ' ἄλλων λεξικῶν, περὶ τοῦ ὁποῖου θὰ γίνῃ λόγος καὶ ἀναφορὰ εἰς τὴν ἐν συνεχείᾳ περιγραφῆν τῶν Κωδίκων. Ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν εἰς τοὺς Κώδικας διάφοροι ἐπισέλιδοι σημειώσεις, διότι ἐξ αὐτῶν πληροφοροῦμεθα περὶ τοῦ δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ βίου παλαιῶν ἐποχῶν διάφορα γεγονότα. Ἐπίσης πολλὰ ἐκ τῶν ἐν λόγῳ σημειώσεων ἀναφέρονται εἰς τὴν

γραφῆσεως ἢ ἐρμηνευτικῆς λεζάντας, ἀφοῦ πάντοτε ἔχει συγκεκριμένο θέμα, ποὺ ἀναφέρεται πάνω σ' αὐτὴ με ἀπόλυτη σαφήνεια καὶ διαφάνεια.

Ἡ ἀναγωγικὴ καὶ μυσταγωγικὴ τεχνοπρόπια τῶν ἱερῶν εἰκόνων εἶναι ἀμετάβλητο στοιχεῖο αὐτῆς. Ποτὲ δὲν ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ δεκτὴς εἰκόνες λ.χ. τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ τὸν δείχνουν σὰν νὰ βγῆκε μόλις ἀπὸ τὸ κομμωτήριο, ἢ τῆς Παναγίας, γιὰ τὴν ὁποία χρησιμοποιήθηκε ὡς μοντέλο κάποια τυχὸν φίλη τοῦ ζωγράφου. Πρὶν ἀπὸ μερικὲς ἐβδομάδες παρουσιάσθηκε στὴν Ἑλληνικὴ Τηλεόρασι τὸ ἔργο ὄπερας «Tosca» τοῦ Giacomo Puccini. Μέσα στὸ ἔργο αὐτὸ ὑπάρχει σκηνὴ ἐρωτικῆς ἀντίζηλιας, ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι σὲ μιὰ τοιχογραφία ἐνὸς ναοῦ ἢ φίλη τοῦ ζωγράφου Cavaradossi τραγουδίστρια Floria Tosca ἀνεγνώρισε τὴν πιστὴ νατουραλιστικὴ καὶ σχεδὸν φωτογραφικὴ ἐξεικόνισι τῆς ὥραίας κόμησας At-

tavanti, τὴν ὁποία θεωροῦσε ὡς ἀντίζηλό της. Τέτοιες ἐξεικονίσεις δὲν ἔχουν καμιά θέσι στὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησιαστικὴν Ζωγραφικὴν.

Οἱ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς εἰκόνες αἰσθητοποιοῦν τόσον περισσότερον τὸ Ἅγιον καὶ ἔχουν τόσον μεγαλύτερη ἀκτινοβολία, ὅσον περισσότερον κατέχουν μνημειακὸν χαρακτήρα καὶ ὅσον περισσότερον ἐνσαρκώνουν τὴν αἰσθητικὴν κατηγορίαν τοῦ Ὑπερόχου καὶ τοῦ Ὑψηλοῦ. Αὐτὸ συμβαίνει κατ' ἐξοχὴν, ὅταν ἔχουν γίνῃ «διὰ χειρὸς» κάποιου μεγάλου ἁγιογράφου, ὁ ὁποῖος ὁ ἴδιος ζοῦσε μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς προσευχῆς, γεύεταν στὴν προσωπικὴ ζωὴ του τίς δωρεὰς τῆς Θείας Χάριτος καὶ ζωγράφιζε ὑπὸ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ἡμέραν τελευταίας πολλῶν πατέρων τῆς Μονῆς, οἵτινες διετέλεσαν ἡγούμενοι αὐτῆς.

Εἰς τὴν συνέχειαν περιγράφομεν, κατὰ τὸ δυνατόν, ἅπαντας τοὺς Κώδικας μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ποικίλων σημειώσεων:

1. Κώδιξ περγαμνῆς χειρόγραφος περιέχων *λ ό ρ ο υ ς* τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραῖμ, ὡς καὶ ἄλλων πατέρων. Εἶναι διασπάσεων 0,32X0,24, ἔχει φύλλα 1 - 192. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 24 τετραδία 8 φύλλων ἕκαστον, καὶ ἕκαστον τούτων ἔχει 32 στίχους. Τὸ κείμενον εἶναι δίστιλον. Ἐκαστος λόγος ἀρχεται μὲ ἐρυθρὸν κεφαλαῖον γράμμα καὶ σχετικὸν καλαίσθητον κόσμημα. Αἱ διαιρέσεις καὶ αἱ περίοδοι τῶν λόγων ἀρχοῦν διὰ καλλιτεχνικῶν ἐρυθρῶν γραμμάτων. Περιέχει ὁ Κώδιξ τοὺς κάτωθι λόγους καὶ παραίνεσις:

Φυλ. 1 † τοῦ Ὁσίου πατρὸς Ἐφραῖμ λόγος περὶ σωτηρίας ψυχῆς καὶ περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως.

Φυλ. 10 † Λόγος Ἀναστασίου Μοναχοῦ τοῦ Ὁρους Σινᾶ εἰς ΤΗ παρέσβασιν (SIC) τῶν Νησιτιῶν καὶ εἰς τὸν ἔκτον ψαλμόν.

Φυλ. 20 6' ὄψις: † τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραῖμ Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα περὶ ἕπομονῆς καὶ τοῦ μὴ ἀπαιᾶσθαι τοῖς λογισμοῖς προφάσει δικαιοματίων καὶ λέγειν. δι θεοῦ πορεύομαι. καὶ περὶ σωφροσύνης.

Φυλ. 23 6' ὄψις: Περὶ ἀρετῆς πρὸς νεώτερον Μοναχόν: Παραίνεσις Α.

Φυλ. 26 Παραίνεσις δεύτηρη:

Φυλ. 28 Παραίνεσις Γ'.

Φυλ. 33 Κεφάλαια I, Περὶ ἀρετῆς. Πρόλογος.

Φυλ. 41 † Πρόλογος εἰς τὸ πρόσεχε σεαυτῶ.

Φυλ. 41 6' ὄψις: † τοῦ αὐτοῦ λόγοι ἀσκητικοὶ εἰς τὸ πρόσεχε σεαυτῶ, κεφ. IB'.

Φυλ. 50 Ἀρχὴ τοῦ Θ' Λόγου.

Φυλ. 53 Ἀρχὴ τοῦ Γ' Λόγου.

Φυλ. 55 Ἀρχὴ τοῦ IA' Λόγου.

Φυλ. 56 Ὅτι οὐ δεῖ γελᾶν καὶ μειωριζέσθαι ἀλλὰ κλαίειν καὶ πενθεῖν ἑαυτούς.

Φυλ. 58 Συμβουλία περὶ πνευματικοῦ βίου πρὸς νεόφυτον Μοναχόν κεφάλ. Α - ΠΓ.

Φυλ. 69 Περὶ ὀρθοῦ βίου κεφάλαια Α - ΠΘ.

Φυλ. 75 Τοῦ αὐτοῦ Μακαρισμοί.

Φυλ. 82 Τοῦ αὐτοῦ λόγος παραινεικὸς πρὸς Μοναχούς Παραίνεσις Α'.

Φυλ. 83 Προτροπὴ εἰς Θεοσέβειαν Β'.

Φυλ. 84 Πρὸς ἀρχαρίους Μοναχούς. Παραίνεσις Τρίτη.

Φυλ. 85 Παραίνεσις Δ'.

Φυλ. 85 α' ὄψις: Παραίνεσις Ε'.

Φυλ. 86 Παραίνεσις ΣΤ'.

Φυλ. 86 β' ὄψις: Παραίνεσις ζ' πρὸς ἀρχαρίους Μοναχούς.

Φυλ. 87 Παραίνεσις Η'.

Φυλ. 87 β' ὄψις: Παραίνεσις Θ'.

Φυλ. 88 β' ὄψις: Παραίνεσις Ι'.

Φυλ. 89 β' ὄψις: Παραίνεσις ΙΑ'.

Φυλ. 90 Παραίνεσις ΙΒ'.

Φυλ. 91 Παραίνεσις ΙΓ'.

(μεταξὺ φύλλων 91 καὶ 92 ἐλλείπει φύλλον μὴ ἀριθμηθέν).

Φυλ. 92 Παραίνεσις ΙΔ'.

Φυλ. 93 β' ὄψις: Παραίνεσις ΙΕ'.

Φυλ. 94 Παραίνεσις ΙΣΤ'.

Φυλ. 94 β' ὄψις: Παραίνεσις ΙΖ'.

Φυλ. 95 Παραίνεσις ΙΗ'.

Φυλ. 96 Παραίνεσις ΙΘ'.

Φυλ. 97 β' ὄψις: Παραίνεσις Κ'.

Φυλ. 99 Παραίνεσις ΚΑ'.

Φυλ. 102 Παραίνεσις ΚΒ'.

Φυλ. 102 β' ὄψις: Παραίνεσις ΚΓ'.

Φυλ. 104 β' ὄψις: Παραίνεσις ΚΔ'.

Φυλ. 106 Παραίνεσις ΚΕ'.

Φυλ. 107 Παραίνεσις ΚΣΤ'.

Φυλ. 107 β' ὄψις: Παραίνεσις ΚΖ'.

Φυλ. 109 Παραίνεσις ΚΗ'.

Φυλ. 109 β' ὄψις: ὅτι τὸν χριστιανὸν μακρόθυμον καὶ ἀμνησικακὸν εἶναι, Παραίνεσις ΚΘ'.

Φυλ. 111 Περὶ παιδῶν παραίνεσις.

Φυλ. 111 β' ὄψις: Πῶς δεῖ παρακαλεῖν τὸν ὀλιγοροῦντα.

Φυλ. 114 β' ὄψις: Ὅτι δεῖ τὸν ἀναγινώσκοντα ἀδελφὸν ἐννοεῖν καὶ φιλοπόνως ἀναγινώσκειν ὡς τοῦ Θεοῦ παρόντος καὶ ἀντιρρητικὸς περὶ παρθενίας καὶ σωφροσύνης.

Φυλ. 116 β' ὄψις: Παραίνεσις περὶ ἀγνοίας.

Φυλ. 117 β' ὄψις: Περὶ τοῦ μὴ ῥέμβεσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ὧδε κακεῖσε, ἀλλὰ μάλλον κίτω ἔχειν τὸ βλέμμα, ἄνω δὲ τὴν ψυχὴν πρὸς Κύριον καὶ ἐν τίνι καθήγγηται ὁ Δαίμων τῆς πορνείας.

Φυλ. 120 Περὶ ἀνυποτάκτων, καὶ περὶ κατα-

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ*

Ἱστορική, φιλοσοφική και θεολογική θεώρηση τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος

3. Ἡ ἀποκατάσταση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου στήν αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ:

Ἡ θεία ἀγάπη δὲν ἔπαυσε νὰ ὑπάρχει καὶ νὰ ἐνεργεῖ γιὰ τὸν πεπτωκότα ἀνθρώπο καὶ τὸ φθαρτὸ κόσμο. Ἔτσι, μετὰ τὴν ἀρνηση καὶ ἀποτυχία τοῦ ἀνθρώπου νὰ συμβάλλει στήν πραγμάτωση τῆς θείας κοινωνίας τοῦ κτιστοῦ καὶ ἀκτιστοῦ, ὁ Θεὸς προχώρησε σὲ μιὰ μετατροπὴ τοῦ ἀρχικοῦ του Σχεδίου. Ἡ μετατροπὴ αὐτὴ εἶχε δύο ἀξονες: τὴν Ἐνσάρκωση τοῦ θείου Λόγου καὶ τὴν ἀνάστασή τοῦ ἀνθρώπου μὲ ταυτόχρονη ἀλλογή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

α) Ἡ Ἐνσάρκωση τοῦ θείου Λόγου: Ἡ φυσικὴ κίνηση τῆς κτιστῆς ὑπαρξῆς, τόσο τοῦ ἀνθρώπου ὅσο καὶ τῆς ὕλικῆς δημιουργίας ἀποκαταστάθηκε μὲ τὴν Ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐνσάρκωση ἔδωσε νέα δυνατότητα στὸν ἀνθρώπο καὶ τὸ φυσικὸ κόσμο γιὰ νὰ ὀδηγηθοῦν στήν ἐνότητά τους μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὴν ὀριστικὴ θέωσή τους. Μὲ τὴν Ἐνσάρκωση, ὁ Θεὸς ἐνώνεται πρὸ στενὰ μὲ τὸν ἀνθρώπο καὶ δι' αὐτοῦ μὲ τὴν ὕλικὴ κτίση.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 126 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

Γιατὶ στὸ πρόσωπο τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ δύο φύσεις, ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρώπινη ἐνώθηκαν «ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως» (Ὁρος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου). Ὅ,τι ἐπομένως, ἀπέτυχε νὰ πραγματοποιῶσιν ὁ πρῶτος Ἀδάμ, τὸ πέτυχε ὁ δεύτερος καὶ νέος Ἀδάμ τῆς Χάριτος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ θεῖος Λόγος, μὲ τὴν Ἐνσάρκωση, τὴν Ἀνάστασή καὶ τὴν Ἀνάληψή του κατήργησε τὸ θάνατο τῆς ἀνθρώπινης φύσης καὶ ἀνύψωσε τὸν ἀνθρώπο καὶ τὴν ὕλικὴ κτίση στήν αἰώνια κοινωνία καὶ ζωὴ τῆς παναγίας καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος. Ὁ θεῖος Λόγος, μὲ τὴν πρόσληψη τῆς ὕλικοπνευματικῆς ὑπαρξῆς τοῦ ἀνθρώπου προσέλαβε ὀλόκληρη τὴν κτιστὴ ὑπαρξή. Μὲ τὴν Ἐνσάρκωση ὁ θεῖος Λόγος προσέλαβε ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ ὕλικου σύμπαντος, τὰ ὅποια ἔτσι ἐγέναν καὶ μέρη τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἀρχικὸ προαιώνιο Σχέδιο τοῦ Θεοῦ.

β) Ἡ Ἀνάστασή τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀλλογή τοῦ κόσμου: Ἡ ὀριστικὴ πραγμάτωση τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ αἰώνια ἐνωση τοῦ κτιστοῦ κόσμου μὲ τὸν ἀκτιστο Δημιουργὸ του θὰ γίνῃ μὲ νέα δημιουργικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐνδοξὴ παρουσία του στὴ συντέλεια τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου καὶ τὴ φανέρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Στὴν ἀποκατάστασή αὐτὴ τῆς Βα-

σιάσεως καὶ φόβου Θεοῦ καὶ τοῦ κριμαίος τοῦ μέλλοντος.

Φυλ. 124 β' ὄψις: Περὶ εὐλαθείας.

Φυλ. 126 β' ὄψις: Περὶ τῶν ἐκπιπόντων ἐξ οἰκείας ἀμελείας καὶ προφασισομένων προφάσεις ἐν ἀμαρτίαις.

Φυλ. 130. Πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα καὶ περὶ μετάνοίας.

Φυλ. 135 Ὅτι οὐ δεῖ ὀμνύειν οὔτε δυσφημεῖν.

Φυλ. 136 β' ὄψις: Πρὸς τινα ἀδελφὸν λόγος εἴρηται διὸ κρείσσον γαμεῖν ἢ πρῶσθαι.

Φυλ. 141 Περὶ φόβου Θεοῦ.

Φυλ. 143 β' ὄψις: Παραίνεις περὶ ἀγάπης.

Φυλ. 144 Παραίνεις πρὸς Εὐλόγιον.

Φυλ. 147 β' ὄψις: Πρὸς ἀκηδιαστὴν Μοναχὸν λέγοντα ἀφήμι καὶ εἰς τὸν κόσμον ὑπάγω.

Φυλ. 153 Περὶ κακοηθείας, Παραίνεις.

Φυλ. 154. Περὶ διαφορᾶς τοῦ μοναχικοῦ βίου ὑπὲρ τῶν κοσμικῶν.

Φυλ. 155 Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια Ρ'.

Φυλ. 173 β' ὄψις: Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ τέλειον εἶναι τὸν μοναχόν.

Φυλ. 182 Περὶ τῆς Θείας Χάριτος.

Φυλ. 185 Τοῦ αὐτοῦ περὶ γλωσσαλγίας καὶ περὶ παθῶν. Εἰς τὸ τέλος «... Κόριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ εἰς Σὲ ἐλπίζων οὐκ ἀποτυγχάνει» καὶ εἰς τὸ τελευταῖον ἐξώφυλλον ἐκ δέξιματος καὶ ξύλου «ζωα (1643) ἐν μηνὶ αὐγουστῶ ὡπον ἦλθα εἰς τὸ αγίω μοναστήρι ἐγὼ ὁ παπασάβας σι καὶ ἡμέρα κυριακὴ δια ενδοίμοισιν ἐγραφα». (SIC). Ὁ Κῶδιξ ἀνήκει εἰς τὸ α' ἡμῖσι τοῦ 11ου αἰῶνος, γραφὴ μικρογράμματος.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

σιλείας τοῦ Θεοῦ, οἱ μὲν ἄνθρωποι θ' ἀναστηθοῦν καὶ θ' ἀποκτήσουν «τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ», ἡ δὲ ὑλικὴ κτίση θὰ ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς φθορᾶς καὶ θὰ συμμετάσχει στὴν αἰώνια κοινωνία τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου (Ρωμ. η' 21).

Στὴ μεταϊστορική αὐτὴ πραγματικότητα (Βασιλεία τοῦ Θεοῦ) ἡ κτίση θὰ συμμετάσχει ἀλλαγμένη καὶ μεταμορφωμένη. Ὁ φυσικὸς κόσμος, θὰ εἶναι καινούριος. Καινούριος οὐρανός, καὶ καινούρια γῆ: «Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον... Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον... Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ. Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα» (Ἀποκ. κα' 1-2, 5). Στὴν ἐσχατολογικὴ αὐτὴ κατάσταση οἱ σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον θ' ἀποκατασταθοῦν καὶ θὰ γίνουν καὶ πάλι φιλικές καὶ ἁρμονικές: «Συμβοσκηθήσεται λύκος μετ' ἄρνου καὶ πάρδαλις συναναπαύσεται ἐρίφῳ καὶ μοσχάριον καὶ ταῦρος καὶ λέων ἅμα βοσκηθήσονται καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. Καὶ βοῦς καὶ ἄρκος ἅμα βοσκηθήσονται καὶ ἅμα τὰ παιδία αὐτῶν ἔσονται καὶ λέων καὶ βοῦς ἅμα φάγονται ἄχυρα καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων καὶ ἐπὶ κοίτην ἐκγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ. Καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐδὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ τὸ ἔδος τὸ ἅγιόν μου, ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα τοῦ γινῶναι τὸν Κύριον» (Ἦσ. ια' 6-9).

Ἀπὸ τὴν κοσμογονία ὡς τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ τὸ φυσικὸ περιβάλλον συμμετέχει στὴν περιπέτεια τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας, διαδραματίζοντας ἓνα σημαντικὸ ρόλο στὸ προαιώνιο Σχέδιο τοῦ Δημιουργοῦ⁷³.

γ) Ἡ ἀνύψωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου στὸ Θεὸ διὰ τῆς Ἐκκλησίας: Ἡ πραγμάτωση ὅμως τόσο τῆς θέωσης τοῦ ἀνθρώπου ὅσο καὶ ἡ ἀνύψωση τοῦ ὑλικοῦ κόσμου στὴν κοινωνία τῆς Ἁγίας Τριάδος ἄρχισε ἀπὸ τὸν παρόντα ἱστορικὸ χρόνο μέσα στὴν Ἐκκλησία, πού ἀπεργάζεται σταδιακὰ τὴν ἀλλοίωση τῆς κτιστῆς ὑπαρξῆς. Ἡ βασικὴ αὐτὴ θέση τῆς χριστιανικῆς Θεολογίας μαρτυρεῖ τὴν ἀποφασιστικὴ συμβολὴ τῆς πνευματολογίας καὶ εἰδικότερα τῆς Ἐκκλησιολογίας στὰ θέματα τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ κοσμολογίας.

Ἡ Ἐκκλησία, συνεχίζοντας τὸ ἔργο τοῦ Θεοανθρώπου Χριστοῦ, ἀπεργάζεται τόσο τὸν ἐξαγιασμὸ καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ἀλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ὅσο καὶ τὴν μεταμόρφωση τοῦ ὑλικοῦ κόσμου. Οἱ βασικὲς λειτουργίες,

μὲ τίς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ τὴν ἀλλοίωση αὐτὴ εἶναι τὰ Ἱερά Μυστήρια.

Οὐσιαστικὸς σκοπὸς τῶν Ἱ. Μυστηρίων εἶναι ὁ ἐξαγιασμὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ μεταμόρφωση τῶν ὑλικῶν στοιχείων σὲ πραγματικότητες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Σὲ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ιδιαίτερα στὰ Ἱερά Μυστήρια εἶναι ἀπαραίτητη ἡ παρουσία τῶν ὑλικῶν στοιχείων, ὅπως εἶναι τὸ ψωμί, τὸ νερό, τὸ κρασί, οἱ καρποὶ τῆς γῆς, τὰ λουλούδια, τὰ χρώματα, τὰ ἀρώματα κ.λπ. Τὰ ὑλικά στοιχεῖα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲ χρησιμοποιοῦνται μὲ ἀνιμιστικὴ ἀντίληψη, γιὰ τὴν ὁποία μιλήσαμε προηγουμένως. Ἐδῶ τὰ στοιχεῖα δὲν εἶναι φορεῖς μυστικῶν καὶ μαγικῶν δυνάμεων, δὲν εἶναι θεϊκὰ καθεαυτά, ἀλλὰ ἀποκτοῦν νέο περιεχόμενο καὶ σημασία. Τὰ ὑλικά στοιχεῖα μὲ τὴν εὐλογία καὶ τὴν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐλευθερώνονται ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς φθορᾶς καὶ συμμετέχουν ἀπ' ἐδῶ καὶ τώρα στὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ὁμορφιά τῶν Γίῶν τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέγει ὁ Παῦλος. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὰ ὑλικά στοιχεῖα γίνονται διαφάνειες, μέσα δηλαδὴ ἀπ' αὐτὰ ἀκτινοβολεῖ τὸ φῶς τῆς θείας παρουσίας^{73α}.

4. Βασικὲς χριστιανικὲς οἰκολογικὲς θέσεις.

Ἵστερα ἀπὸ ὅσα ἀναφέραμε πρὶν πάνω, μπορούμε τώρα νὰ διατυπώσουμε μερικὲς βασικὲς χριστιανικὲς οἰκολογικὲς θέσεις. Τίς ἐξῆς:

α) Ἡ θετικὴ ἀξία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου: Ἡ θεωρία τῶν ὀρθόδοξων Πατέρων γιὰ τοὺς προχρονικοὺς λόγους τῶν κτισμάτων πού ἐλεύθερα καὶ ἐκούσια σκέφθηκε ὁ Δημιουργός, ἡ ἐν χρόνῳ δημιουργία τῶν κτισμάτων (ὑποστασιοποίηση τῶν λόγων τους) καὶ ἡ «κίνηση» τῶν κτισμάτων πρὸς τὴν τελείωσή τους στὸ Θεὸ μαρτυροῦν γιὰ τὴ θετικὴ ἀξία πού δίνει ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ Θεολογία στὴν κτιστὴ ὑπαρξή, τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ὑλικὸ κόσμο. Ἡ θετικὴ ἀξία τῆς κτιστῆς ὑπαρξῆς ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει καὶ μετὰ τὴν Πτώση. Γιατί, παρὰ τὴν μερικὴ φθορὰ καὶ ἀμαύρωση τοῦ «κατ' εἰκόνα», τὰ κτίσματα καὶ ιδιαίτερα ὁ ἄνθρωπος δὲν σταμάτησε τὴν θεόδοτη τάση καὶ φορὰ πρὸς τὸ Δημιουργό του.

β) Ἡ δικαίωση τῆς προόδου καὶ τῆς ἀνάπτυξης (τοῦ πολιτισμοῦ): Οἱ ἀρχαῖοι διαρχικοὶ καὶ ὁ Ὠριγένης, ὅπως εἶδαμε, θεωροῦσαν τὸν ὑλικὸ κόσμο σὰν κακὸ δημιούργημα πού ἔφτιαξε ὁ Θεὸς πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀν-

73. «Ὁ ὑλικὸς κόσμος δὲν ἀποτελεῖ ἓνα συμβάν στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδὴ κάτι βοήθητικὸ καὶ δευτερεύον..., ἀλλὰ ἓνα συστατικὸ στοιχεῖο τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο». Ἦλ. Βουλγαράκη, «Εἰδωλοατρία», ὅπ. π. σελ. 24.

73α. Εὐρύτερη ἀνάπτυξη τῆς ὀρθόδοξης μυστηριακῆς κοσμολογίας, βλ. Ο. Clément, ὅπ. π. σελ. 175 ἐξ.

θρώπων. Ἡ αἰσιόδοξη ἕμως διδαχὴ τῶν ὀρθοδόξων Πατέρων γιὰ τὴν θετικὴ «κίνηση» τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κτισμάτων πρὸς τὴν ἔσχατη τελείωσή τους, τὸ Θεό, ἐξουδετερώνει ὅλες τὶς παλιές καὶ σύγχρονες ἀπαισιόδοξες ἀπόψεις γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ὕλική κτίση. Ἡ ἀνάπτυξη, ἡ πρόοδος, ἡ τέχνη καὶ γενικὰ ὁ πολιτισμὸς δὲν εἶναι «πτώση» τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν κτισμάτων, ἀλλὰ ἡ οὐσιαστικὴ καὶ θετικὴ συνέπεια τῆς ἀρχικῆς κίνησης ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στὰ πλάσματά του καὶ εἰδικότερα στὸν ἄνθρωπο.

γ) Ἡ ἱερότητα τοῦ ὕλικου στοιχείου: Ἡ ἀγιογραφικὴ δήλωση γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου ἐκ τοῦ μηδενὸς ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀπομάγευσε καὶ ἀπομυθοποίησε ἀσφαλῶς τὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ ὁ ὕλικὸς κόσμος ἀπογυμνώθηκε ἀπὸ τὶς ἄγνωστες καὶ ἀκαθόριστες «πνευματικὲς δυνάμεις», τὴν ἀνιμιστικὴ αὐτὴ ἀντίληψη ποὺ φόβιζε καὶ τρομοκρατοῦσε τοὺς ἀνθρώπους. Ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἄνθρωπος ζεῖ πᾶ ἀλεύθερα μέσα σ' ἕνα καθαρὸ περιβάλλον καὶ ὄχι μέσα σ' ἕνα κόσμο γεμάτο ἀπὸ ἀμφίβολουσ καὶ ἰδιότροπους θεοὺς, πού, ὅπως νόμιζαν οἱ πρωτόγονοι, ὑπῆρχαν μέσα στὰ ἀντικείμενα τοῦ φυσικοῦ κόσμου (νερά, δένδρα, ζῶα - Τοτέμ καὶ Ταμποῦ) καὶ ταυτίζονταν μ' αὐτά⁷⁴.

Ἡ ἀπομάγευση ἕμως αὐτὴ τοῦ φυσικοῦ κόσμου δὲ σημαίνει καὶ ἀποϊεροποίηση τῆς ὕλης καὶ τοῦ ὕλικου γενικὰ στοιχείου. Ὅπως ἀναπτύχθηκε καὶ προηγουμένως, ἡ ὀρθόδοξη διδαχὴ εἶδε πάντοτε τὴν κτιστὴ ὑπαρξὴ σὲ στενὸ σύνδεσμο καὶ ἐνότητα μὲ τὸ Δημιουργό τῆς. Ἡ φύση δὲν εἶναι βέβαια θεϊκὴ, εἶναι ἕμως ἱερό⁷⁵. Ὡστόσο, ἡ ἱερότητα τοῦ φυσικοῦ κόσμου δὲν εἶναι αὐτόνομη, ἀλλὰ ἑτερογενῆς καὶ παράγωγη, ὀφείλεται δηλαδὴ στὸ γεγονός ὅτι δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ δρῖσκαται σὲ ἐνότητα καὶ κοινωνία μαζί του⁷⁶. Ἡ Ἄ-

74. T. Derr, ὅπ. π., σελ. 20.

75. «Ἡ ὕλικὴ φύση... ἔχει ἰδιαιτέρη ἱερότητα. Ἡ ἱερότητα αὐτῆ τῆς φύσεως ἔγινε ἀντικείμενο καταχρήσεως ἀπὸ μέρος τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν τὴν διέστειλε ἀπὸ τὸ δημιουργό τῆς καὶ στὴ συνέχεια τὴν αὐτονόμησε. Ἡ πράξη αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς προϊόν τῆς Πτώσεώς του, τὸν ὀδήγησε στὸ νὰ ἀποδώσει στὴ φύση λατρεία, κάτι ποὺ ἀνήκει μόνο στὸ Θεό, καὶ ὄχι ἀπλὴ τιμὴ. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ κύριος τῆς φύσεως ἔγινε ὑποτέλης τῆς». Ἡ. Βουλγαράκη, «Περὶ πτώσεις καὶ ἐνδεχόμενα εἰδωλολατρικῶν ἐπιβιώσεων στὸ Χριστιανισμό», στὸ «Πάντα τὰ Ἔθνη», 1986/18, σελ. 26.

76. Στὴ βιβλικὴ διήγηση τῆς κοσμογονίας «ἡ πρώτη ὀργανικὴ ζωὴ ξεπηδαίει ἀπὸ τὴν ὕλη, διὰ μέσου τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ ζωὴ, ἡ ὀργανικὴ, παρουσιάζεται ἐξερχόμενη ἀπὸ τὴν ἀόρατην ὕλικὴ φύση (ἔξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωῶν, Γέν. α' 20) σὺν νὰ προλέγεται ἔτσι μιὰ παντοτεινὴ συνταύτιση τῶν δύο καὶ νὰ μὴ διακρίνεται ἀκόμη καθαρὰ ἡ ὀροθετικὴ γραμμὴ ἀνάμεσά τους. Στὸ πλάσιμα τοῦ ἀνθρώπου ἡ σύνδεση ὕλης καὶ ζωῆς εἶναι ἐμφανέστερη, ὁ Θεὸς παριστάνεται ἀνθρώπινα νὰ λαμβάνει χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς' (Γεν. β' 7) γιὰ νὰ δημιουργήσει τὸν ἄνθρωπο. Ν. Νησιώτη, «Ἡ φύση ὡς κτίση», ὅπ. π. σελ. 15.

για Γραφή, ἐξάλλου, εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐκφράσεις ποὺ ἀναφέρονται στὴν ὠραιότητα, τὴ σκοπιμότητα καὶ τὴν ἀρμονία, ἄρα τὴν ἱερότητα τῆς φυσικῆς δημιουργίας, ποὺ εἰκονίζει ἔτσι τὴ σοφία καὶ τὸ ἀνέκφραστο μεγαλεῖο τοῦ Δημιουργοῦ τῆς (βλ. Ψαλμ. 103 καὶ τὶς σχετικὲς ἀναφορὲς τοῦ Κυρίου, Ματθ. στ' 25-31 κ.λπ.).

Εἰδικότερα, ἡ χριστιανικὴ διδαχὴ γιὰ τὴν Ἐνσάρκωση φανερώνει τὴ θετικὴ στάση τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ ἔναντι τοῦ ὕλικου στοιχείου. Ἡ λύτρωση ποὺ προσφέρει ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους δὲν εἶναι μιὰ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸ ὕλικὸ στοιχεῖο, ὅπως τὸ περίμεναν οἱ πρὸ Χριστοῦ διανοητὲς (ἀκόμη καὶ ὁ Ὁριγένης), ἀλλὰ μιὰ πρόσληψη καὶ θέωση τῆς ὕλικῆς καὶ κτιστῆς ὑπαρξῆς⁷⁷. «Τὸ σῶμα τῆς Παρθένου καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἰδιαιτέρα τὸ τελευταῖο μὲ τὴν ἀνάσταση, εἶναι ἡ ὑπέρτατη δικαίωση τῆς ὕλης σὺν περιβάλλον τοῦ Θεοῦ»⁷⁸.

δ) Ἡ ἐξαρση τῆς ὑπεύθυνης κυριαρχικότητας τοῦ ἀνθρώπου πᾶνω στὸ φυσικὸ περιβάλλον: Ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ «κατακυριεύσατε τῆς γῆς» δὲν εἶναι ἕνα διαδατήριο γιὰ νὰ περάσει ὁ ἄνθρωπος σὲ μιὰ ἀσύδοτη καὶ ἀκατάσχετη κακοποίηση καὶ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ κυριαρχικότητα τοῦ ἀνθρώπου πᾶνω στὴ φύση συνεπάγεται εὐθύνες. Εἶναι μιὰ ὑπεύθυνη κυριαρχικὴ ἐξουσία. Κι αὐτὸ εἶναι ἕνα βασικὸ στοιχεῖο τῆς ἀγιογραφικῆς διδαχῆς γιὰ τὴ σχέση ἀνθρώπου - φύσης.

ε) Ἡ ἀμφίβολη στάση τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος: Ἡ κακὴ χρῆση τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο κατέστησε ἀμφίβολη καὶ τὴ στάση του ἔναντι τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ὁ μεταπτωτικὸς ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐπιλέγει δραστηριότητες ποὺ εἴτε διατηροῦν τὰ οἰκολογικὰ συστήματα καὶ κάνουν δυνατὴ κάθε μορφὴ ζωῆς εἴτε τὰ καταστρέφουν. Ἡ σχέση τοῦ μεταπτωτικοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον θὰ εἶναι ἔτσι πάντα ἀμφιλεγόμενη. Αὐτὴ εἶναι μιὰ πανάρχαια ἀγιογραφικὴ ἀλήθεια ποὺ ἐπικυρώνει ἡ φυσικὴ

77. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (Ἰωάν. α' 14). Ἡ σάρκα ἐδῶ μᾶς βεβαιώνει γιὰ τὴν ἀξία τῆς ὕλικῆς ὑπόστασης καὶ τῆς ὅλης Δημιουργίας. Τὰ πάντα στὴ Δημιουργία ἀποκοτοῦν ὡς ὕλικά καὶ σωματικὰ ὑπόσταση, νόημα, σκοπιμότητα ἀφοῦ, ὅπως γράφει ὁ Παῦλος, τὰ πάντα εἴτε ὀρατὰ εἴτε ἀόρατα ἔν αὐτῷ — τῷ Χριστῷ — συνέστηκε' (Κολ. α' 17). Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἀπλὴ Ἰδέα, θεωρητικὴ ἀρχή, ἀλλὰ γίνεται ὕλικὴ προσωπικὴ ὑπόσταση, μετέχει στὸ ἴδιο τὸ ὕλικὸ τῆς Δημιουργίας». Ν. Νησιώτη, ὅπ. π. σελ. 15.

78. Ἀγ. Μαξίμου, «Φιλοσοφικά...», ὅπ. π. σελ. 38.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΗΜΟ ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Με πρωτοβουλία του Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρεταννίας κ. Μεθοδίου το έτος 1988 χαρακτηρίστηκε ως «έτος της Αποδήμου Έλληνιδος». Γι' αυτό, εκτός των άλλων σχετικών εκδηλώσεων, πού θα γίνουν κατά τη διάρκειά του προς τιμήν της, πρέπει να εξάρουμε ό,τι ήδη έγινε στο Λονδίνο από 29 Ιανουαρίου έως 1 Φεβρουαρίου 1988. Πρόκειται για το Συνέδριο και το Συμπόσιο, πού συνδυάστηκαν με την έορτή των Γραμμάτων συμφώνως προς την παράδοσι της Ι. Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρεταννίας. Εφέτος οι δύο αυτές εκδηλώσεις, πού ήταν αφιερωμένες στην Αποδήμο Έλληνίδα, υπερακόντισαν τὰ καθιερωμένα πλαίσια των τελευταίων ετών και παρουσίασαν αληθινά παγκόσμιο χαρακτήρα και οικουμενική ακτινοβολία. Στις εκδηλώσεις αυτές έλαβαν μέρος έπιφανείς προσωπικότητες, δημοσιογράφοι και διακεκριμένες εκπρόσωποι της ήγεςίας των αδελφοτήτων και σωματείων των αποδήμων Έλληνίδων όχι μόνον

της Μ. Βρεταννίας, αλλά και όλων σχεδόν των ηπειρών της γής.

Όλα όσα έγιναν ήταν κάτι πρωτοφανές στην ζωή της εκλεκτής θυγατέρας του Σεπτού Οικουμενικού Πατριαρχείου Ίεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μεγάλης Βρεταννίας και στέφθηκαν από πλήρη έπιτυχία. Για την έπιτυχία αυτή είχε ευχηθί ή Α. Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος, όταν με έπίσημο Γράμμα απέστειλε τις πατριαρχικές του εύλογίες για την πρωτοβουλία του Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων. Το Γράμμα τούτο έχει ως έξης:

Ίερώτατε Αρχιεπίσκοπε Θυατείρων και Μεγάλης Βρεταννίας και έξαρχε Δυτικής Εύρώπης, εν Αγίω Πνεύματι αγαπητέ αδελφέ και συλλειτουργέ της ήμῶν Μειριότητος κύριε Μεθόδιε, χάρις εἴη τη ύμετέρα Ίερότητι και ειρήνη παρά Θεού.

Έλάδομεν και εύαρέστως ανέγνωμεν τὸ ύπ' αρι-

στορία και συνειδητοποιεί πὸ έντονα ή σύγχρονη οικολογική έπιστήμη.

Έξάλλου, ή λανθασμένη σχέση του ανθρώπου προς τὸ φυσικό περιβάλλον θά έμποδίζει συνεχῶς την ανάπτυξη και την πρόοδο, μέχρι τὸ σημείο να καταστήσει αδύνατη την πραγμάτωση της τέλειαις και ιδανικής κοινωνίας μέσα στα πλαίσια της ιστορίας του κόσμου τούτου. Η ιδέα ότι ή πρόδος του ανθρώπου έξελικτικὰ θά φτάσει στην έσχατη τελειότητα είναι καθαρή ούτοπία. Βασική θέση της χριστιανικής θεολογίας είναι ότι ή Βασιλεία του Θεού (ή τέλεια σχέση ανθρώπου με τὸ Θεό και τὸ περιβάλλον του) είναι μεταϊστορική πραγματικότητα και δέν θά κατορθωθεί μέσα στον ιστορικό χρόνο.

Η προοπτική της αιωνιότητας.

Ο Χριστιανισμός, αν και θεωρεί την έπικειμένη καταστροφή του φυσικού κόσμου ως δεδομένη⁷⁹, ώστόσο δέν κηρύττει την άπαισιοδοξία και την άπελπισία.

79. Ο χρόνος όμως της συντέλειαις του κόσμου πὸυ ταυτίζεται με τὸ χρόνο της Β' Παρουσίας του Χριστού είναι άγνωστος. Στὸ θέμα αυτό ή Κ. Διαθήκη είναι άπόλυτα σαφής (Ματθ. κδ' 35-36).

Τὸ χριστιανικό μήνυμα είναι μήνυμα αισιοδοξίας και έλπίδας. Και τούτο γιατί ή χριστιανική διδαχή δέν σταματάει στὸ οικολογικό τέλος, αλλά προχωράει στον μεταϊστορικό καινούργιο και άφθαρτο κόσμο της αιωνιότητας. Οι Χριστιανοί είναι πολίτες δύο πόλεων: της παρούσας και της μέλλουσας, της «καινής πόλεως», της οποίας τεχνίτης και δημιουργός είναι ὁ Θεός (Αποκ. κα' 2. Έβρ. ια' 10).

Η προοπτική αυτή της αιωνιότητας ρυθμίζει τις ύποχρεώσεις και τὰ καθήκοντα των Χριστιανῶν προς την έπίγεια πολιτεία. Ειδικότερα, ή κλήση και ὁ καθημερινός άγώνας των Χριστιανῶν αποβλέπουν στην αντιμετώπιση του κακού και την έδραίωση και έπέκταση οικολογικών λύσεων πὸυ θά αποτελούν έπίγειες «παρουσίες» της Ουράνιας πολιτείας. Ο Χριστιανός, ὅσο διαρκεί ή μεταπτωτική ιστορία, καλείται να είναι ὁ «Ίερέας», πὸυ θά μεταβάλλει και θά μεταμορφώνει συνεχῶς τὸ ανθρώπινο και φυσικό του περιβάλλον, μέχρις ὅτου έρθει ὁ Κύριος Ίησούς Χριστός, πὸυ θά ανακαινίσει και μεταμορφώσει τὰ πάντα, ὅπως αναπτύχθηκε πὸυ πάνω.

(Συνεχίζεται)

† Ο Άρχελῶου ΕΥΘΥΜΙΟΣ

Στιγμιότυπο από τὸ Συνέδριο. Στὸ κέντρο εἶναι οἱ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοποι Ἀμερικής κ. Ἰάκωβος καὶ Θαατεῖρων κ. Ἰάκωβος.

θμόν Πρωτ. Α 552 καὶ ἡμερομηνίαν 15^η Νοεμβρίου παρὶπλευσαντος ἔτους γράμμα τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητας, ὑποβαλλούσης τῇ Ἐκκλησίᾳ δι μεταξὺ λ' Ἰανουαρίου - α' Φεβρουαρίου ἀρξαμένου ἔτους δὲ πραγματοποιηθῶσιν ἐν τῇ θεοσώσιμῃ αὐτῆς Ἐπαρχίᾳ, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, Συνέδριον καὶ Συμπόσιον, ἀμφότερα ἀφιερωμένα εἰς τὴν Ἀπόδημον Ἑλληνίδα.

Ἀναγνωρίζοντες καὶ μεγάλως ἐκτιμῶντες τὴν προσφορὰν καὶ τὴν συμβολὴν τῆς Ἀποδήμου Ἑλληνίδος εἰς τὴν διατήρησιν τῆς πατρῴας πίστεως καὶ τῶν παραδόσεων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους παρὰ ταῖς νεωτέρας γενεαῖς, ἐκφράζομεν τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην τῆς ὑμετέρας Ἱερότητας καὶ εὐχόμεθα, ὅπως αὕτη σιεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, εἰς ἕξαρον τῆς σπουδαίας ἀποστολῆς τῆς Ἀποδήμου Ἑλληνίδος καὶ σήμερον καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐν ταῖς ἀπανταχοῦ θεοφυλάκτοις ἐπαρχίαις τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἡ παρουσία, ἄλλωστε, ἐκλεκτῶν προσωπικοτήτων ἐν τῷ Συνεδρίῳ καὶ τῷ Συμποσίῳ, περὶ ὧν ἀναφέρει τὸ γράμμα ὑμῶν, ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἐπιτυχίας αὐτῶν.

Ἐφ' ὧ καὶ ἐπιδαφιλεύοντες πᾶσι τοῖς συνέδροις δόξοντες τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογία, ἐπικαλούμεθα ἐπ' αὐτοὺς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἀπειρον Αὐτοῦ ἔλεος.

αρχιεπ' Ἰανουαρίου 16^η.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

Στὸ Συνέδριο καὶ στὸ Συμπόσιο συμμετέσχον ὄχι μόνον ἑκατοντάδες διακεκριμένων ἐκπροσώπων τῶν Ἀδελφοτήτων Ἑλληνίδων Κυριῶν τῆς Μ. Βρετανίας, ἀλλὰ καὶ δεκάδες διαπρεπῶν Κυριῶν τόσο τῆς Ἀμερικής μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν Πρόεδρο τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικής κυρίαν Δ. Φερράρο, ὅσον καὶ ἄλλων χωρῶν (Ἑλλάδος, Κύπρου, Βελγίου, Αἰγύπτου, Γαλλίας, Ζιμπάμπουε, Ἑλβετίας, Αὐστρίας, Μ. Ἀνατολῆς, Γερμανίας κ.λπ.).

Ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις ἢ μερικὲς ἀπὸ αὐτῆς λάμπρυναν μὲ τὴν παρουσία τους διακεκριμένους ἐκκλησιαστικὰς προσωπικότητες, ὅπως ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικής κ. Ἰάκωβος μὲ τὴν ἐκλεκτὴ συνο-

δεία του, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου κ. Robert Runcie, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Χρύσανθος, Ἱεράρχες τῶν Πατριαρχείων Μόσχας καὶ Σερβίας, οἱ Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως Ὑφυπουργός κ. Φ. Πετσάλινικος, ὁ Πρόεδρος τῆς «Ν. Δημοκρατίας» καὶ Ἀρχηγός τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Κ. Μητσotάκης, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Ἀθ. Ταλιαδοῦρος, ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Σ. Σταθάτος, ὁ Ὑπατος Ἀρμοστής τῆς Κύπρου κ. Τ. Παναγίδης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Λονδίνου καὶ τῶν Ἑλλήνων Ἐφοπλιστῶν κ. Ἱ. Α. Χατζηπατέρας, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Ὀμοσπονδίας Κυπρίων Ἀγγλίας Δρ Ὁμ. Χαπίτης, ὁ Πρόεδρος τῆς Πανηπειρωτικῆς Ὀμοσπονδίας Ἦνωμένων Πολιτειῶν, Καναδᾶ καὶ Αὐστραλίας κ. Βασ. Μικέλης, ὁ πρῶην Πρόεδρος τῆς Ἰδιας Ὀμοσπονδίας κ. Ε. Μπέτζιος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Μ. Βρεταννίας κ. Ἰάκ. Τσουνής, ἐκπρόσωποι ἄλλων σωματείων, Καθηγητές Ἀνωτάτων Σχολῶν, ὁ πρ. Διοικητής τοῦ ΟΔΕΠ κ. Ἀθανάσιος Ἀρβανίτης, διακεκριμένοι Ἑλληνες δημοσιογράφοι ἐξ Ἑλλάδος, Ἀμερικῆς καὶ Κύπρου καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἐγκέφαλος, ψυχὴ καὶ κινητήρια δύναμις τῶν ἐκδηλώσεων ἦταν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Μεθόδιος, ὁ ὁποῖος, ὅπως τόνισε ἢ ὑπαινίχθηκε καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου σὲ σχετικὴ προσφώνησί του, διακρίνεται γιὰ τὴ θεολογικὴ παιδεία, τὴ χαλκέντερη συγγραφικὴ παραγωγή, τὴς μεγαλόπνοες ὀργανωτικὲς πρωτοβουλίες, τοὺς ὑψηλοὺς δραματισμούς, τὴ ρεαλιστικὴ καὶ συνετὴ συμμετοχὴ του στοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους καὶ τὴν εὐθαρσῆ ἀγωνιστικότητά του πρὸς παραμερισμὸ ὄλων τῶν ἐμποδίων, ποὺ ἐπιπροσθοῦν στὴν πραγμάτωσι τῶν εὐγενῶν σχεδίων του.

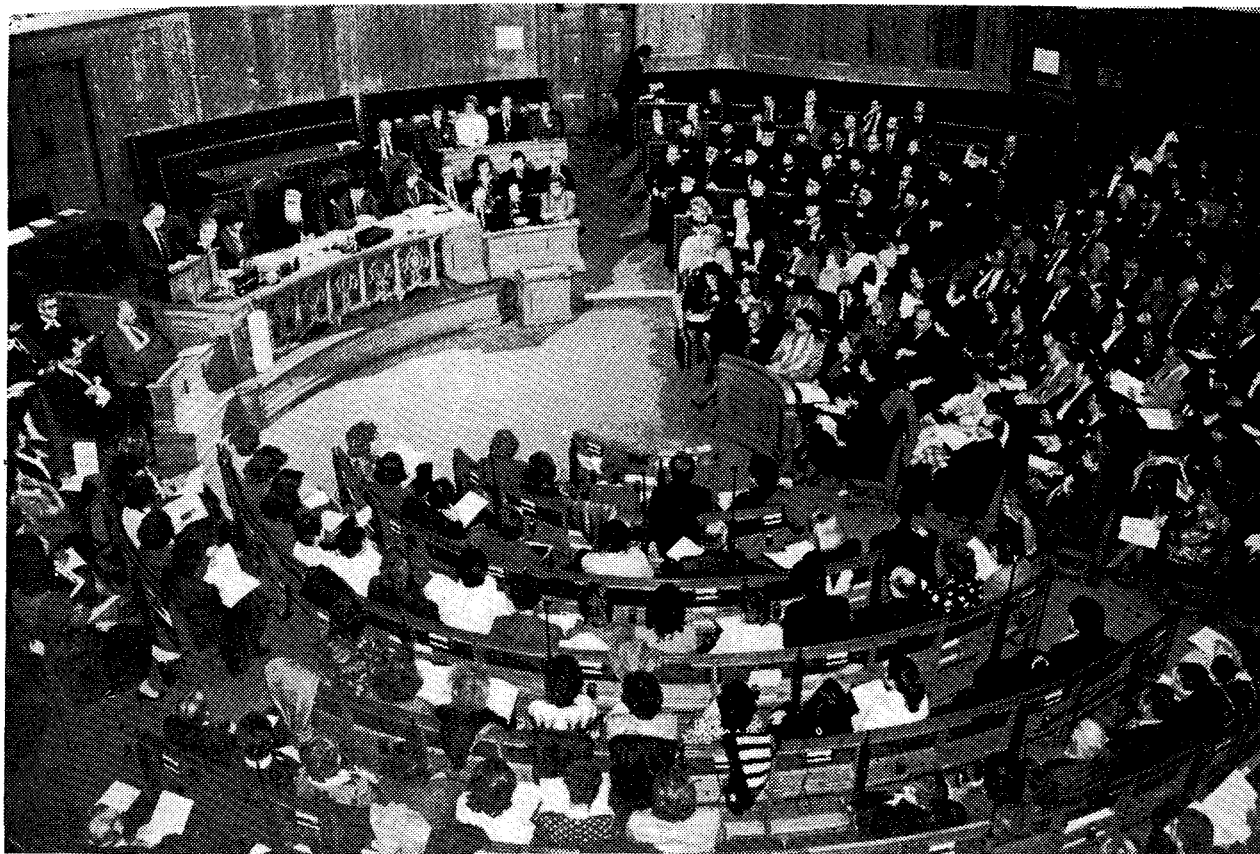
Παρ' ὅλο, ποὺ στὶς ἐκδηλώσεις ἔλαβαν μέρος πάνω ἀπὸ 1.600 ἄτομα, πράγμα ποὺ εἶναι ἀληθινὸ κατόρθωμα καὶ ἱστορικὸ σταθμὸς στὴν ἱστορία τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Βρεταννίας, ὅλα πῆγαν κατ' εὐχὴν ἔνεκα τῆς ἐκ μέρους τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Μεθοδίου κοπιαστικῆς συντονιστικῆς προετοιμασίας ὄλων τῶν λεπτομερειῶν τῶν ἐκδηλώσεων, ποὺ ἔγιναν ὑπὸ τὴν ἀμεση καὶ συνεχῆ προσωπικὴ του ἐπίδλεψι καὶ μὲ τὴν γεμάτη ἀπὸ αὐτοθυσία συμπαρατάσι μερικῶν ἐκλεκτῶν ὁμογενῶν, ὅπως λ.χ. τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Κ. Νικολαΐδου, Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γραφείου τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀκούραστου τελετάρχου καὶ παρουσιαστοῦ στὸ Συνέδριο καὶ στὸ Συμπόσιο. Προσωπικὰ ὁ γράφων γνώρισε τὴν ἐξαιρετικὴ παρουσία καὶ συμπαρατάσι τῶν Θεοφ. Ἐπισκό-

πων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, τοῦ πατρὸς Γεωργίου Καρβούνη, τοῦ κ. Ν. Πούλιου, τοῦ κ. Π. Ραπτοπούλου, τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Ἀ. Ἀκρίτα, τοῦ κ. Μελωδία καὶ ἄλλων. Τὸ ὅτι ὀλίγοι ἐκλεκτοὶ ὁμογενεῖς καὶ πρὸ πάντων ὁ ἐπὶ μῆνες νυχθημερὸν ἐργαζόμενος Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Μεθόδιος σήκωσαν στοὺς ὤμους τῶν τὸ βάρος καὶ τὴν εὐθύνη μιᾶς τόσοσ γιγαντιαίας καὶ τόσοσ ἐπιτυχῆς στὸ σύνολό της ἱστορικῆς κινητοποιήσεως ἐπιβάλλει κατανόησι γιὰ τυχὸν λεπτομερειακὲς καὶ ἀσήμεντες ἀδελφίες ἢ παραλείψεις, ποὺ εἶναι ἀναπόφευκτες σὲ κάθε ἀνθρώπινο ἔργο, ὅταν ἰδίως τοῦτο γίνεται γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τόσοσ πλατεῖες καὶ οἰκουμενικὲς προοπτικὲς. Ἀναμφίβολα οἱ ἐφετεινὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Συνεδρίου καὶ τοῦ Συμποσίου σημεῖωσαν σὲ σύγκρισι πρὸς τὸ παρελθὸν τεράστια ἄλλατα προόδου καὶ προώθησαν τὴν ἰδέα τῆς ἐνοποιήσεως τῶν Ἀποδήμων Ἑλλήνων, τῆς ἀναζωπυρήσεως τῆς ἑλληνορθόδοξου ταυτότητός τους καὶ τῆς ἐνεργοποιήσεως τῆς ἐξελληνιστικῆς πολιτιστικῆς τῶν ἀποστολῆς μέσα στὸ φιλόξενο ἀλλοεθνὲς περιβάλλον. Οἱ ἐκδηλώσεις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἔχουν παγκόσμια ἀκτινοβολία, διότι μὲ αὐτὲς προβλήθηκε ὁ ρόλος τῆς ἀποδήμου Ἑλληνίδος ὄχι μόνο στὴ Μ. Βρεταννία, ἀλλὰ μέσα στὶς ἑλληνορθόδοξες κοινότητες ὀκλοκλήρου τῆς ὕψηλου. Ὁ ρόλος αὐτὸς προβλήθηκε ἀφενὸς ἀπὸ τὴς ἐμπεριστατωμένες καὶ προσανατολιστικὲς ἐγκυκλίους καὶ τὴς εἰσηγήσεις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Μεθοδίου, ἀφετέρου ἀπὸ τοὺς λόγους στὶς λατρευτικὲς συνάξεις καὶ τρίτον ἀπὸ τὴς συναρπαστικὲς προσφωνήσεις καὶ ὁμιλίες ποὺ ἔγιναν στὸ Συνέδριο καὶ στὸ Συμπόσιο τόσοσ ἀπὸ τοὺς διακεκριμένους προσκεκλημένους καὶ ὕψηλους ἐπισκέπτες, ὅσον καὶ ἀπὸ διαπρεπεῖς Ἑλληνίδες τῆς Ἑλλάδος, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Διασπορᾶς. Τὸ κορυφωμα ἦταν ἡ ἐντυπωσιακὴ ὁμιλία τοῦ κυρίου ὁμιλητοῦ, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου.

Εἶναι τόσες πολλὲς οἱ ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Συνέδριο καὶ τὸ Συμπόσιο, ὅστε εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐκτεθοῦν ἐδῶ λεπτομερῶς. Γι' αὐτὸ παραπέμπομε τοὺς ἀναγνώστες στὸν σχετικὸ Τόμο, ποὺ θὰ ἐκδοθῆ πρὸς παρουσίασι τῶν ὁμιλιῶν καὶ τῶν σχετικῶν πεπραγμένων. Ἐδῶ περιοριζόμεθα στὸ νὰ παρουσιάσωμε εὐσύννοπτο Χρονικὸ τῶν ἐκδηλώσεων καὶ νὰ ἐπισημάνωμε καὶ ἀξιολογήσωμε δειγματοληπτικῶς μερικὰ ἀπὸ τὰ λεχθέντα ἢ πραγματοποιηθέντα.

* * *

Οἱ ἐκδηλώσεις ἄρχισαν τὸ βράδυ τῆς 29ης Ἰανουαρίου μὲ δεξίωσι, τὴν ὁποία ὀργάνωσε ὁ Σεβ. Ἀρχιε-

Οι συμμετασχόντες στο Παγκόσμιο Συνέδριο για την απόδημο Ἑλληνίδα στο Assembly Hall τοῦ Church House τοῦ Westminster παρακολουθοῦν τὴν προσφώνηση τοῦ πρέσβευς κ. Σ. Σταθάτου.

πίσκοπος κ. Μεθόδιος στὶς αἴθουσες τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων Thyateira House - 5 Craven Hill, London W2. Ἡ δεξίωση ἔγινε πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιπροσωπειῶν καὶ τῶν προσκεκλημένων.

Τὸ πρωτὶ τοῦ Σαββάτου (30 Ἰανουαρίου 1988) ἐορτάσθηκε ἡ μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μεθεοσυνταξίαν καὶ Λειτουργία, πού τελέσθηκε στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου (Kentish Town Road, London N.W. 1). Στὴν Εὐχαριστιακὴ αὐτῆς Σύναξι προεξήρχεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Χρυσάνθος καὶ ὠμίλησεν ὁ διακεκριμένος Καθηγητὴς τοῦ Stockton College Νέας Ὑόρκης αἰδεσιμολογιώτατος πρωτοπρεσβύτερος πατήρ Δημήτριος Κωνσταντέλλος.

Στὴ συνέχεια οἱ σύεδροι καὶ οἱ προσκεκλημένοι μετέβησαν στὸ ἐντυπωσιακὸ σὲ σχῆμα ροτόντας Assembly Hall τοῦ Church House τοῦ Westminster, ὅπου ἔγινε τὸ ἀφιερωμένο στὴν Ἀπόδημο Ἑλληνίδα Παγκόσμιο Συνέδριο.

Μέσα στὸν φάκελλο, πού μοιράσθηκε στοὺς συνέδρους καὶ στοὺς προσκεκλημένους ὑπῆρχεν ἡ ἐξῆς ἐπι-

στολή τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων κ. Μεθοδίου:

«Πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Συνέδριου καὶ τοῦ Συμπόσιου πρὸς τιμὴν τῆς Ἀποδήμου Ἑλληνίδος.

Στὴν ἱστορία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας αὐτὴ ἡ συγκέντρωση εἶναι μοναδική. Οὔτε διὰ γύρωσε τὰ 50 χρόνια ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴν τῆς, οὔτε σὲ ἄλλη περίπτωση βρέθηκαν μέσα σ' αὐτὸν τὸν χῶρο τόσες πολλὲς ἀπὸ τόσα πολλὰ μέρη προσωπικότητες, με κορυφαία τὸν πολὺ Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον.

Σὰς καλωσορίζω λοιπὸν μετὰ τὴν καλλίτερη προσέλευσίν μου καὶ σὰς εὐχομαι εὐχάριστη διαμονή.

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων διάγει τὸ ἕβρον ἔτος ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴν τῆς, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα δὲν ἔχει παρὰ λίγα χρόνια πὸν προβάλλει ζηλευτὰ μέσα σὶν Βρετανικὸν χῶρον. Τοῦτο ὀφείλεται σὶς ἑκατοντάδες χιλιάδες Ἑλλήνων πὸν συνέρρευσαν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν Κύπρον τὸν τελευταῖον καιρὸν.

Ὁ ἀγῶνας τῶν προκατόχων μου καὶ ὁ δικός μου

εἶναι τὸ ρίζωμα τῶν συμπατριωτῶν μας σ' αὐτὸ τὸν τόπο, πὸν σημαίνει τὴν ἐξασφάλιση σὲ πολὺ σύντομο χρόνο Ναῶν, σχολικῶν κτιρίων, καταλλήλων Κληρικῶν, καὶ στερεὰ ὑποδομὴ διὰ μακρὰν ζωὴν.

Ὁ ἀγώνας τῶν Κηρικῶν μας εἶναι ἐξαντλητικός καὶ ἡ προσφορὰ τῶν κοινοτικῶν, σχολικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν μας σωμάτων εἶναι ἄξιος πολλῆς ἐκτιμῆσεως.

Διὰ τοῦτο ἡ παρουσία σας στὶς ἐκδηλώσεις μας διὰ τὴν ἀπόδημο Ἑλληνίδα δίδει θάρρος, δημιουργεῖ προϋποθέσεις συνεργασίας καὶ ἐπιβραβεύει τὴν προσφορὰ τῶν συμπατριωτῶν μας πὸν διατηροῦν τὶς ἀξίες τοῦ Γένους μας.

Στὸ πρόγραμμα, πὸν θὰ θεῖτε στὸ φάκελλο, ὑπάρχουν ὅλες οἱ ἀναγκαῖες πληροφορίες διὰ τὶς ἀντιπροσωπεύσεις σας ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος στὸ ἄλλο.

Μὴ διστάσετε νὰ ἀπευθυνθῆτε σὲ μένα προσωπικὰ δι' ἔπι χρειασθῆτε.

Γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων ὅτι δὲν εἶναι ὅλα πλοῦσια, ἀλλὰ καὶ ἂν τὰ εἶχαμε πλοῦσια δὲν θὰ ζούσαμε πλοῦσια. Ἀπευθύνομαι σὲ συμπατριῶτες μου πὸν οἴγουρα ἔχουν κατανόηση.

Σὰς εὐχομαι καλὴ διαμονὴ καὶ πλούσιες τὶς ἐντυπώσεις σας ἀπὸ τὴν πτωχὴν, ἀλλ' ἐγκάρδια περιποίησή μας.

Οἱ ὀμιλίες καὶ οἱ χαιρετισμοὶ στὸ Συνέδριο καὶ στὸ Συμπόσιο νὰ ρυθμισθοῦν ἐντὸς τῶν χρονικῶν ὁρίων τοῦ Προγράμματος.

Καλῶς ἦλθατε.

Μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ ἀγάπην ἐν Κυρίῳ
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων
καὶ Μεγάλης Βρετανίας Μεθόδιος».

Ἡ ἐναρξὶς τοῦ Συνεδρίου ἔγινε μὲ τὴν ἐναρκτήρια ὀμιλία τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων κ. Μεθοδίου, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Τὸ Συνεδριό μας σήμερα καὶ τὸ Συμπόσιό μας αὔριο ἀποτελοῦν ἀναμφίβολα ἀξιοσημεῖωτα θήματα σὴν ἀναγνώριση τῆς μακροαίωνης συνεισφορᾶς τῶν ἑλληνίδων σὴν πρόοδο τοῦ ἐθνικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ καὶ κοινοτικοῦ βίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Γι' αὐτὸ οἱ τριήμερες ἐκδηλώσεις μας θὰ ἀξιολογήσουν τὸ παρελθόν, θὰ σταθμίσουν τὸ παρὸν καὶ θὰ προγραμματίσουν τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Διασπορᾶς μὲ ἄξονα τὸ γιγάντιο ρόλο τῶν ἑλληνίδων σὴν τομεὰ τοῦτον.

Ἀναντίρρητα ἡ παρουσία ὅλων μας ἐδῶ ἀπὸ ὅλα

σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ παρουσία καὶ συμπαράσταση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής Ἰακώβου ἐνθαρρύνουν τὸν λαόν, ἐπισημοποιοῦν τὶς ἐκδηλώσεις μας καὶ ἐπικυρώνουν τὶς ἀποφάσεις μας. Διὰ τοῦτο ἐκ προοιμίων ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς Αὐτὸν καὶ πρὸς ὅλας τὰς ἀντιπροσωπεύσεις πὸν ἦλθαν ἀπὸ μακρὰ νὰ συμμερισθοῦν τὴν ἀγωνία μας διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. Ἔχει ἰδιαίτερη σημασία ὅτι μεταξὺ μας εὐρισκονται ἀντιπροσωπεύσεις τῆς Πατριδᾶς μας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ τὴν Κύπρο, μαζί μὲ τοὺς μεγάλους συνεργάτες μας τοὺς Πρόξενους Σ. Σταθάτιν καὶ Γ. Παναγίδην πὸν μὲ τὴν παντοειδῆ συνεργασίαν των διατηροῦμε τὰ ἀμίμητα ἰδεώδη τῆς φυλῆς μας.

Ἡ παρουσία ἐξ ἄλλου τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Α. Ταλιαδούρου καὶ τοῦ πολυτίμου ἀδελφοῦ Μητροπολίτου Δεμοσοῦ Χρυσάνθου δίδει εὐρύτερες διαστάσεις στὸ πολυσήμαντο σημερινὸ γεγονός.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ εἶπω μὲ δύο λέξεις πρὸς ὅλους πὸν μαζί διαδηλώνουμε τὴν ἀμοιβαία ἐκτίμηση πὸν μαρτυρεῖ τὴν ἀνωτερότητα τῶν πνευματικῶν καὶ ἐθνικῶν χαρισμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διαπνεόμεθα ἀκόμῃ καὶ σήμερα.

Στὶς τριήμερες διαβουλεύσεις μας θὰ ἀναζητήσουμε τὰ ἰδεώδη τῶν ἑλληνίδων σὴν ξενιτεία καὶ θὰ διακριθῶσουμε κυρίως, τί περιμένουμε ἀπὸ αὐτὲς στὸ μέλλον.

Ἦθελα νὰ τονίσω ἓνα πράγμα, ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν ἑλληνίδων στολίζουν τὶς γυναικες τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Διότι ἡ εὐφροσύνη των καὶ τὰ κατορθώματά των τὶς ἐπέβαλαν σὴν παγκόσμια ἱστορία, ὅσο οἱ γυναικες κανενὸς ἄλλου ἔθνους. Ἔτσι καὶ μόνον ἡ λέξις Ἑλληνίδα νὰ εἶναι κάτι ταυτόσημο μὲ στολίδι ξεχωριστό, πολυσήμαντο καὶ ἀπαράμιλλο, εἰκόνα πρὸς τὴν ὁποία στρέφονται τὰ πνεύματα τοῦ κόσμου».

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ τοῦ Π. Β. Πάσχου. Εἰσαγωγή σὴν Ὁρθόδοξη λειτουργικὴ πνευματικότητα καὶ ἐνδιαφέροντα ἐρημητικὰ σχόλια στὸν Ἀνάθιστο Ὑμνο καὶ τοὺς Ὑμνοὺς τοῦ Τριωδίου.

ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΣΙΑΣ τοῦ Π. Β. Πάσχου. Περιέχει βίους ἁγίων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ κατανοητικὰ κεφάλαια ὁρθόδοξου πνευματικότητος στολισμένα μὲ πολλὰς βυζαντινὰς εἰκόνες.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ κ. ΙΑΚΩΒΟΥ

1. Η ΕΚΛΟΓΗ.

Τὴν 19ην Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δ η μ η τ ρ ί ο υ συνεληθούσα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξελέξατο διὰ ψήφων κανονικῶν Τιτουλάριον Μητροπολίτην Λαοδικείας τὸν ἄχρι τοῦδε Ἀρχιερατῆα Αὐτῆς Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἰάκωβον Σωφρονιάδην.

Καταρτισθέντος τριπροσώπου δελτίου καταληθούσα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἀνέδειξεν Μητροπολίτην τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης Μητροπόλεως Λαοδικείας τὸν ὡς προεῖρηται Ἀρχιερατῆα Αὐτῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἐτελέσθησαν κατὰ τὴν καθιερωμένην Κανονικὴν Τάξιν τὸ Μικρὸν καὶ Μέγα Μήνυμα, καθ' ὃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσεφώνησε τὸν Θεοφιλέστατον Ἐψηφισμένον οὕτω:

Θεοφιλέσταιε Ἐψηφισμένε, Μητροπολίτα Λαοδικείας κύριε Ἰάκωβε,

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς ὅπως ἐπιβολεύσῃ τὴν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀπὸ διαφόρων θέσεων, ἐν ταῖς ἀλλαγῶσι ταύταις τοῦ Κυρίου, φιλότιμον διακονίαν καὶ προσφορὰν σου, ἡμετέρα προιάσει καὶ ὁμοφώνῳ ψήφῳ τῶν σεβασμίων μελῶν τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου, προήγαγέ σε σήμερον εἰς τιτουλάριον Μητροπολίτην Λαοδικείας.

Ὅθεν συγκαίροντιές σοι πατρικῶς ἐπὶ τῇ ἐπαξίᾳ ἐκλογῆς σου ταύτης, σὲ κατασιτέφομεν διὰ τῶν εὐλογιῶν ἡμῶν καὶ εὐχόμεθα ὅπως καὶ ὡς Ἀρχιερεὺς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας διακονήσῃς αὐτῇ ἐν πισιότητι καὶ ἀφοσιώσει καὶ εὐαρεστίῃς Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τιμῆς τὰς ψήφους τῶν ἁγίων Συνοδικῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἀναδειχθῆς ἄξιος τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος.

Ἄξιός!

Ἀπαντῶν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Λαοδικείας εἶπεν:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Εἰς τὸν ἱερόν τοῦτον χῶρον πολλάκις εἶχον τὴν

εὐκαιρίαν ὡς τε Ὑπογραμματεὺς καὶ ὡς Ἀρχιερατῆα τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου νὰ διαισθανθῶ καὶ νὰ ἴδω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς μου τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, νὰ ἐπενεργῇ θαυμασίως, νὰ κατευθύνῃ κατὰ τὸ ἅγιον Αὐτοῦ δέλημα τὰ διαβήματα Ὑμῶν καὶ νὰ ἀποτελῇ πάντο-

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος.

τε τὴν ζωορρικὴν πηγὴν καὶ αἰτίαν τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θεομιῶν καὶ χαρισμάτων.

Σήμερον, ἐνῶ ἐνωτίζομαι ἀπὸ τῶν σεπιῶν χειλέων τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος τὴν ἐκλογὴν μου εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ζῶ ἐντιμώτερον τὴν Θεῖαν ταύτην ἐμπειρίαν, τὴν παρουσίαν καὶ ἐπίπνοιαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἀδυνατῶ νὰ εἶπω πλεῖονα.

Ἀναλογίζομαι ἀφ' ἐνός τὸ βάρος τῆς ἀρχιερατικῆς εὐθύνης, τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ ἀναλάβω, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις καὶ αἰσθάνομαι ψυχικὸν δέος. Ἄλλ' ὅμως ἔχων ἀκράδατον πί-

στιν εἰς τὸ Πανάγιον τοῦτο Πνεῦμα, εἰς τὴν Πανσθενουργὸν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἀνιῶ δύναμιν καὶ θάρρος καὶ εὐρίσκω ἔρεισμα εἰς τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ τῆς ταπεινότητός μου τῆς ἀναιτημένης μοι νέας ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

Ἐπιτρέφατέ μοι, Παναγιώτατε, νὰ ὑποβάλω τὴν βαθυτάτην ἐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν, εὐμενεῖ γνώμη Ὑμῶν καὶ τῆ ἐπιεικεῖ ψήφῳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκλογὴν καὶ ἀνάδειξίν μου ὡς Ἐπισκόπου τῆς Ἁγιοπάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἐπικαλούμενος τὰς Θεοδέκτους εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν Ὑμῶν εἰς ἐνίσχυσίν μου καὶ κατὰ Θεὸν προκοπὴν ἐν τῇ περαιτέρῳ ταπεινῇ ἐκκλησιαστικῇ μου διακονίᾳ, παρέχω, ὡς εὐλαβῆ ἀντίδοσιν τῶν περὶ ἐμὲ γενομένων, τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ἀναλώσω ὅλας τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις ἵνα τῷ στρατολογῆσαντι ἄρῶσιν καὶ φανῶ ἄξιος τῶν προσδοκιῶν Ὑμῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας γενικώτερον.

2. Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ.

Τὴν Παρασκευὴν, 25ην Δεκεμβρίου 1987, καθ' ἣν τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως μνηρίαν ποιούμεθα, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ μετὰ τῆς δεούσης λαμπρότητος καὶ ἱεροπρεπείας ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ νεοεκλεγέντος Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Ἰακώβου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος προέστη τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν α) Ροδοπόλεως κ. Ἱερωνύμου. β) Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου, γ) Πριγκηπονήσων κ. Συμεῶν, δ) Κολωνίας κ. Γαβριήλ, ε) Πέργης κ. Εὐαγγέλου, στ) Λύστρων κ. Καλλινίκου, ζ) Μελιτηνῆς κ. Ἰωακείμ, η) Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαίου καὶ θ) Τυρολόης καὶ Σερεντίου κ. Παντελεήμονος.

᾿Ωσαύτως παρέστησαν συμπροσευχόμενοι πολλοὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, ὁ ἐκείσε Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Λεωνίδα Χρυσανθόπουλος, Ὁφφικιάλοι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, οἱ γονεῖς, πολλοὶ φίλοι καὶ οἰκεῖοι τοῦ νεοχειροτονηθέντος καὶ πλῆθος κόσμου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐτελέσθη καὶ ἡ εἰς Πρεσβύτερον Χειροτονία τοῦ νέου Ἀρχιεραρχατικῆς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Μελίτωνος Καρᾶ εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπένευμεν αὐτῷ δι' εἰδικῆς χειροθεσίας τὸ ὄφικιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐπηκολούθησαν ἡ εἰθιμὴν δεξίωσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καθ' ὃν ὁ ἄρτι χειροτονηθεὶς Μητροπολί-

της Λαοδικείας κ. Ἰακώβος ἐν προσαγορεύσει πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα εἶπεν:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Δαριλῶς εὐεργετηθεὶς ἄχρι τοῦδε ἀπὸ τῶν Παναγαθῶν Θεῶν καὶ τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, μεθαδεῖαν συγκλίνουσι καὶ ἱερὸν δέος δοξάζω τὸ Πανάγιον Αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐκφράζω τὴν ἄπειρον ἐγνωμοσύνην μου, διότι καὶ νῦν ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινωσὶν τοῦ ὁμιλοῦντος τὴν σιγμὴν ταύτην δούλου Αὐτοῦ καὶ ὑψωσεν αὐτὸν εἰς τὸ μέγα τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα καὶ ὑπόρρημα.

Αὐτὸ καὶ «χάριν ἔχω τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστὸν με ἠγήσατο θέμενος εἰς τὴν διακονίαν ταύτην». Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον, ὅτι «οὐ κατὰ τὰ ἔργα μου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν» κατηξίωσέ με τῆς βαρυτάτης ταύτης, ἀλλὰ καὶ ὑπερβαλλόντως τιμητικῆς εὐθύνης.

Ἐγνωμοσύνην καὶ χάριτας ὁμολογῶ τὴν σιγμὴν ταύτην πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν Προσκυνητὸν μου Πατέρα καὶ Δεσπότην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνοδικοὺς Ἱεράρχας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὧν ἱκανὰ ἔσχον μέχρι τοῦδε δείγματα στοργῆς, ὅτι ὡς Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄργανα τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἀνέδειξαν τὴν ἐλαχισιότητά μου Ἐπίσκοπον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μαθητεύσας παρὰ τοὺς πόδας Σας, Παναγιώτατε καὶ Θεοίτατε Δέσποτα, ὡς Κωδικογράφος, Ὑπογραμματεὺς καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐγνώρισα καλῶς τὸν παλμὸν τῆς πατρικῆς καρδίας Σας, τὴν ἀγωνίαν Σας διὰ τὰ ἱερά συμφέροντα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τὴν εὐαισθησίαν Σας εἰς τὴν εὐθύνην καὶ τὸ καθῆκον καὶ ὅλως ἰδιαίτερος τὸ ἀπλοῦν καὶ ταπεινὸν φρόνημά Σας.

Ταῦτα δὲ πάντα ἐπιτόμως ἀπηχοῦν, κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην σιγμὴν, εἰς τὸν ψυχικὸν μου κόσμον ὡς ἰσχυρὰ παρόρμησις ἱερωτάτων ὑποχρεώσεων καὶ ἐνισχύουν τὴν πορείαν μου ὅπως ἔχω σύνολον ἐμῶν τῶν προθύμων ἐν παντὶ καὶ πάντοτε εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἀξαναπόνητος ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἐπεκτεινόμενος εἰς ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν ἐν ἀναλογία τοῦ ἐμπιστευομένου ταλάντιου.

Ἀσφαλῶς τὴν σιγμὴν ταύτην χαιρεῖ ἰδιαίτερος ἡ ψυχὴ τοῦ προῶρος μεταστάτης Γέροντός μου Μητροπολίτου Ἰκονίου κυροῦ Ἰακώβου, τοῦ ἀναλώσαντος ἑαυτὸν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀειμνήσιων Σάροδων κυροῦ Μαξίμου,

καὶ Λαοδικείας κυροῦ Μαξίμου, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν πάντοτε θερμουργοὶ παραστάται μου. Αἱ πατρικαὶ συμβουλαὶ καὶ ὑποδείξεις των, παραμένουν νωπαὶ ἔτι εἰς τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ψυχὴν μου, διὸ καὶ ἐν συντριβῇ καρδίας καὶ πολλῇ εὐγνωμοσύνῃ, στρέφω τὴν σκέψιν καὶ τὴν ὁμιλίαν μου πρὸς τὰς ἀγαθὰς μορφὰς των.

Εὐγνωμόνως στρέφω τὴν σκέψιν μου τὴν σιγμὴν ταύτην πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνο κ.κ. Μελίωνα, τῆ εἰσηγήσει τοῦ ὁποίου εἰσηγήτην κατὰ τὸ ἔτος 1973 εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν ἱερὸν χώρον αὐτῆς, ἐδιδάχθη καὶ ἤκουσα τὴν ἐμπειρίαν, τὴν σοφίαν καὶ τὴν σύνεσιν ἐνὸς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἴσων ἄλλων σεβασμίων Ἱεραρχῶν τοῦ Πανσέπιου τούτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ἐσαύτως εὐγνωμοσύνην ὀφείλω πρὸς τὸν σεβαστόν μου Σχολάρχην Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Στανουπόλεως κύριον Μάξιμον διὰ τὰς πατρικὰς νουθεσίας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ, ὡς καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς σεβαστοὺς Καθηγητὰς καὶ Διδασκάλους μου διότι εὐεργετικῶς συνετέλεσαν, ὁμοῦ μετὰ τῶν σεβαστῶν μου γονέων, εἰς τὴν πνευματικὴν ὁλοκλήρωσιν καὶ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴν μου.

Ἰδιαιτέραν συγκίνησιν αἰσθάνομαι τὴν σιγμὴν ταύτην, καθ' ἣν μετὰ 17 συναπὰ ἔτη ἀποχαιρειῶ τοὺς πεφιλημένους ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Αὐλῇ ἀδελφούς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐργαζομένους ἐνταῦθα συναδέλφους μου, ἀλλὰ χαίρω χαρὰν μεγάλην διότι ἀφίνω ἱκανόν, φιλότιμον καὶ ἄξιον Προϊστάμενον ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ ὅποιον, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς χρόνους τῆς συστάσεως αὐτοῦ τὰ μέγιστα συνετέλεσε πάντοτε εἰς τὴν διασφάλισιν καὶ διαίωσιν τῆς συνεχιζομένης καὶ προϊούσης ζωῆς καὶ παραδόσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριαρχείου.

Ἐπόχομαι καὶ αὖθις σήμερον, διὸ θὰ ἀναλώσω ἐμὰντὸν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τοῦ Πανσέπιου τούτου καὶ Μαρτυρικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, παραμένων Ἀρχιερεὺς ἕσσεῖ εὐγνώμων καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον θεσμόν, οὐχὶ μόνον λόγοις, ἀλλὰ κυρίως ἔργοις. Τοῦτο δὲ ἰδιαιτέρως τονίζω μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ πολλῆς εὐαισθησίας ἵνα μή, ὡς τινες μακρὰν εὐρισκόμενοι ἐκ τῆς Αὐλῆς ταύτης, φανῶ καὶ ἐγὼ ἐν τῷ μέλλοντι ἀγνώμων καὶ ἐπιλήθμων τῶν εὐεργεσιῶν καὶ λοιπῶν πνευματικῶν προσφορῶν τῆς τε Τροφῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας γενικώτερον.

Περαιῶν τὴν ὁμιλίαν μου εὐχαριστῶ ἐκ θαθέων πάντας τοὺς προσελθόντας καὶ τιμήσαντάς με σήμερον ἐνταῦθα εἰς τὸν μοναδικὸν τοῦτον σταθμὸν τῆς

ζωῆς μου καὶ ἐξαιτοῦμαι τὰς προσευχὰς ὄλων ἵνα ἀποτελέσω «σκεῦος ἐκλογῆς» καὶ ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ δαυριλῆς ἢ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Ἀκολούθως δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς παρόντας τοὺς ἑξῆς πατρικὸς λόγους:

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ τῷ γεννηθέντι ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας,

Σήμερον ἐορτάζομεν τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τῆς θείας ἀγάπης καὶ συγκαταβάσεως πρὸς τὸν ἄνθρωπον: «Ὅτι γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 3,16).

Διὰ τὸ μυστήριον τοῦτο ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς λέγει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Τοῦτο ἐστὶ τὸ πάντας συγγράφον τοὺς αἰῶνας, καὶ τὴν ὑπεράπειρον καὶ ἀπειράκις ἀπείρως προϋπάρχουσαν τῶν αἰώνων μεγάλην τοῦ Θεοῦ βουλὴν ἐκφαίνον μυστήριον. Ἦς γέγονεν ἄγγελος αὐτὸς ὁ κατ' οὐσίαν τοῦ Θεοῦ λόγος γενόμενος ἄνθρωπος».

Καὶ μαζί με τὴν χαρὰν τῶν Χριστιογενῶν, τὴν μεγάλην χαρὰν, «ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ», ἡ Μητὴ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ δομιμάζει σήμερον καὶ μίαν ἄλλην χαρὰν, τὴν χαρὰν τῆς ἀποκητέσεως ἐνὸς νέου ἀξίου Ἀρχιερέως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Λαοδικείας κυρίου Ἰακώβου, καὶ ἐνὸς νέου, εἰς διαδοχὴν αὐτοῦ, Ἀρχιεραματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ὀσιολογιώτατου Ἀρχιμανδριτοῦ κυρίου Μελίτωνος.

Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη φρουρᾶς εἰς τὴν καιρίαν θέσιν τῆς Ἀρχιεραματείας σημαίνει διὸ ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας συνεχίζεται. Ἡ σκηνία παραδίδεται ἀπὸ χειρῶν εἰς χεῖρας καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἡ εὐθνή εὐρίσκει, μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, αὐτοὺς οἱ ὅποιοι τὴν ἐπαμίζονται, τὸ χρέος, αὐτοὺς οἱ ὅποιοι τὸ ἐκπληρῶνουν, ἡ μαρτυρία, αὐτοὺς οἱ ὅποιοι θὰ τὴν δώσουν με συνέπειαν ἐν ἀνάγκῃ φθάνοντες καὶ μέχρη τοῦ μαρτυρίου.

Αὕτη ἡ διαδοχὴ καὶ ἡ ἀλλαγὴ τῶν προσώπων, ἐνῶ τίποτε δὲν ἀλλάσσει εἰς τὴν γραμμὴν καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μία ὁρατὴ καὶ ἀπὴ ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος διὸ ἡ παράδοσις ἀκριβῶς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ πεῖρά της καὶ ἡ σοφία της με-

ταλαμπαδεύονται από κληρικοῦ εἰς κληρικὸν καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, κληροδοτοῦνται καὶ κληρονομοῦνται, καὶ οὕτω γράφεται ἢ ἐνδοξος ἱστορία τοῦ Θεοῦ τούτου καὶ συνεχίζεται ἀδιασπᾶτως διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τὸ κήρυγμά του καὶ τὸ μῆνυμά του, κήρυγμα καὶ μῆνυμα ἀγάπης, εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας ἐν Χριστῷ.

Ὁ νέος Ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας, προσερχόμενος ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἀρχιεραμειώνων, τῇ ἀναθέσει ἡμῶν μεταβαίνει ἤδη ἐπὶ τὸ ποιμαντορικὸν ἔργον, ἵνα καταδειχθῇ καὶ διὰ τούτου ὅτι ἐνιαία εἶναι ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας, καλύπτουσα καὶ τὰ θεωρητικώτερα καὶ τὰ πρακτικώτερα καὶ ἔχουσα ὡς τελικὸν στόχον τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὴν ὁποῖαν καὶ ἐνηνθρώπησεν ὁ Θεὸς Λόγος. Τὸ χριστιανικὸν μῆνυμα ἦτο ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀρχῆς τὸ μῆνυμα τῆς σωτηρίας.

Ὁ νέος πάλιν Ἀρχιεραμειωτὴς Ἀρχιμανδρίτης Μελλίων, διακρινόμενος διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐργατικότητα αὐτοῦ, ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀξίως τῶν παραδόσεων τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου συνεχίσεως τοῦ ὑψηλοῦ ἔργου τοῦ Γραφείου τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου τούτου σώματος, τῆς Συνόδου, ἀσκεῖται, ὡς γνωστὸν, ἡ διοικήσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐκασταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἐπαρχιῶν καὶ ἰδρυμάτων αὐτῆς καὶ ἐπιλύονται τὰ ἐκάστοτε ἀναφύομενα προβλήματα, χαράσσεται δὲ ἡ γραμμὴ πλεύσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐν προσαρμογῇ μὲν πρὸς τὰς κατὰ καιροὺς συνθήκας καὶ περιστάσεις, ἀλλὰ πάντοτε συμφώνως πρὸς τὸ θεῖον θέλημα καὶ τὸν ἠθικὸν νόμον τοῦ Ἐθαγγελίου καὶ συμφώνως πρὸς τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία θέλει «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμ. 2,4).

Συγχαίρομεν τοὺς ἐπαξίως προαχθέντας Ἱερωτάτον Μητροπολίτην Λαοδικείας κύριον Ἰάκωβον καὶ Ὁσιολογιώτατον Ἀρχιεραμειωτὴν κύριον Μελλίωνα, ὡς καὶ τοὺς οἰκειοὺς καὶ τοὺς φίλους αὐτῶν, εὐλογοῦμεν πατρικῶς τὰς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νέας εὐθύνas αὐτῶν καὶ δίδομεν αὐτοῖς τὴν προτροπὴν τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεον: «Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραιοῦσαι τῷ Θεῷ ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοδομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας» (Β' Τιμ. 2,15).

Δεόμεθα τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὅπως ἐκβάλλῃ διαρκῶς νέους ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα Αὐτοῦ, πρὸς συνέχισιν τῆς σωτηριώδους ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, διὸ «ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι» (Ματθ. 9,37).

Συγχαίρομεν πατρικῶς καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς Ὁμο-

γένειαν διὰ τὴν ἐκ τῶν σπλάγγων αὐτῆς προέλευσιν καὶ ἀνάδειξιν τῶν δύο τούτων σεμνῶν καὶ ἀξίων κληρικῶν ἡμῶν, ὡς καὶ τοῦ νέου Ὑπογραμματέως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ὁσιολογιωτάτου Διακόνου κυρίου Ἀποστόλου, τὸν ὁποῖον ὡσαύτως συγχαίρομεν καὶ εὐλογοῦμεν ἀπὸ καρδίας, εὐχόμενοι ἐπιτυχίαν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ὑψηλοτέρας ταύτης οκοπιᾶς, ἐπὶ τὴν ὁποῖαν ἐκλήθη.

Ἡ χάρις καὶ ἡ χαρὰ τῶν Χριστογεννῶν εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ, καὶ ἡ εἰρήνη, ἣν εὐηγγελίσθησαν οἱ ἄγγελοι κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἡμέραν τῆς ἐπὶ γῆς ἐν σαρκὶ καθόδου τοῦ Θεοῦ, εἶθε νὰ γίνῃ μόνιμος κατάστασις ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς δόξαν Αὐτοῦ καὶ γαληνιαίαν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ ἐφημέρῳ κόσμῳ τούτῳ, πρὸς ἐπίδοσιν αὐτῶν εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς αἰωνίου εἰρήνης καὶ μακαριότητος αὐτῶν.

Ὁ νέος Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος τὴν 25ην Δεκεμβρίου 1987 κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν συνεχοροστάτησεν διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τὴν τάξιν μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὴν δὲ ἐπομένην Κυριακὴν 27ην Δεκεμβρίου 1987 ἐτέλεσεν τὴν πρώτην Ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ.

3. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Ἰάκωβος, κατὰ κόσμον Χαράλαμπος Σωφρονιάδης ἐγεννήθη τὴν 14ην Μαρτίου 1947 εἰς τὴν περιοχὴν Φερήκιοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ εὐσεβεῖς γονεῖς τὸν Ἰωάννην καὶ τὴν Θεοπούλαν.

Μετὰ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐφοίτησεν εἰς τὸ Ζωγράφειον Γυμνάσιον καὶ ἐν συνεχείᾳ τῇ προτροπῇ τοῦ Γέροντός του Μητροπολίτου Ἰκονίου κυροῦ Ἰακώβου εἰσῆχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησεν ἐν ἔτει 1970 ὑποδαλῶν διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Σχέσεις Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν Κ' αἰῶνα».

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς φοιτήσεώς του, ἐχειροτονήθη ἐν Ἀθήναις τὴν 14ην Σεπτεμβρίου 1969 Διάκονος ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου τῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου, λαβὼν τὸ ὄνομα τοῦ Γέροντός του Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ ἐπὶ ἐν ἔτος, τελειόφοιτος ὢν, ὑπηρέτησεν ὡς Διάκονος ἐν τῷ κατήριῳ τῆς Σχολῆς.

Μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν του ἀπὸ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης τὸ 1970 προσλαμβάνεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπὶ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὡς πατριαρχικὸς Διάκονος καὶ Εἰσηγητῆς τοῦ Πατριάρχου,

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΑΥΞΗΣΙΝ ΤΗΣ ΜΥΪΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΙΣΡΑΗΛΙΤΑΙΣ *

Ἐκ τῆς ἐρεῦνης τοῦ ἱεροῦ κειμένου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἣν διενήργησα, προέκυψαν πληροφορίες σχετικαὶ πρὸς τὸ θέμα τῆς παρουσίας μελέτης, αἰτινες ἐκτίθενται ἐν συνεχείᾳ, ταξινομηθεῖσαι ὡς κάτωθι:

Ἡ σημασία τῆς ηὐξημένης μυϊκῆς ἰσχύος.

Ἡ ἀξία τῆς μεγάλης μυϊκῆς ἰσχύος οὐδόλως ὑποτιμᾶται, καίτοι ἐν συγκρίσει πρὸς αὐτὴν ἡ ἀξία τῆς σοφίας μεγάλως ἐξαιρεται (ἡ μέλισσα «καὶ περ οὔσα τῇ ρώμῃ ἀσθενής, τὴν σοφίαν τιμήσασα προήχθη»)¹. Συγκεκριμένως ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἐκφράζεται ἀνθρωπομόρφως διὰ τῆς κραταιᾶς του χειρὸς καὶ τοῦ ὑψηλοῦ βραχίονός του («Ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ [δοξάζετε τὸν Κύριον]» τῷ «ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου» τῶν Αἰγυπτίων «ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ»)². Ἡ κραταιὰ χεὶρ καὶ ὁ βραχίον ὁ ὑψηλὸς τοῦ Δημιουργοῦ πολλαχοῦ μνημονεύονται ἐν

τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. Ἐξ ἄλλου ὁ Μωϋσῆς εὐλογῶν τροφητικῶς καὶ δὴ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του, τὴν φυλὴν Ἰσραὴλ λέγει μεταξὺ ἄλλων: «σκεπάσει σε Θεοῦ ἀρχὴ (ἐξουσία) καὶ ὑπὸ ἰσχύϊ βραχιόνων ἀενάων»³. Προσέτι θεόπνευστός τις ἀνὴρ τοῦ Ἰσραὴλ προσευχόμενος λέγει: οἱ ἀσεβεῖς «ἐν ἰσχύϊ βραχιόνος σου ἐμαστιγώθησαν»⁴. Ἐπίσης ὁ Προφήτης Ἡσαΐας βεβαιῶν, ὅτι ὁ Κύριος ἀπ' ἐνός μὲν «τὸν θυμὸν τοῦ βραχιόνος αὐτοῦ δείξει»⁵, ἀπ' ἐτέρου δὲ «ᾤμοσε... κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύος τοῦ βραχιόνος αὐτοῦ»⁶.

Ἐπὶ πλέον ὁ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος προσευχόμενος λέγει: «δυνάστα τῶν οὐρανῶν» εἶθε νὰ καταπλαγῶσι «μεγέθει βραχιόνος σου... οἱ μετὰ βλασφημίας παραγενόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου λαόν»⁷. Ἄλλωστε καὶ Αὐτὸς Οὐτός ὁ Ἐπισημειωμένος διὰ στόματος τοῦ Ψαλμοῦ λέγει ἐν προκειμένῳ τὰ ἐξῆς: «εἶδον Δαυὶδ τὸν δούλον μου... καὶ ἡ χεὶρ μου συναντιλήφεται αὐτῷ καὶ ὁ βρα-

* Ἀνεκοινώθη εἰς τὸ 7ον Βαλκανικὸν Ἀθλητιατρικὸν Συνέδριον (Ἀθήναι, 12 - 15.11.1987).

1. Παροιμίαι, στ', 8γ.

2. Ψαλμ. ρλε', ρλστ', 1, 11, 12.

3. Δευτερονόμιον, λγ', 27.

4. Σοφία Σολομώντος, ιστ', 16.

5. Ἡσαΐας, λ', 30.

6. Ἐνθ' ἀνωτ., ξδ', 8.

7. Μακκ. Β', ιε', 23, 24.

μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς στρατιωτικῆς του θητείας, κατὰ τὸ ἔτος 1973 διορίζεται ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Κωδικογράφος τῆς καὶ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ἔτος προάγεται εἰς τὴν ὑπεύθυνον θέσιν τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναλαβὼν καὶ τὰς Γραμματείας πολλῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὡς Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου συνῴδευσε τὴν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπεῖαν ἢ ὁποῖα ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ ἔτος 1975 τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκτελῶν χρέη Γραμματέως κατὰ τὰς γενομένας διαβουλεύσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

Τὸ 1978 συνῴδευσε τὸν Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος Μελίτωνα εἰς Γερμανίαν, διὰ τὰ ἐγκαίρια τῆς νέας Μητροπόλεως Γερμανίας.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1979 ὡς Ὑπογραμματεὺς συνῴδευσε τὴν Πατριαρχικὴν Ἐξαρχίαν (Σταυρουπόλεως Μάξιμος, Πριγκιπωνήσων Καλλίνικος καὶ Δέρκων Κωνσταντῖνος) εἰς Ἁγιον Ὄρος, διὰ τὴν ἐπίλυσιν ἐκκρεμούντων σοβαρῶν θεμάτων.

Τὴν 28 Φεβρουαρίου τοῦ 1984 προήχθη εἰς Ἀρχι-

γραμματεῖα ἐπιδεικνύων ἄκραν φιλοτιμίαν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰ καθήκοντά του.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπιβραβεύουσα τὰς ὑπηρεσίας του τὸν προήγαγεν εἰς Μητροπολίτην Λαοδικείας τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1987. Διόρισε δὲ τούτον ὡς μέλος διαφόρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τοῦ ἀνετέθη ἡ ἐποπτεία τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς παλαιᾶς Πόλεως.

Ὡς Ὑπογραμματεὺς καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐτιμήθη μὲ τὰ παράσημα τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Ρωσίας, Ρουμανίας, Ἑλλάδος, Πολωνίας καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ, τῆς ὁποίας ἀπὸ τὸ ἔτος 1973 τυγχάνει Ἀντιπρόσωπος καὶ Πρόεδρος τοῦ Συναϊτικοῦ Μετοχίου εἰς Φανάριον.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακονίας του εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Αὐλὴν, ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ Περιοδικὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἄλλα, ὡς καὶ εἰς τὸν ἡμερήσιον Τύπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως πολλὰ ἄρθρα, μελέτας καὶ λόγους, εἰς τὰ ὁποῖα κυριαρχεῖ ἡ γλαφυρότης τοῦ ὕφους, ἡ εὐθυκρισία καὶ ἡ ἐμβρίθεια τῶν σκέψεων.

χίων μου κατισχύσει αὐτοῦ»⁸ καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν διὰ στόματος τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου λέγει «πρὸς Σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα»: «πολεμήσω ἐγὼ ὑμᾶς ἐν χειρὶ ἐκτεταμένη καὶ ἐν βραχίονι κραταιῶ»⁹.

Ἐξ ἄλλου ἐπισημαίνεται ἐξ ἑνὸς μὲν ἡ ἰσχύς τοῦ Φαραὼ ἐκφραζομένη διὰ χαρακτηρισμοῦ τῶν βραχιόνων του ὡς ἰσχυρῶν («λέγει Κύριος Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου καὶ συντριψὼ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ τοὺς ἰσχυροὺς»¹⁰, ἐξ ἑτέρου δὲ ἡ ηὔξημένη μυϊκὴ ἰσχύς τοῦ σιδηρουργοῦ, ὅστις «εἰργάσατο» τὸ εἶδωλον «ἐν τῷ βραχίονι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ»¹¹. Ὡσαύτως ὁ βραχίον ἀναφέρεται καὶ ἀλλαχοῦ ὡς σύμβολον τῆς μεγάλης ἰσχύος.

Ἐπίσης ἀπόδειξιν ἐπισημάνσεως τῆς σωματικῆς ρώμης ἀποτελοῦν καὶ τὰ ἐξῆς:

α') Ὅτε ὁ Ἡλιόδωρος εὐρίσκειτο ἐνώπιον τοῦ θησαυροφυλακίου τοῦ Ναοῦ, «ὁ τῶν πατέρων Κύριος» ἐπενέθη θαυματουργικῶς καὶ συνεπέα τῆς ἐπεμβάσεως ταύτης ἐκτὸς τῶν ἄλλων «προενεφάνησαν... νεανία τῆ ρώμῃ... ἐκπρεπεῖς (διαπρεπεῖς)»¹²⁻¹³.

β') Οἱ «νεανία... πρὸ τῶν τειχῶν καθεστῶτες ρωμάλαιοι ἀπεμάχοντο εὐρῶστος»¹⁴.

γ') Ὁ ἀρχιερεὺς Σίμων προσευχόμενος λέγει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο: Σὺ ἐξολόθρευσας τοὺς ἀδίκους «ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν ρώμῃ... πεποιοθῆτες»¹⁵.

δ') Ὁ Φιλοπάτωρ κομπάζων ἔγραφε πρὸς τοὺς ἀνατὴν Αἰγύπτου στρατηγούς καὶ στρατιώτας του ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἀκόλουθα: Ἡ «εἰς τὴν Ἀσίαν» ἐκστρατεία ἡμῶν «τῆ ἡμετέρα... ρώμῃ» εἶχεν «ἄριστον τέλος»¹⁶.

ε') Ὁ Γολιάθ χαρακτηρίζεται ὡς «ἀνὴρ δυνατός»¹⁷.

Ὡς εὐνόητον, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ μυϊκοῦ συστήματος, ἡ ὁποία συνεπάγεται μόνον τὴν ἀπόκτησιν μυϊκῆς ρώμης, συνδυάζεται συχνάκις καὶ πρὸς τὴν παρουσίαν τοῦ σωματικοῦ κάλλους, τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως τονίζεται ὑπὸ τοῦ Σολομώντος. Συγκεκριμένως τὸ βιβλίον Ἄσμα Ἀσμάτων ἐμφανίζει τὴν μὲν Σουλαμίτιδα νὰ

ἐκθειάζῃ τὴν ἀνδρικήν καλλονὴν τοῦ ποιμένου καὶ διὰ τῶν ἀκολούθων: «χειρες αὐτοῦ τορευταί... κνήμαι αὐτοῦ στῦλοι μαρμάρων»¹⁸, τὸν δὲ ποιμένα ἐξυμνοῦντα τὸ γυναικεῖον κάλλος τῆς Σουλαμίτιδος καὶ διὰ τῶν ἐξῆς: «ρυθμοὶ μηρῶν ὅμοιοι ὀρμίσκοις, ἔργον τεχνίτου»¹⁹.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω ὅμως, τόσον ἡ ηὔξημένη μυϊκὴ ἰσχύς, ὅσον καὶ τὸ σωματικὸν κάλλος ἔρχονται εἰς δευτέραν μοῖραν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν εὐσέβειαν, καθ' ὅσον ὁ Θεὸς οὐδόλως «ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ, ἀλλ' «εὐδοκεῖ... ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ»²⁰.

Μυϊκὴ ἄσκησις.

Ὡς γνωστόν, ἡ μυϊκὴ ἄσκησις, ἥτις δὲν ἀποσκοπεῖ μόνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μυϊκοῦ συστήματος, ἀλλὰ συντελεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας καὶ ἔστιν ὅτε εἰς τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς, λαμβάνει χώραν διὰ τῆς σωματικῆς ἐργασίας, ὡς εἰς τὴν ἀνωτέρω περίπτωσιν τοῦ σιδηρουργοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀθλήσεως. Ἡ πάλη δὲν ἦτο ἄγνωστος παρ' ἀρχαίους Ἰσραηλίταις, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ κατ' αὐτὴν χρησιμοποίησις τῆς μεθόδου προκλήσεως κακώσεως πρὸς καταβολὴν τοῦ ὑπερέχοντος ἐν προκειμένῳ ἀντιπάλου. Τοῦτο προκύπτει ἐκ τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως. Συγκεκριμένως ὁ Μωϋσῆς διὰ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντος ἐν λόγῳ βιβλίου ἐξιστορεῖ, ὅτι, ὅτε ὁ Ἰακώβ παρέμεινε («ὑπελείφθη») «μόνος» ἐντεῦθεν τοῦ χειμάρρου Ἰαβὼκ, «ἐπάλαιεν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ» καθ' ὅλην τὴν νύκτα «ἕως πρωτῆς» καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐν λόγῳ ἀντίπαλος ἀντελήφθη, ὅτι ἦτο ἀδύνατον κατὰ τὴν πάλην ταύτην νὰ νικήσῃ τὸν Ἰακώβ, ἐχρησιμοποίησε τὸ ἀκόλουθον μέσον: Ἐνῶ ἡ ὡς εἴρηται πάλη συνεχίζετο, οὗτος ἤγγισε τὸν μηρὸν τοῦ Ἰακώβ, προκαλέσας οὕτω εἰς αὐτὸν τοπικὴν ἀναισθησίαν καὶ παράλυσιν τοῦ συστοίχου σκέλους («εἶδε δέ, ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτόν, καὶ ἤψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάγκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ Ἰακώβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ»²¹. Τὴν ἐπαύριον καὶ δὴ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὁ μὲν ἀντίπαλος οὗτος τοῦ Ἰακώβ, ὅστις κατὰ τὸ ἱερὸν κείμενον ἦτο Ἄγγελος Θεοῦ, ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Ἰακώβ ἐχώλαινε συνεπέα τῆς ἐν προκειμένῳ προκληθείσης εἰς αὐτὸν παθήσεως («ἀνέτειλε δέ... ὁ ἥλιος, ἠνίκα παρῆλθε τὸ εἶδος τοῦ Θεοῦ· αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζε τῷ

8. Ψαλμ. πη', πθ', 21, 22.

9. Ἱερεμίας, κα', 3,5.

10. Ἰεζεκιήλ, λ', 22.

11. Ἡσαίας, μδ', 12.

12. LIDDELL, H., SCOTT, R. Μέγα λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, μετάφρασις Ε. Μόσχου, Ἀθῆναι.

13. Μακ. Β', γ', 24, 26.

14. Ἐνθ' ἀνωτ., εβ', 27.

15. Μακ. Γ', δ', 1, 4.

16. Μακ. Γ', γ', 14.

17. Βασιλ. Α', ιζ', 4.

18. Ἄσμα Ἀσμάτων, ε', 14, 15.

19. Ἐνθ' ἀνωτ., ζ', 2.

20. Ψαλμ. ρμστ', ρμζ', 10, 11.

21. Γένεσις, λδ', 24, 25.

μηρῷ αὐτοῦ»²². Σχετικὸν εἶναι καὶ τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Μαρδοχαῖος κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς βασιλείας «'Αρταξέρξου τοῦ μεγάλου» καὶ δὴ «τῆ μιᾶ τοῦ» μηνὸς «Νισάν». Κατὰ τὸ ἐν λόγῳ «ἐνύπνιον» ἐνεφανίσθησαν («προήλθον») «δύο δράκοντες μεγάλοι ἔτοιμοι... ἀμφοτέρω παλαίειν»²³. Ἐξ ἄλλου ὁ Ἐλεάζαρος παρομοιάζεται πρὸς γενναῖον ἀθλητὴν ἀγωνιζόμενον («καθάπερ γενναῖος ἀθλητῆς τυπτόμενος ἐνίκα τοὺς βασανίζοντα» αὐτόν)²⁴.

'Αντιθέτως ὅμως ἡ ὁμαδικὴ καὶ δημοσίᾳ ἄθλησις καὶ δὴ οἱ ἐν τῇ παλαιστρα ἐκτελούμενοι ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, ἦσαν ἀντίθετοι πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τουτέστι πρὸς τὰ χρηστὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων Ἰσραηλιτῶν, δι' ὃ καὶ χαρακτηρίζονται ὡς παράνομοι ἔθισμοί, παράνομος ἐν τῇ παλαιστρα χορηγία καὶ ἡ δημιουργία παλαιστρας ὡς σύμφωνος πρὸς τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν. Σημειωτέον, ὅτι παλαιστρα, ἢ γυμνάσιον, δηλαδὴ στάδιον ἀθλητικῶν ἀγῶνων, ἱδρυθῆ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ βασιλείῳ Ἀντίοχου τοῦ Ἐπιφανοῦς (175 - 164 π.Χ.), ἀρχιερατεύοντος τοῦ Ἰάσωνος τοῦ διαδραματίσαντος πρωτεῦον ἐν προκειμένῳ πρόσωπον καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον σφόδρα κακιζομένου. Συγκεκριμένως ὁ ἀρχιερεὺς οὗτος χαρακτηρίζεται ὡς ἀσεβής, ὡς ἐμφανίζων ὑπερβάλλουσαν ἀναγνείαν, ὡς μιὰρὸς, ἐκδικαιτήσας τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐκπολιτεύσας ἐπὶ πᾶσαν παρανομίαν καὶ οἱ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν συνεργήσαντες ὡς παράνομοι.

Προσέτι ἡ δραστηριότης αὕτη χαρακτηρίζεται ὡς προκαλοῦσα ἀγανάκτησιν τῆς Θείας Δίκης. Θεωρῶ σκόπιμον νὰ ἐκθέσω ἀμέσως κατωτέρω ὅ,τι σχετικῶς ἀναφέρει τὸ ἱερὸν κείμενον:

«Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξήλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς... καὶ προεθνήθησαν τινες ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα (τὸν Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ), καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν. καὶ ὠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν»²⁵.

Ὁ Ἰάσων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀνωτέρω βασιλέως «τῆς ἀρχῆς κρατήσας, εὐθέως ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτήρα τοὺς ὁμοφύλους μετήγε... καταλύων πολιτείας, παρανόμους ἔθισμούς ἐκαίνιζεν' ἀσμένως γὰρ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυσε καὶ τοὺς κρατίστους τῶν ἐφῆβων ὑποτάσσων ὑπὸ πέτασον ἤγεν, ἦν δ' οὕτως ἀκμή τις Ἑλληνισμοῦ καὶ πρόσθασις ἀλλοφυ-

λισμοῦ διὰ τὴν τοῦ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιερέως Ἰάσωνος ὑπερβάλλουσαν ἀναγνείαν, ὥστε μηκέτι περὶ τὰς τοῦ θυσιαστηρίου λειτουργίας προθύμους εἶναι τοὺς ἱερεῖς, ἀλλὰ τοῦ μὲν ναοῦ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσιῶν ἀμελοῦντες ἔσπευδον μετέχειν τῆς ἐν παλαιστρα παρανόμου χορηγίας μετὰ τὴν τοῦ δίσκου πρόσκλησιν καὶ τὰς μὲν πατρώους τιμὰς ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ Ἑλληνικὰς δόξας καλλίστας ἠγούμενοι. ὦν χάριν περιέσχεν αὐτοὺς χαλεπὴ περίστασις... ἀγομένου δὲ πενταετηρικοῦ ἀγῶνος ἐν Τύρῳ καὶ τοῦ βασιλέως παρόντος, ἀπέστειλεν Ἰάσων ὁ μιὰρὸς θεωρὸς ἀπὸ Ἱεροσολύμων Ἀντιοχεῖς»²⁶.

Ὁ Ἰάσων, ὅστις ἔγινεν ἀρχιερεὺς χάρις εἰς τὸν Ἀντίοχον τὸν Ἐπιφανῆ, «ἐξεδιήτησε τῶν Ἰουδαίων τὸ ἔθνος καὶ ἐξεπολίτευσεν ἐπὶ πᾶσαν παρανομίαν ὥστε μὴ μόνον ἐπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν γυμνάσιον κατασκευάσαι, ἀλλὰ καὶ καταλύσαι τὴν τοῦ ἱεροῦ κηδεμονίαν. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσασα ἡ θεία δίκη αὐτὸν αὐτοῖς τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμωσεν»²⁷.

Σ υ μ π έ ρ ά σ μ α .

Οἱ ἀρχαῖοι Ἰσραηλιταί, ἐνῶ οὐδόλως ὑπετίμων τὴν ἀξίαν τῆς ἠῤῥημένης μυϊκῆς ἰσχύος καὶ τὴν πρὸς ἀπόκτησιν ταύτης ἄθλησιν, ἐμείφοντο καὶ ἀπεδοκίμαζον σφόδρα τὴν δημοσίᾳ ἄθλησιν καὶ ἰδίᾳ τοὺς ἐν τῇ παλαιστρα ἀθλητικούς ἀγῶνας, ὡς μὴ συμβιβαζομένους πρὸς τὸ θρησκευτικὸν ἰδεῶδες αὐτῶν.

ΙΩ. Γ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἰατρὸς - Παθολόγος

'Αμ. Ἐπίκ. Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν

26. Μακ. Β', δ', 10-16, 18, 19.

27. Μακ. Δ', δ', 19-21.

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχωφελεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου
δνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ στόχασες πνευματικαῖς καὶ κατάνυξιν
εἰς κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὕτη τοῦ Χριστοῦ διαφέρει θεατικῶς ἀπὸ ὅλες τις μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὀρθοδόξου ἐπόψεως.

'Ανατύπωσις καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μὲ ἔγκρισιν καὶ εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σελίδες 532, ἐξώφυλλον εἰς τετραχρωμίαν, ὄρχ. 800 (πλέον ταχυδρομικά).

Κεντρικὴ διάθεσις: Ἄ π ο σ τ ο λ ι κ ῆ
Δ ι α κ ο ν ῖ α, Ἰασιῶ 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ.
722.8008.

22. Ἐνθ' ἀνωτ., λδ', 31.

23. Ἐσθήρ, α', 1, 1ε.

24. Μακ. Δ', στ', 10.

25. Μακ. Α', α', 11, 13.

“Η ΗΓΟΥΜΕΝΗ ΤΟΥ ΑΘΩΝΑ ΚΥΡΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,, *

Ἀπὸ τὴν ἐπομένη κιόλας, σύμφωνα μὲ τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα Ἀκολουθιῶν, ἄρχισαν νὰ τελοῦνται τὸ πρῶτ' Ὁρθρὸς καὶ θεία Λειτουργία, στὶς 11 π.μ. ἰ. Παράκληση, τὸ ἀπόγευμα Ἑσπερινὸς καὶ ἰ. Παράκληση καὶ τὸ βράδυ Ἀπόδειπνο μὲ τοὺς Χαιρετισμοὺς πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Τοὺς Ἀγιορείτες Πατέρες ποὺ ἐγαλλάσσονταν στὸ διακόνημα τοῦ Προσμοναρίου τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας, τοὺς βοηθοῦσαν κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐνῶ στὸ Ἀναλόγιο διακονοῦσαν οἱ ἱεροφάστες τοῦ Ναοῦ καὶ ἄλλων Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, οἱ μοναχὲς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παντοκράτορος Νταοῦ Πεντέλης κ.ἄ.

Εἰσβολὴ τεκμήριο τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ.

Ἐξαιτίας τῆς ἀθρόας προσελεύσεως τῶν πιστῶν μετὰ τίς δύο - τρεῖς πρῶτες μέρες, τὸ προσκύνημα γινόταν καθ' ὅλο τὸ εἰκοσιτετράωρο. Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ προβλέψει ὅτι, στὸ διάστημα τῶν δεκαοκτῶ ἡμερῶν τοῦ προσκυνήματος, ἡ προσέλευση θὰ ἦταν τόσο συγκλονιστικὴ σὲ παλμὸ καὶ σὲ ἐκδηλώσεις πίστεως καὶ εὐλαβείας. Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας καὶ κοινωνικῆς θέσεως, σημαίνοντες καὶ ἀπλοῖκοί, ἔρχονταν γιὰ νὰ ἐναποθέσουν στὴ Χάρη τῆς Παναγίας τὴ χαρὰ καὶ τὴ λύπη τους, τὸν στεναγμὸ καὶ τὴν ἐλπίδα τους, τὸ περίσσειμα τῆς καρδιάς τους. Κι ὁ καθένας περιμένε ὑπομονετικὰ ἐπὶ ὥρες ὀλόκληρες, ἀκόμη καὶ ὑπὸ βροχὴν, σὲ μιὰ ἀτέλειωτη σειρά, ποὺ συνεχῶς ἀνανεωνόταν ὑ-

χα - μέρα, ὥσπου νὰ φθάσει νὰ προσκυνήσει τὴν Παναγία. Ἀνάμεσά τους καὶ πολλοὶ νέοι ἄνθρωποι, μιὰ αξιοσημείωτη ἐκπληξη γιὰ τὰ σημερινὰ δεδομένα τῆς Ἀθήνας. Κατὰ διαστήματα, τόσο τὴν ἡμέρα ὅσο καὶ τὴν νύχτα, Παρακλήσεις, Χαιρετισμοί, «Ἄξιόν Ἔστι» καὶ διάφοροι ἄλλοι θεομητορικοὶ ὕμνοι —ἐκτὸς ἀπὸ τίς τακτικὲς Ἀκολουθίες— μαζί μὲ κηρυγματικὲς παραινήσεις συντόνιζαν τὸν ἀθρομητισμὸ τῆς λαϊκῆς εὐσέβειας σὲ ἓνα κοινὸ προσευχητικὸ ἀσπασμὸ τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ. Ἀναμφιδόλως, ἡ πίστη τοῦ λαοῦ, ἡ ταλαιπωρημένη ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ρουτίνα καὶ τὸν καταναλωτισμὸ, ἀποζητοῦσε «τὸν ποταμὸν τὸν γλυκερὸν τοῦ ἐλέους» καὶ «τὴν πηγὴν τὴν ἀέναον ὄντως τῆς πρὸς αὐτὸν συμπαθείας» τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, αὐτὴν τὴν μητρικὴ στοργὴ «τὴν πάντα χαμαίῳ ζῆλον πόθον νικῶσαν».

Ἐγίναν τρεῖς ὁλονηκτίες, τὸ Σάββατο πρὸς τὴν Κυριακὴ 8 Νοεμβρίου, τὴν Παρασκευὴ πρὸς τὸ Σάββατο 14 Νοεμβρίου καὶ τὴν Παρασκευὴ πρὸς τὸ Σάββατο 21 Νοεμβρίου. Στὴν πρώτη, πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας καὶ τῶν ἁγίων Ταξιαρχῶν, χοροστάτησε ἡ Ἱερὰ Κοινότης ἔψαλαν στὸ δεξιὸ Ἀναλόγιο Συμωνοπετρίτες Μοναχοὶ καὶ στὸ ἀριστερὸ ἡ χορωδία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, ἐνῶ ἐμπνευσμένο λόγο γιὰ τὴν παναγιορειτικὴ εὐλάβεια πρὸς τὸ πρόσωπο τῆς Θεοτόκου ἐκφώνησε ὁ πανοσ. Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἐενοφώντος ἀρχιμ. Ἀλέξιος.

Στὴ δεύτερη, πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας καὶ τῶν ἑορταζομένων ἁγίων Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου, Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης καὶ Κωνσταντίνου νεομάρτυρος τοῦ Ὑδραίου, χοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος ἔψαλε ἡ Ἑλληνικὴ Βυζαντινὴ Χορωδία ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Λυκούργου Ἀγγελόπουλου (δεξιὸς χορὸς) καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Ἀγγελίδη (ἀριστερὸς χορὸς).

Στὴν τρίτη, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, λειτούργησε ὁ παν. Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀρχιμ. Δημήτριος Μπεκιάρης, μὲ τὸν Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἱερομ. Δαμασκηνό, καὶ ἄλλους Πατέρες ἔψαλε καὶ πάλι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 138 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

ή χορωδία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, ἐνῶ πανηγυρικό λόγο ἐκφώνησε ὁ ἱερομ. Διονύσιος.

* * *

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης συμμετείχε στήν ἐπίσημη ὑποδοχή τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητράκη κατὰ τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Πατριάρχου στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καθώς καί σέ ὅλες τίς λατρευτικές καί λοιπές τιμητικές ἐκδηλώσεις πού ἔλαβαν χώρα κατὰ τὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Πατριάρχου στήν Ἐκκλησία καί τὴ χώρα μας: στήν πομπή καί τὴ Δοξολογία (Παρασκευή, 13 Νοεμβρίου), στὸν Ἑσπερινὸ στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν (Σάββατο, 14 Νοεμβρίου), στὸ Πατριαρχικό καί Συνοδικὸ Συλλεiturγο στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν (Κυριακή, 15 Νοεμβρίου), καί στίς ἐπίσημες δεξιώσεις καί τὰ γεύματα.

Ἁ Παναγιώτατος προσευχόμενος ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας.

Κατὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπισήμων προσφωνήσεων, μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας τῆς Κυριακῆς, ὁ Μακαριώτατος μνημόνευσε ἰδιαίτερα τὸ παναγιορευτικὸ σέμνωμα τῆς ἁγίας Εἰκόνας, καί ὁ Παναγιώτατος —ὡς κυρίαρχος Ποιμενάρχης τοῦ Ἁγίου Ὄρους— ἀναφέρθηκε μὲ συγκινητικούς λόγους στήν Ἀθωνικὴ Πολιτεία καί τὸν Μοναχισμό.

Τὸ πρωτὶ τῆς Τρίτης 16ης Νοεμβρίου, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέχθηκε στὸ κατάλυμά του, στὸ ξενοδοχεῖο τῆς «Μεγάλης Βρετανίας», τὴν Ἱερὰ Κοινότητα πού τὴν συνόδευε ὁ Πολιτικὸς Διοικητής, Καθηγητῆς κ. Ἀπόστολος Γλαβίνας, καί τιμητικὰ οἱ δύο Σεργάρηδες. Τὸν Παναγιώτατο προσφώνησε ὁ πανοσ. Πρωτεπιστάτης:

«Παναγιώτατε,

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς καί συγκινήσεως καί μετ' αἰσθημάτων σεβασμοῦ καί νύκνης ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί ἀφροσιώσεως, δρατιόμεθα τῆς εὐκαιρίας τῆς ἐν Ἀθήναις παρουσίας Ὑμῶν, γὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν Ὑμειτέραν σεπτὴν Παναγιώτητα καί γὰ ἀσπασθῶμεν τὴν Τιμίαν Σας Δεξιάν, ὑποβάλλοντες τὰ σέβη ἀπάσης τῆς Ἀγιορευτικῆς ἀδελφότητος πρὸς τὸν ἐπίσκοπον καί πνευματικὸν αὐτῆς Πατέρα, ἀλλὰ καί τὴν σεπτὴν κορυφὴν τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρακολουθοῦμεν μετὰ προσοχῆς καί ἐνδιαφέροντος τὴν Ἱερὰν Σας πορείαν εἰς τὰς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς αὐτοκεφάλους Ὄρθοδόξους Ἐκκλησίας καί συναγαλλόμεθα μεθ' Ὑμῶν, ὁρῶντες ἢ ἀκούοντες περὶ τῆς λαμπρᾶς ὑποδοχῆς, μεθ' ἧς γίνεσθε δεκτὸς ἐπὶ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καί λαοῦ ἐκάστης χώρας, τὴν ὁποῖαν ἐπισκέπτεσθε καί τῶν αἰσθημάτων ἀγάπης καί

Ἁ Παναγιώτατος ἀσπάζόμενος τὴν Εἰκόνα τοῦ «Ἄξιόν Ἔστι».

ἀφροσιώσεως πρὸς Ὑμᾶς, τὰ ὁποῖα φυσικῶς καί ἀδίαστως ἐκπηγάζουν ἐκ τῶν σπλάχνων τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν.

Ἀποτελεῖτε σύμβολον ἐνότητος τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποῖα, παρὰ τὴν διοικητικὴν τῆς αὐτοτέλειαν καί τὰς διαφορετικὰς συνθήκας ἐκπληρώσεως τῆς ἀποστολῆς τῆς, εἶναι ἠνωμένη ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καί ἀγάπῃ.

Μετ' ἰδιαίτερας προσοχῆς καί εὐαισθησίας τὸ Ἀγιώνυμον Ὄρος παρακολουθεῖ τὰς διορθοδόξους καί διαχριστιανικὰς ἐπαφὰς τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας καί ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ πρόσωπόν Σας, διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, κομίζον μεθ' ἑαυτοῦ μίαν ἐνδοξὸν ἱστορίαν αἰῶνων, προσηλώσεως εἰς τὸ πνεῦμα καί τὸ γράμμα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, φο-

ρὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἐπιταγῆς τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἀποστόλους «πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρῦσατε τὸ Εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει», με ἀπόλυτον πιστότητα εἰς τὴν ἀλήθειαν, θὰ εὐαγγελίζεται πάντοτε ἀνόθευτον, ἀπαραχάρακτον καὶ ἀναλλοίωτον «ὄ,τι πανταχοῦ, πάντοτε καὶ ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη», κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἠνωμένης καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τῶν Βυζαντινῶν χρόνων.

Εἰς τὸ πρόσωπόν Σας, Παναγιώτατε, κατ' αὐτὴν τὴν ἱερὰν ὥραν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς ἀναρρησέως Σας εἰς τὸν σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐπεθυμήσαμεν, βλέπομεν ἐξωγραφισμένον τὸν πόνον τοῦ Γένους καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία αἶρει ἀγγύστα τὸν Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς μαρτυρίας, κατὰ τὴν ἔκφρασιν σεβαστοῦ Ἀρχιερέως τοῦ καθ' Ὑμᾶς Ἀγιοτάτου Θρόνου.

Ἐχομεν ἀπόλυτον συνείδησιν τῶν καθημερινῶν ὀδυνῶν καὶ τοῦ Σταυροῦ, τὸν ὁποῖον αἶρει ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία. Ἡ σημερινὴ συνάντησίς μας δὲν εἶναι μόνον προσκῆνημα πρὸς τὸ πρόσωπόν Σας. Εἶναι προσκῆνημα τῶν ἡγιασμένων τόπων, τοὺς ὁποίους πατοῦν καθημερινῶς οἱ πόδες Σας εἰς τὰ χώματα τοῦ Βοσπόρου.

Εἰς τὰ ὄτια ἡμῶν ἤχει μετὰ τὴν ἐκκωφαντικὴν οὐρανίαν τῶν ἡ φωνῆ τῶν Πατέρων μας, οἱ ὁποῖοι ἀναπαύονται εἰς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἔνδοξα ἡγιασμένα χώματα τῆς, μετὰ τὴν Ἁγίαν Πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ, δευτέρας νέας Ἱερουσαλήμ, ἀγίας Πόλεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ὑμεῖς φυλάττετε Θερμοπύλας, σὰν τοὺς τριακοντίους τοῦ Λεωνίδα. «Περὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς Μ. Ἐκκλησίας, συνηγμένοι ἐν εὐχαριστιακῇ Συνάξει, ἱεουργεῖτε τὸ μυστήριον τῆς σταυρώσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιβιώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ... οἱ τριακόσιοι ἴσως εἶναι ὀλίγοι εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀριθμοκράτου... ὅμως οἱ ὀλιγώτεροι τῶν τριακοσίων εἶναι ἀπειράριθμοι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ», κατὰ τὴν προσφυσῆ ἔκφρασιν σεπτοῦ Ἀρχιερέως τοῦ Φαναρίου.

Καθ' ἡμέραν εἶμεθα ἐν πνεύματι ἠνωμένοι ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαριστίᾳ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, διότι, χωρὶς τὴν μετ' Ὑμῶν ἐνόητα, δὲν δύναμεθα νὰ εἶμεθα οὐδὲ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἠνωμένοι.

Ἐντὸς αὐτῶν τῶν πλαισίων τῆς μισητριακῆς καὶ λειτουργικῆς κοινωνίας, δέον νὰ ἐκλαμβάνητε καὶ τὰς κατὰ καιροὺς ἐπιφυλάξεις ἡμῶν εἰς διάφορα Ἀγιορειτικὰ ἢ διαχριστιανικὰ θέματα. Αἱ ἐπιφυλάξεις

αὐταὶ δὲν μειώνουν ἐπ' οὐδενὶ τὸν ἀφειλεκτὸν σεβασμὸν πρὸς Ὑμᾶς καὶ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν.

Εἶναι γνωστοὶ οἱ δεσμοὶ οἱ συνδέοντες τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Κων)λεως μετὰ τὰς εἴκοσι Πατριαρχικὰς καὶ Σταυροπηγιακὰς Ἱ. Μονὰς καὶ τὴν σύνολον μοναστικὴν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἐχομεν πολλάκις αἰσθανθῆ τὴν στοργὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τὴν μέριμναν Αὐτῆς διὰ τὴν ὀρθὴν πορείαν τῆς μοναστικῆς ἡμῶν Πολιτείας καὶ διὰ τὴν ἐπίλνοιον τῶν ἐνδοαγιορειτικῶν προβλημάτων, ὡς γνήσια τέκνα, συμμεριζόμεθα τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἀγωνίαν τῆς διὰ τὴν ἐνόητα τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ ὡς μοναχοὶ προσπαθοῦμεν νὰ συμβάλλωμεν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ διὰ τοῦ τρόπου μας.

Εἰς τὸ πρόσωπόν Σας βλέπομεν τὸν πνευματικὸν μας Πατέρα καὶ εὐχόμεθα νὰ καταστῆ δυνατὴ συντόμως ἢ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐπιθυμητὴ ἐπίσκεψις Ὑμῶν ἐν τῷ Ἱερῷ ἡμῶν Τόπῳ, ὥστε ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ μετὰ τῶν συμμοναστῶν μας νὰ βοηθήσῃ νὰ μορφώσῃτε γνώμην ἐπιτοπίως.

Ἐχομεν ἔλθει εἰς Ἀθήνας κομίζοντες τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Ἐφόρου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὴν εὐλογίαν τῆς ἀμάχου συμμάχου τῶν Ἀγιορειτῶν, καὶ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἐρχομένη ἐκ τῆς Πόλεως τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ τὴν εὐλογίαν τῆς Θεοτόκου μεταφέρει. Εἶναι ἐλπιδοφόρον καὶ παρηγοροῦν ὅτι, πλὴν τῶν ἄλλων δεσμῶν τῶν συνδέοντων ἡμᾶς, ἡ αὐτὴ ἁγία Σκέπη τῆς προσεταιρεύει τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἁγιον Ὄρος.

Πιστεύομεν, ὅτι, ὅπως καὶ εἰς τόσας φορὰς κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ Θεοτόκος θὰ διαφυλάξῃ ἀσινεῖς ἐκ πάσης ἐπιβουλῆς, ὀρατῶν καὶ ἀορατῶν ἐχθρῶν, ἀμφοτέροισι τοὺς ἱεροὺς τόπους τοῦ Γένους μας πρὸς ὠφέλειαν πάντων τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν.

Τὰ ἔτη Ὑμῶν εἴησαν μακρὰ.

Τελειώνοντας, ὁ ἅγιος Πρωτεπιστάτης προσέφερε στὸν Παναγιώτατο ἕνα τ ρ ί π τ υ χ ο, μετὰ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας στὸ κέντρο, ἔργο συγχρόνου Ἀγιορείτου ἀγιογράφου.

Ὁ Παναγιώτατος, ἀπηύθυνε στοὺς Πατέρες ἐγκάρδια πατρικὰ λόγια.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΚΙΑΡΗΣ
Πρωτοσύγκελλος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΩΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΗΣ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ (*)

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος εἶναι μεγάλος θεολόγος γιατί εἶναι καὶ μεγάλος ἀσκητής. Ἡ ἀσκητικὴ ζωὴ εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς ἀποκτήσεως τοῦ μεγάλου χαρίσματος τῆς θεολογίας. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ θεολογήῃ ἔξω ἀπὸ τὴν ἀσκήση. Ἡ σταύρωση τῶν παθῶν καὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας εἶναι προϋπόθεση τῆς ζωῆς. Λέγεται αὐτὸ γιατί δυστυχῶς στὴν ἐποχὴ μας παρατηρεῖται τὸ φαινόμενο νὰ πολεμοῦμε τὴν λεγομένη χριστιανικὴ ἰδεολογία καὶ τὸν λεγόμενο εὐσεβισμό ἐν ὀνόματι μιᾶς ἀφηρημένης ζωῆς. Τονίζεται ἀπὸ πολλοὺς ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι «στάση ζωῆς» καὶ συγχρόνως πολεμοῦν ὅτι ἔχει σχέση μὲ τὴν κάθαρση τῶν παθῶν, ποὺ τὴν κατακρίνουν ὡς νεοεσεβιστικὴ ἀντιμετώπιση τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ἄλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ διανοηθοῦμε ζωὴ ἔξω ἀπὸ τὴν ἀσκήση. Ἀπὸ τὴν σταύρωση τῶν παθῶν ἔρχεται μέσα μας ὁ φωτισμὸς τοῦ νοῦ, ὁπότε πάσχουμε τὴν θέωση καὶ γινόμαστε πραγματικοὶ θεολόγοι.

Πάντως, ἀναλύοντας ὁ ἅγιος τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐρμηνεύοντας σχετικὰ «σταυρικὰ» χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, φανερώνει τὴν εὐχέρεια μὲ τὴν ὁποία κινεῖται στὰ θέματα αὐτά. Εἶναι ἀσφαλῆ καὶ θεόπνευστος θεολόγος.

4. Ἡ θ ε ἰ α κ α τ ά π α υ σ η .

Ἀληθινὸς θεολόγος ὁ ἅγιος Γρηγόριος σὲ ὀμιλία του «δεικνύσα τὸ τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς μυστήριον» ἐρμηνεύει τί εἶναι ἡ κατάπαυση τοῦ Θεοῦ καὶ ἀκόμη πῶς ἡμεῖς θὰ εἰσεέλθουμε στὴν κατάπαυση αὐτή.

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη γράφεται: «καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ποίησε. καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγάσεν αὐτήν» ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεὸς ποιῆσαι» (Γεν. 6' 2-3). Ἐρμηνεύοντας αὐτὸ τὸ χωρίο ὁ ἅγιος γράφει ὅτι ὑπάρχουν ἔργα τοῦ Θεοῦ «ἅπερ οὔτε ἤρξατο ποιεῖν οὔτε κατέπαυσε ποιῶν»³³. Δὲν ἄρχισε νὰ πράττει γιατί εἶναι ἀναρχα καὶ δὲν σταμάτησε νὰ πράττει γιατί διευθύνει προσωπικὰ τὸν κόσμον, ἀφοῦ, ὅπως εἶπε ὁ Ἰδιὸς ὁ Χριστός, «ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι» (Ἰω. ε' 17). Ἔργο ἀναρχο τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ γνώση τῶν ὄντων καὶ ἡ πρόγνωση αὐτῶν ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνουν. Ἀκόμη ἔργο ἀναρχο καὶ ἄπαστο τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ κρίση καὶ ἡ πρόνοια. Τὰ ὄντα χρειάζονταν πρὶν γίνουν τὴν κρίση καὶ τὴν πρόνοια, «ὅπως μὴ ἀπογένωνται κατὰ καιρὸν» ἢ τὰ μὲν πρὸς τὸ λυσιτελεῖς ἑαυτῶν ἢ τὸ τοῦ παντός μεταγίνονται κατὰ καιρὸν, τὰ δὲ διαμείνωνσιν ἀναλλοίωτα»³⁴. Μὲ

ἄλλα λόγια ὁ Θεὸς μὲ τὴν ἀκτιστὴ ἐνέργειά Του, ἡ ὁποία λέγεται καὶ πρόνοια, ἐξακολουθεῖ νὰ διευθύνῃ ὅλη τὴν κτίση γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ της. Ὁ Θεὸς διευθύνει τὴν κτίση μὲ τὴν πρόνοιά Του. Ἐπίσης ἔργο ἀναρχο τοῦ Θεοῦ εἶναι «ἡ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστροφή» ἐκινεῖτο γὰρ ἀνάρχως τῇ ἑαυτοῦ θεωρίᾳ»³⁵.

Ἄφοῦ ὁ Θεὸς «οὔτε ἤρξατο ποιεῖν οὔτε κατέπαυσε ποιῶν» τότε τί εἶναι αὐτὴ ἡ κατάπαυση τοῦ Θεοῦ; Γιατί λέγει ὁ Μωϋσῆς ὅτι κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ; Ἡ κατάπαυση εἶναι ἡ ἐπάνοδος «ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς ἐκεῖνα τὰ κρεῖττω καὶ ὑπερκόσμια». Ὁ Θεὸς μὲ τὴν δημιουργία σὲ ἕξ ἡμέρες «ἔξω ἑαυτοῦ γίνεται δι' ὑπερβολὴν ἀγαθότητος», συγκατέθηκε φιλανθρώπως, καὶ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἡμέρα, μετὰ τὴν δημιουργία ὅλου τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, ἐπαγγέλλεθε θεοπρεπῶς εἰς τὸ οἰκεῖον ὕψος τὸ ὁποῖο ποτὲ δὲν εἶχε ἐγκαταλείψει. Καὶ αὐτὴν τὴν κατάπαυση εὐλόγησε ὁ Θεός, γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι περισσότερο ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ πρέπει νὰ προτιμοῦμε τὴν γνώση τῶν ὄντων τῆς φύσεως καὶ ἀκόμη γιὰ νὰ μᾶς ὑποδείξῃ, νὰ μᾶς διδάξῃ καὶ νὰ μᾶς ζητήσῃ νὰ εἰσεέλθουμε κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἡμεῖς, σὲ ἐκείνη τὴν κατάπαυση «ἥτις ἐστὶν ἡ κατὰ νοῦν ἡμῶν θεωρία καὶ ἡ διὰ ταύτης πρὸς Θεὸν ἀνάνευσις»³⁶.

Μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ ἐρμηνεύει ὁ ἅγιος Γρηγόριος καὶ τὸ Ἀποστολικὸν λόγιον: «ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελεθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν...» (Ἐβρ. δ' 9-11).

Θυμᾶμαι ὅτι μὲ ρώτησε μιὰ πρῶην προτεστάντις ἡ ὁποία τώρα εἶναι Ὁρθόδοξη, νὰ δώσω τὴν πραγματικὴ ἐρμηνεῖα τοῦ χωρίου αὐτοῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Γιατί, ὅπως μοῦ εἶπε, ἐρώτησε ὅλους τοὺς μεγάλους θεολόγους τοῦ Προτεστантиσμοῦ καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν τῆς ἔδωσε δλοκληρωμένη ἀπάντηση. Ἰκανοποιήθηκε πολὺ ὅταν τῆς ἀνέπτυξα τὴν ἐρμηνεῖα τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά. Καὶ αὐτὸ δείχνει ὅτι οἱ ἅγιοι Πατέρες μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπειδὴ εἶναι θεόπνευστοι εἶναι οἱ πλέον κατάλληλοι νὰ ἐρμηνεύσουν τὴν διδασκαλία τῶν ἄλλων θεοπνεύστων. Ὅπως ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες τοῦ ἰδίου κλάδου ἔχουν τὴν ἴδια γνώση καὶ μάλιστα ὁ ἕνας μπορεῖ νὰ ἀντιληφθῇ τὸν ἄλλον, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἁγίους.

Ἡ δικὴ μας κατάπαυση στὴν πραγματικότητα εἶναι ὁ ἡσυχασμὸς, ἡ νοερά ἡσυχία ποὺ εἶναι ἡ τοῦ κόσμου στάση καὶ ἡ ἐπάνοδος τοῦ νοῦ στὴν καρδιά. Ἀναλύοντας αὐτὴν τὴν κατάπαυση ὁ ἅγιος λέγει ὅτι πρῶτα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 86 τοῦ ὑπ' ἀρ. 2 τεύχους.

33. Ἐνθ' ἄνωτ., τόμος 9, σελ. 494.

34. Ἐνθ' ἄνωτ., τόμος 9, σελ. 496.

35. Ἐνθ' ἄνωτ., τόμος 9, σελ. 496.

36. Ἐνθ' ἄνωτ., τόμος 9, σελ. 494.

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ

Ὁ λαμπρὸς τραγικὸς ποιητὴς τῆς Ἀρχαιότητος, ὁ Σοφοκλῆς (496 - 406 π.Χ.) εἰς τὸ περιώνυμον δράμα του «Ἀντιγόνη» μεταξὺ τῶν ἄλλων διδάσκει μὲ τὸ στόμα τοῦ Τειρεσία μάντεως ὀνομαστοῦ, ἀπευθυνόμενου πρὸς τὸν τύραννο Κρέοντα:

«Ταῦτ' οὖν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦξαμαρτάνειν· ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ ἄβουλος οὐδ' ἀνόλθος, ὅστις ἐς κακὸν πεσὼν ἀκῆται μῆδ' ἀκίνητος πέλη. Αἰθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει». (Στίχ. 1023 - 1028).

(Σκέψου παιδί μου λοιπόν, διότι εἶναι κοινὸν γνώρισμα εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑποπίπτουν εἰς σφάλματα· ἀλλὰ ὅταν σημειώσῃ κανεὶς κάποιο λάθος, δὲν θεωρεῖται μωρὸς οὔτε κακότεροπος ἀνθρώπος ἐκεῖνος, πού ὅταν σφάλῃ, φροντίζει νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ λάθος καὶ δὲν μένει ἀκωμπετος εἰς τὸν σφαλερὸν δρόμον του. Ἡ ἀναίδεια, τὸ πείσμα ἀποδεικνύει στενοφυχίαν καὶ μωρίαν).

Καὶ αὐτὰ μὲν ὑπεστήριζεν ὁ ἀρχαῖος λόγος. Ἡ σημασία καὶ ἡ ἐπικαιρότης του ὅμως εἶναι διαρκῆς μὲ ἦθος διαχρονικὸν καὶ συνέπειαν ἐξακολουθητικὴν.

Θὰ ἐρωτήσῃ κανεὶς ποίαν σημασίαν ἔχει τοῦτο τὸ γνωμικὸν καὶ πού ἀνταποκρίνεται σήμερα.

Ἐρχόμεθα νὰ ἐπισημάνωμεν τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν τῆς πρωτοβουλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας νὰ καλέσῃ εἰς δημόσιον διάλογον ὅλους τοὺς ἀρμοδίους παράγοντας λόγῳ τῆς ἀνάγκης διδασκαλίας καὶ ἐπαναφορᾶς τῶν ἀρχαίων κειμένων εἰς τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Λύκεια.

Τοιοῦτοτρόπως φαίνεται ὅτι ἡ Πολιτεία κατανοεῖ τὸ σφάλμα τῆς καταργήσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, πού συνετελέσθη τὸ 1976 διὰ τοῦ νόμου 309)76.

Πράγματι πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἰς κάποια συνέλευσιν τῆς πανελληνίου ἐνώσεως φιλολόγων ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἐπεσήμανεν ὅτι ἀπὸ τὴν αἰτίαν αὐτὴν οἱ μαθηταὶ μας τῶν Γυμνασίων ἀντιμετωπίζουσι γλωσσικὴν πενίαν καὶ πολιτιστικὴν ἀσυνέπειαν.

Ἦδη διὰ τοῦ Τύπου ἔχει ἀρχίσει ἕνας διάλογος

καὶ κάποια κινήσις πρὸς συζήτησιν τοῦ καιρίου πλέον θέματος διὰ τὴν Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευσιν.

Μερικοὶ ὡστόσοσιν ὑπεύθυνοι παράγοντες ἀντιδροῦν ἢ ἔχουν τὶς ἀντιρροήσεις των εἰς τὸν δρόμον αὐτόν. Ὁ κ. Δ. Τομπαῖδης ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἐπιτομῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης» γιὰ τὰ Γυμνάσια (Γ' Τάξη) ὑποστηρίζει ὅτι καὶ πάλιν θὰ περιπέσωμεν εἰς τὴν Τεχνολογίαν τῶν ἀρχαίων λέξεων καὶ ὅτι στὰ Γυμνάσια ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσις φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ διδασκαλία μόνον διὰ μεταφράσεων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, (βλ. «Ἐλευθεροτυπία» 9.11.86).

Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸς οἱ ἀπόψεις του αὐτὲς τὶς ὁποῖες ἀσφαλῶς συμμερίζονται καὶ ἄλλοι συνάδελφοι φιλόλογοι ἢ καὶ ἄλλων εἰδικότητων ἐκπαιδευτικοί.

Ὁ ὑπογράφων τὶς γραμμὲς αὐτὲς ἐπανειλημμένως ἔχει ἀσχοληθῆ μὲ τὸ ὄλον πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀπὸ τὸ πρωτότυπον εἰς ἐπιφυλλίδες τῆς «Πελοποννήσου» καὶ ἀπὸ τῶν στηλῶν πολλῶν περιοδικῶν. Ὑπενθυμίζω ἀπλῶς τὴν σειρὰν τῶν ἀρθρων μου εἰς «Πελοπόννησον» ὡς πρὸς τὸ «Γλωσσικὸν ζήτημα» 20.7.86, 22 καὶ 23.7.86.

Ἐφ' ὅσον ἐπαναφέρεται τὸ θέμα καὶ ὀρθῶς σκόπιμον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ διατυπωθῶν μερικὲς παρατηρήσεις καὶ θέσεις.

1) Κατ' ἀρχὴν ἡ ἐπιστροφὴ στὶς ρίζες μας δὲν εἶναι «ὀπισθοδρομηση» ὅπως αἰτῶνται καὶ ὑποστηρίζουν πολλοί. Ἀπεναντίας εἶναι πρόοδος καὶ ἀξιοποίησις τοῦ μεγάλου ἀγαθοῦ, πού εἶναι ἡ παράδοσις. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν μας. Λέξεις, φράσεις κ.λπ. δὲν εἶναι ἀερόλιθοι πού ἔπεσαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ὅλων τῶν λέξεων οἱ ρίζες ἀνάγονται σχεδὸν εἰς τὸν ἀρχαῖον λόγον, τοῦ ὁποῖου ἡ ἄγνοια καὶ παραθεώρησις δημιουργεῖ τὴν λεξιπενίαν καὶ τὴν «πολιτιστικὴν ἀσυνέχειαν».

Ἡ γλῶσσα μας ἐνιαία καὶ ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας γλώσσης ἀναγκαῖα· εἶναι ἡ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ Μίνωος καὶ τοῦ Νέστορος μέχρι σήμερα. Δὲν λείπουν τὰ μεταβλητὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐπέφερεν ὡστόσοσιν.

2) Τὸ νὰ ἀναγνωρίζωνται τὰ δικαιώματα τῆς καλ-

προσέχουμε τὴν διδασκαλία τοῦ Πνεύματος, ἀφοῦ ἀπαλλαγόμε ἀπὸ τὶς κάτω συνεχεῖς καὶ πολύμοχθες φροντίδες καὶ ἀφοῦ ἀφήσουμε τὰ ἔργα πού συνδέονται μὲ αὐτές. Ἐπειτα τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Πνεύματος τοὺς προτιμοῦμε ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐμπαθῆ καὶ γήινο λογισμὸ καὶ τοὺς μελετοῦμε μέσα στὸν νοῦ, δηλαδὴ μέσα στὴν καρδιά. Καὶ στὴν συνέχεια ἀν ἀπομακρύνουμε κάθε λογισμὸ ἀπὸ τὸν νοῦ μας ἔστω κι ἂν εἶναι ἀγαθὸς καὶ μὲ ἐπίμονη προσοχὴ καὶ ἀδιάλειπτη προσευχὴ ἐπιστρέψῃ (ὁ νοῦς) πρὸς ἑαυτόν, τότε εἰσερχόμεσθε στὴν θεία κατάπαυση, δηλαδὴ στὴν θεοπτεία, στὴν θεωρίαν τοῦ Θεοῦ³⁷.

Ὅλη αὐτὴ ἡ νοερά ἡσυχία, ὅπως τὴν περιγράφουν οἱ ἄγιοι Πατέρες, πού στὴν βάση τους εἶναι ἡσυχαστές, εἶναι ἡ ὁδὸς πού ὀδηγεῖ στὴν θεία κατάπαυση πού εἶναι ἡ θεωρία τοῦ Θεοῦ. Καὶ πιστεύουμε ὅτι ἡ ἡσυχαστικὴ ἀγωγή εἶναι ἐκεῖνη πού καθιστᾶ ἕναν ἄνθρωπο Ὀρθόδοξο. Αὐτὴ εἶναι ἡ βάση τῶν δογμάτων καὶ ὄλων τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως. Ἐξω ἀπὸ αὐτὴν δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ θεολογία.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχμ. ΓΕΡΘΘΕΟΣ Σ. ΒΛΑΧΟΣ
Ἱεροκήρυξ

37. Ἐνθ' ἄνωτ., τόμος 9, σελ. 498.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Ἡ Ὁρθοδοξία ὡς ζωὴ σήμερον
καὶ ὡς ἐπαγγελία τοῦ αὐρίου.**

Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν Συνοδικὴν Θεϊαν Δειτουργίαν, ἥτις κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἱ. Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, προεξάρχωντος τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος.

Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ὅστις θὰ δημοσιευθῆ εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ διακεκριμένος Ἱεράρχης κατὰ τρόπον ἐναργῆ καὶ γλαφυρὸν παρουσίασε τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους «οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαθεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν, ... ὁ Χριστὸς ὡς ἐβράβευσεν, οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν...». Ἡ γνησία Ὁρθοδοξία, περιλαμβάνουσα τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, ὁράσεις προφητικὰς, τὴν παράδοσιν τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων, «δὲν εἶναι ἰδεολογικὴ θεωρία, ἀλλὰ προσωπικὴ πνευματικὴ ἐμπειρία καὶ ζωὴ, μία προσδοκία, πὸν μᾶς συνέχει, καὶ ὄχι μία ἀγωνία, πὸν μᾶς προβληματίζει, μία ἐσωτερικὴ θεοπτία καὶ ὄχι μία ἀντικειμενικοποιημένη γνῶσις». Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔχουσα τοιοῦτον πνευματικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ καθιστώσα ἐν τῇ πράξει ὁρατὸν τὸ

ἄκτιστον φῶς τοῦ Θεοῦ, «νικᾷ τὸν κόσμον, ὄχι διὰ τὸν τὸν ἐξουσίαση, ἀλλὰ διὰ τὸν τὸν προσλάβη, τὸν τὸν κάμη ἰδικόν της καὶ τὸν τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν Ἀνάστασιν».

Ὅθεν ἡ περιφρούρησις τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν σημαίνει ἐμμονὴν «σὲ κάποιες ἄγονες τάχα διαμάχες τῶν περασμένων αἰώνων». Διὰ πάντας τοὺς Ὁρθόδοξους λαοὺς καὶ περισσότερο δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, «ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶναι μία ἀνάμνησις τοῦ περασμένου καιροῦ, ἀλλὰ ἡ ζωὴ μας σήμερον καὶ ἡ ἐπαγγελία τοῦ αὐρίου». Αὐτὴν ἀκριβῶς ἔχομεν τὸν παρουσάζομεν πρὸς πραγμάτων τοῦ δράματος τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης. Μεταβαίνοντες εἰς αὐτήν, ὡς προσέθεσεν ὁ Ἅγιος Κοζάνης, «δὲν πηγαίνομεν σὰν φτωχοὶ συγγενεῖς, μόνον γιὰ τὸν τὸν πάρουμε, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν τὸν δώσομε».

«Χίλια ἔτη Ἐκκλησία ἐν Ρωσίᾳ».

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν Ρώσων ἐπισημαίνεται ἐν ὅλῃ τῇ χριστιανικῇ οἰκουμένῃ ἡ ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει ἀναζωπύρησις τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Μία τοιαύτη ἐπισημάνσις γίνεται κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ὀμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, διὰ

λιεργουμένης Νεοελληνικῆς, ἡ ὁποία συνήθως ἀποκαλεῖται «Δημοτικὴ» εἶναι βεβαίως σπουδαῖον καὶ λογικὸν αἴτημα. Διότι ἡ νεοελληνικὴ ἀνήκει ὡς ἀναπαλλοτρίωτον κτῆμα μέσα εἰς τὴν πολυδύναμη παράδοσίν μας. Ἡ διὰ νόμον ὅμως, ὅπως καὶ ἄλλοτε εἶχε τονισθῆ, καθιέρωσις τῆς εἰς τὴν παιδείαν καὶ τὴν γλώσσαν τῆς Διοικήσεως νομιζόμεν, ὅτι ἦταν λάθος. Τὸ λεγόμενον γλωσσικὸν ζήτημα περιεπλάκη περισσότερο. Ἐδημιουργήθη μία νέα μορφή καὶ κατάστασις προβλημάτων «διγλωσσίας» εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὴν Διοίκησιν. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, ὅπου ἀπὸ διαφόρους ταγοὺς δυστυχῶς ὑπεγράφοντο ληξιαρχικὰς πράξεις «ἐνταφιασμοῦ» τῆς καθαρευούσης, ἐκεῖ ἀκριβῶς προσεκλήθη καὶ προκαλεῖται ὁ κίνδυνος νὰ ὑπογραφοῦν καὶ ἄλλες πράξεις ἐνταφιασμοῦ τῆς Νεοελληνικῆς καὶ γενικὰ ὅλου τοῦ λεξιλογικοῦ θησαυροῦ τῆς γλωσσικῆς μας παραδόσεως.

3) Ἐπιταίρως θὰ πρέπει νὰ μνημονεύσω τὴν γνώμην τοῦ ἀειμνήστου Κων. Γεωργούλη, πὸν εἶχε διατυπώσει ἐδῶ καὶ 50 χρόνια πρὶν ἀπὸ σήμερον: «Ὁ λόγος

λοιπὸν εἶναι μέσον πὸν εἰσάγει τὸν ἄνθρωπον στὸν κόσμον τῆς κοινωνίας τῶν ἰδεῶν καὶ ἐπάνω στὴν κοινωνία αὐτὴ οἰκοδομεῖται ἡ πολιτικὴ κοινότης. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς πρωταρχικῆς γλώσσης τοῦ ἔθνους, πὸν ἐθεμελίωσε τὸν πολιτισμὸ τῆς Εὐρώπης, ἔχει ὑψίστη σημασία, γιὰ ὅλους τοὺς ἄνθρώπους πὸν ζοῦν στὴν κοινότητα τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἰδιαίτερα γιὰ μᾶς πὸν ἀποτελοῦμε τὴν συνέχεια τῆς πολιτικῆς κοινότητος τοῦ λαοῦ τῶν Ἑλλήνων» (Κ. Γεωργούλη «Ἡ μελέτη τῶν Ἑλληνικῶν ἀνθρωπιστικῶν Γραμμάτων» Β' ἔκδ. 1964 σελ. 25).

Συνεπῶς προκύπτει ἡ ἀνάγκη νὰ προεκτείνωμε τὴν γνῶσιν μας πέραν ἀπὸ τὴν σημερινὴν μορφήν τῆς γλώσσης μας εἰς τὰ ἀρχαῖα ριζώματα, ἀπὸ ὅπου ἔλαβε τὴν γέννησίν της καὶ ἐδέχθη τὴν ἀρδευσίν της ἡ Νεοελληνικὴ.

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Φιλολόγος - Δ)ντῆς Λυκείου

περιφερομένης μεγάλης Ἐκθέσεως ἑκατοντάδων ἐκκλησιαστικῶν ἐκθεμάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «1000 ἔτη Ἐκκλησία ἐν Ρωσίᾳ». Τὰ ἐκθέματα ταῦτα δὲν ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ μαρτυροῦν τὴν ζωτικότητα, δραστηριότητα καὶ καρποφορίαν αὐτῆς ἐν τῷ παρόντι.

Τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκθεσιν ἐσχολίασε συγκεκμημένος ὁ ἐν Βερολίῳ καὶ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ἐξάρχος τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γερμανός, τινίσας ὅτι ἡ Ἐκθεσις παρουσιάζει «ἐν σμικρογραφίᾳ ἓνα μέγαν πιστὸν λαόν», ὁ ὅποιος ἀποδεικνύει, ὅτι «ὁ Θεὸς ὁδηγεῖ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῶν αἰῶνων κατὰ τὰς βουλὰς Του» καὶ «θὰ τὴν ὁδηγῆ περαιτέρω» εἰς τρόπον ὥστε «καὶ πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς».

Ὁ νέος Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Φινλανδίας.

Κατὰ τὴν μετὰ πάσης λαμπρότητος ἐνθρόνισιν ἐν Κουόπιο τοῦ νέου Προκαθημένου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀρχιεπισκοπῆς Φινλανδίας ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιος ἐν τῇ προσφωνήσει του εἶπεν, ὅτι «ἅπαναι αἱ κατὰ τόπους Ἁγίαι τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι χαίρουν καὶ συγχαίρουν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐκλογῇ καὶ ἐνθρόνισιν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καρελίας καὶ πάσης Φινλανδίας κυρίου Ἰωάννου, εἰς τὸ σεπτὸν καὶ ἱερὸν πρόσωπον τοῦ ὁποίου βλέπουν τὸν ἄξιον Πατερικὸν Ὁρθόδοξον Ἐπίσκοπον, τὸν Ἀρχιερέα τῆς παραδόσεως τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ γράμματος τῶν Ἁγίων Ἐπιτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὸν δεξιὸν οἰακοστρόφον, εἰς τὸν σημερινὸν ὄλιστικὸν κόσμον καὶ τὴν πανθομολογουμένως ἀρνητικὴν καὶ ἀτιόχημα ἀποκαλυπτικὴν ἐποχὴν, ἣν διέρχεται σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, τῆς Ἀγιοτάτης κατὰ Φινλανδίαν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐγγυητὴν τῆς Ὁρθοδόξου παρουσίας καὶ δυναμικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐν συμπορεύσει μετὰ πασῶν τῶν Ἁγιοτάτων τοῦ Χριστοῦ Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Μαρτυρίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ εἰς τὸν παραπαίοντα σύγχρονον κόσμον, ἐπὶ ἀγιασμῷ καὶ σωτηρίᾳ βεβαίᾳ τοῦ Ποιμνίου Αὐτοῦ».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Ἑλληνος Ἱεράρχου ἀναποκρίνονται πλήρως εἰς τὴν πραγματικότητα, διότι ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος Φινλανδίας κ. Ἰωάννης εἶναι γνωστὸς ἐκ τῆς μεγάλης θεολογικῆς του μορφώσεως, ἐκ τῆς ἐν Ἑλλάδι μετεκπαιδευσεώς του καὶ τῆς ἀνακηρύξεώς του εἰς Διδάκτορα τῆς Θεολογίας ἐν τῇ

Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ ἐκ τῆς λαμπρᾶς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπροσωπήσεως τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος ἐν διορθοδόξοις καὶ διεκκλησιαστικοῖς διαλόγοις.

Χαρακτηριστικὰ εἶναι ὅσα οὗτος εἶπε καὶ ἐν τῷ ἐνθρονιστηρίῳ λόγῳ αὐτοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐτόνισεν ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ «διακονῇ τὸν Κύριον τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν πράξιν τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως. Ἡ διακονία αὐτὴ σημαίνει ὑπαγωγήν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ σχέσιν προσευχῆς μαζί του, ... γνῶσιν τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνεχῆ μελέτην τῆς. Σημαίνει καὶ ζῶσαν καὶ σταθερὰν ἐπαφήν εὐθύνης καὶ ἐργασίας μετὰ τῶν ἐνοριῶν, τοῦ ἱερατείου καὶ τοῦ λαοῦ τῶν. Σημαίνει ἀνοικτὴν καὶ ποικιλόμορφον ἐπαφήν μετὰ τὸ Κράτος καὶ τὰς διαφόρους σφαίρας τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσωμεν τουλάχιστον ἓν πρᾶγμα. Ἡ διακονία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ ἀνθρῶπινον νόημα τῆς λέξεως, δὲν εἶναι δυνατὸν ἄνευ προσευχῆς καὶ δράσεως ὑπὲρ τῆς ἐνότιος τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς ἱεραποστολῆς».

Ἡ προσωπικότης καὶ τὸ ἔργον τοῦ Π. Τρεμπέλα.

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ δεκαετίας ἀπὸ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀειμνήστου κορυφαίου Ἑλληνος Θεολόγου Παναγιώτου Τρεμπέλα ἡ γνωστὴ διὰ τὴν θαυμασίαν ἀνακαινιστικὴν δράσιν καὶ λαμπρὰν πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν τῆς «Ἐταιρεία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ», τὴν ἐσπέραν τῆς 13ης Φεβρουαρίου ἐ.ξ., ὠργάνωσε συγκινητικὴν τελετὴν πρὸς προβολὴν τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ πολυχοιδοῦς ἔργου του. Εἰς τὴν τελετὴν ταύτην παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Σεβ. καὶ Θεοφ. Ἀρχιερεῖς, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Σ. Κυδωνιάτης, πολλοὶ Καθηγηταὶ καὶ πρ. Πρυτάνεις Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ πλήθος κόσμον, ὅπερ ἀσφυκτικῶς κατέκλυσε τὴν ὄραϊαν μεγάλην αἴθουσαν τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ».

Ἐν τῇ συνάξει ταύτῃ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξεπροσωποῦντο πᾶσαι αἱ τάξεις τοῦ Χριστιεπωνύμου ποιμνίου, συνηνωμένον ὑπὸ τὴν ἐνοποιὸν παρουσίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἁγείων, ἐξήρθη ὑπὸ τῶν ὀμιλητῶν (Ἰ. Τιμαγένους, Π. Γεωργούτζου, Εὐ. Θεοδώρου, Μ. Σιώτου, Ἡλ. Μουτσούλα καὶ Β. Δεντάκη) ἡ προσωπικότης τοῦ μακαριστοῦ Τρεμπέλα, τὸ θαλερὸν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ 12.2.88

Πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στάλθηκε σὲ ἐφαρμογὴ ἀπόφάσεως τῆς Ἱεράς Συνόδου τὸ παρακάτω τηλεγράφημα: «Ἐπικειμένων ἑορτῶν Πάσχα καλούμεθα νὰ βιώσωμεν Μυστήριον Ἀγάπης Θεοῦ, μνηθῶμεν συγγνώμην καὶ ἀνεξικακίαν Χριστοῦ καὶ πρὸς σταυρωτάς του, Συνοδικῆ διαγνώμῃ καὶ ἀποφάσει παρακαλούμεν ἔχωμεν ὑμετέραν γνώμην γραπτῶς περὶ ἐπιβληθέντος ὑπὸ Ἱε-

ραρχίας ἐπιτιμίου διετοῦς ἀποχῆς ἀπὸ Θείας Κοινωνίας εἰς διορισθέντα ὑπὸ Πολιτείας μέλη Διοικητικοῦ Συμβουλίου Κρατικοῦ ΟΔΕΠ.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος».

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ 24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1988

Προκαλεῖ λύπην τὸ γεγονός ὅτι εἰς μερίδα τοῦ Τύπου ἐπαναλαμβάνονται ἀνακριθεῖς πληροφορίες ἀποδιδόμεναι εἰς... «ἐγκύρους ἐκκλησιαστικούς κύ-

ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, ὁ ἱεραποστολικὸς ζῆλος, τὸ κηρυκτικὸν χάρισμα, ἡ ἀκαδημαϊκὴ δραστηριότης, τὸ ὠριγενεῖων διαστάσεων πολυσχιδῆς συγγραφικὸν ἔργον του, ὅπερ καλύπτει πάντας τοὺς κλάδους τῆς Θεολογίας, ὁ Χριστοκεντρικὸς ἀγωνιστικὸς ἐνθουσιασμός του, ἡ συμβολὴ του εἰς τὴν μόρφωσιν πολλῶν Ἱεραρχῶν καὶ κληρικῶν, ἡ ἀνακαινιστικὴ παρουσία του ἐν τῇ καθ' ὅλον πνευματικῇ ζωῇ τοῦ τόπου καὶ ἡ συνεχιζομένη ἀπινοβολία ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ καὶ ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ τῆς μεγάλης αὐτῆς νεοπατερικῆς μορφῆς, ἥτις κατὰ τὸν αἰῶνά μας ἀνεδείχθη πεφωτισμένος διδάσκαλος τοῦ Γένους.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐπικτήτου ἀνοσοανεπαρκείας.

Ὁ πρόην Πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ν. Ματσογιάννης, ὁμιλήσας προσφάτως ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν περὶ τῆς ἐπικτήτου ἀνοσοανεπαρκείας, ἥτις εἶναι γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Aids, μετ' ἐντυπωσιακῆς πληρότητος, μεθοδικότητος, σαφηνείας καὶ ἐναργείας παρουσίασεν ἀπ' ἐνός πάσας τὰς ἐξ ἐπόψεως ἰατρικῆς πτυχᾶς καὶ παραμέτρους, αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς τὴν διάδοσιν, τὰ συμπτώματα, τὰς ἐπιπτώσεις καὶ τὴν καταπολέμησιν τῆς μάλιστα αὐτῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν, καὶ ἀπ' ἐτέρου τὰς ποικίλας καὶ πολυπλόκους ἠθικοκοινωνικὰς φαινομενολογικὰς καὶ δεοντολογικὰς διασυνδέσεις καὶ συναρτήσεις αὐτῆς.

Ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ διακεκριμένου ὁμιλητοῦ κατέστη σαφές, ὅτι ἡ καταπολέμησις τῆς ἐπικτήτου ἀνοσοανεπαρκείας καὶ ἡ προσπάθεια πρὸς συρρίκνωσιν τῶν ἐξ αὐτῆς ὀλεθρίων ἐπιπτώσεων εἶναι οὐχὶ μόνον ζήτημα συντονιστικῆς ὁργανώσεως σχετικῆς σταυροφορίας ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας καὶ τῶν φορέων τοῦ ἰατρικοῦ καὶ νοσηλευτικοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ καθήκον πάντων τῶν μελῶν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἀφυπνισθοῦν καὶ ἐνεργοποιηθοῦν, ἐκτὸς τῆς ἀπαραιτήτου ἐπαγρυπνήσεως, πρωτίστως

τὰ ἰδεώδη τῆς ἠθικῆς ἐγκρατείας, καὶ τῆς συζυγικῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ τὸ αἶτημα τῆς ρεαλιστικῆς ἀνιμετωπίσεως μιᾶς ἠθικοκοινωνικῆς πραγματικότητος διὰ τῆς ἐφαρμογῆς καθαρῶς ἠθικῶν ἀρχῶν, οἷαι εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς συλλογικῆς εὐθύτης καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἀλιτροῦσμοῦ, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τοῦ ἐγωῦσμοῦ.

Δὲν πρέπει νὰ σιωποῦν.

Κατὰ τὸ προσφάτως συγκληθὲν ἐν Ρώμῃ συνέδριον, ὅπερ ἠοχολήθη περὶ τὸ θέμα «Τὸ δικαίωμα διὰ τὴν ζωὴν καὶ ἡ Εὐρώπη», ὁ Πρόεδρος τῆς ἐν Βατικανῷ Ἐπιτροπῆς διὰ τὰ ζητήματα τῆς πίστεως διακεκριμένος καὶ διεθνῶς γνωστὸς θεολόγος καὶ καρδινάλιος Joseph Ratzinger ἐν σχετικῇ ὁμιλίᾳ του διεκήρυξεν, ὅτι ἡ νομιμοποίησις τῶν ἐπιπτώσεων σημαίνει ἀπειλὴν ἐναντίον τῆς δημοκρατίας, διότι καθιστᾷ τὴν βίαν ὡς κριτήριον τοῦ Δικαίου. Οἱ Χριστιανοί, προσέθεσε, δὲν πρέπει νὰ σιωποῦν διὰ τὸ κεντρικὸν αὐτὸ πρόβλημα, ἀκόμη καὶ ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ ἐν ταῖς δυτικαῖς χώραις δημοσία κοινὴ γνώμη καταδικάζῃ τὰς παρεμβάσεις καὶ διαμαρτυρίας τῶν ὡς «ὑπερβολικὰς, ἀστόχους καὶ ἐνοχλητικὰς».

Ἐν τῇ συνεχείᾳ, θεμελιῶν ὁ διαπρεπὴς θεολόγος τὴν ὑπόδειξίν του, τονίζει ὅτι, κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν, ἡ ζωὴ εἶναι ἁγία καὶ ἐπομένως «οὐδεὶς μικρὸς φόβος ὑπάρχει», ἐνῶ «ὁ σεβασμὸς ἐνώπιον πάσης ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι οὐσιώδης προϋπόθεσις διὰ πᾶσαν κοινωνίαν». Ἀκόμη καὶ ἐὰν οἱ Χριστιανοὶ διὰ τὴν ἀντίληψίν των ταύτην γίνονται ἀντικείμενον εἰρωνειῶν ἢ καὶ μίσους, «ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἄνευ αὐτῶν».

Εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν οὐδέποτε οἱ Ὁρθόδοξοι Ἑλληνες Χριστιανοὶ πρέπει νὰ σιωποῦν διὰ τὰς ἐκ τῶν νομιμοποιηθεισῶν ἐπιπτώσεων ὀλεθρίας συνεπείας.

κλους». 'Υπό της 'Ιεράς Συνόδου άπαξ έτι διευκρινίζεται ότι αύτη κατόπιν της από 10.11.87 άποφάσεως της 'Ιεραρχίας προέβη εις την μετά της Πολιτείας όριστικοποίησιν των όρων του προσυμφώνου παραχώρησης έναντι άνταλλαγμάτων μέρους της μοναστηριακής περιουσίας. 'Η προς την 'Ιεράν Σύνοδον έντολή της 'Ιεραρχίας έχει ως κάτωθι: «θ. Διά την παραχώρησιν της άγροτολιβαδικής και δασικής περιουσίας της έκάστης 'Ιεράς Μονής θα έξουσιοδοτήσει νομίμως την Δ.Ι.Σ. ή όποια κατά τό άρθρον 51 του Ν. 590)77 "περί Καταστατικού Χάρτου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος" έκπροσωπεί νομίμως την 'Εκκλησίαν της 'Ελλάδος διά την ύπογραφην της σχετικής συμβάσεως... ια. 'Επί πάσης λεπτομερείας διά την ύλοποίησιν των άνωτέρω άποφασιζομένων θα άποφασίξη ή Διαρκής 'Ιερά Σύνοδος της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος μετά από εισήγησιν της τετραμελούς έξ άρχιερέων 'Επιτροπής».

'Η 'Επιτροπή υπέβαλε προς την 'Ιεράν Σύνοδον την εισήγησίν της την 3ην Δεκεμβρίου 1987.

'Εξ άλλου όσον άφορά εις τόν φανταστικόν άριθμόν δήθεν 30 Μητροπολιτών, οΐτινες πρό μηνός έξήτησαν την σύγκλησιν έκτάκτου 'Ιεραρχίας, επαναλαμβάνεται άρμόδιως ότι οΐτοι ήσαν 18.

'Ο καθείς εδλόγως διερωτάται ποίαν σκοπιμότητα έξυτηρετούν τά δημοσιεύματα και αί ύποκινήσεις εις διάσπασιν της έκκλησιαστικής ένότητας, όταν και ή αξιωματική άντιπολίτευσις με έπίσημον άνακοίνωσιν αύτης επεκρότησε την έπελθούσαν συμφωνίαν.

('Από τό Γραφείο Τύπου της 'Ιεράς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ 29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1988

'Υπογράφηκε σήμερα στις 13.45' στο Καστρί παρουσία του Πρωθυπουργού κ. 'Ανδρέα Γ. Παπανδρέου τό προσύμφωνο παραχώρησης της Μοναστηριακής περιουσίας, που ή 'Εκκλησία προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο και έπ' όφελεία του έλληνικού λαού. 'Από πλευράς 'Εκκλησίας υπέγραψαν κατ' έξουσιοδότηση της 'Ιεράς Συνόδου ό Πρόεδρος της, Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ, ό 'Αντιπρόεδρος της Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων και Κοζάνης κ. Διονύσιος και ό Πρόεδρος της τετραμελούς έξ άρχιερέων 'Επιτροπής Σεβ. Μητροπολίτης 'Αλεξανδρουπόλεως κ. 'Ανθιμος.

Μετά την άνάγνωση κοινού άνακοινωθέντος από τόν Νομικό Σύμβουλο του Πρωθυπουργού κ. Γ. Κασιμάτη, τόσο ό Πρόεδρος της Κυβερνήσεως όσο και ό Πρόεδρος της 'Ιεράς Συνόδου και ό Σεβ. 'Αλεξανδρουπόλεως προέβησαν σε δηλώσεις προς τούς έκπροσώπους του Τύπου εξαιρώντας τη σημασία της ύπογραφής του προσυμφώνου και την είρηνική διευθέτηση του 'Εκκλησιαστικού ζητήματος.

'Επειδή τόν τελευταίο καιρό δημοσιεύονται σε μερίδα του Τύπου από «'Επιτροπές» με συνεχώς μεταβαλλόμενες όνομασίες και άγνωστα λοιπά στοιχεία, άνακριθείς πληροφορίες, «προβοκατορικές» άνακοινώσεις κ.λπ., σε κάποια μάάλιστα έπιχειρήθηκε και άνάμειξη του Γραφείου Τύπου της 'Εκκλησίας, ή 'Ιερά Σύνοδος έφιστά την προσοχή του πιστού λαού να διδαι θάση μόνον στις υπεύθυνες άνακοινώσεις της, που έκδίδονται πάντοτε διά του Συνοδικού Γραφείου Τύπου.

'Ηδη τη στιγμή αύτη επί 78 'Ι. Μητροπόλεων της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος έχουν άπαντήσει 50. 'Από αυτές οι 8 δέν έχουν 'Ι. Μονές. 'Από τις 'Ι. Μονές των ύπολοίπων, 100 έχουν άπαντήσει θετικά, 16 θετικά με προτάσεις και 23 άρνητικά. 'Εντός των ήμερών θα άνακοινωθούν νεώτερα στοιχεία, όπως και οι στο μεταξύ διαφοροποιήσεις, μετά την κοινοποίηση του τελικού προσυμφώνου.

('Από τό Γραφείο Τύπου της 'Ι. Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1988

Συνήλθε υπό την προεδρία του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ ή 'Ιερά Σύνοδος στην πρώτη τακτική συνεδρία της του Μαρτίου. Στην άρχή ό σεπτός προκαθήμενος της 'Εκκλησίας μας ενημέρωσε τούς Σεβ. Συνοδικούς Μητροπολίτες για την ύπογραφή χθες του προσυμφώνου μεταξύ 'Εκκλησίας και Πολιτείας για την παραχώρηση μέρους της Μοναστηριακής περιουσίας έναντι άνταλλαγμάτων έπ' όφελεία του 'Ελληνικού λαού και του κοινωνικού συνόλου.

Κατά την αύτην συνεδρία άποφασίσθηκε ή άρση των έπιτιμίων που είχαν έπιβληθεί στα μέλη του Κρατικού ΟΔΕΠ έν όψει των έορτών του Πάσχα μετά από τη λήψη θετικών άπαντήσεων που έστειλε ή μεγάλη πλειοψηφία των 'Ιεραρχών σε σχετικό έρώτημα της 'Ιεράς Συνόδου.

-Τόν Μακ. 'Αρχιεπίσκοπο έπισκέφθηκε ό 'Αρχιεπίσκοπος της Παλαιοκαθολικής 'Εκκλησίας της Πολωνίας κ. Θαδδαίος Μαγιέφσκυ. Παρίστατο ό Πρόεδρος της Συνοδικής 'Επιτροπής επί των Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων. Μεταξύ των δύο έκκλησιαστικών ήγετών άνταλλάχθηκαν ένγκάρδιες προσφωνήσεις και άναμνηστικά δώρα. Πρέπει να σημειωθεί ότι ό θεολογικός διάλογος μεταξύ 'Ορθοδόξιας και Παλαιοκαθολικών έχει περατωθεί έπιτυχώς.

-Σέ έρώτηση δημοσιογράφου για τόν ισχυρισμό κάποιας από τις «'Επιτροπές» - φαντάσματα, που άποκάλεσε τά στοιχεία τά όποια δόθηκαν χθες από την 'Ιερά Σύνοδο για τις ως τώρα άπαντήσεις των 'Ι. Μονών, ψευδή (!), από τό Γραφείο Τύπου της 'Ιεράς Συνόδου δόθηκε ή ακόλουθη άπάντηση: «Ζάς παραπέμπουμε στη χθεσινή δήλωση του Μακαριωτάτου. 'Η 'Εκκλησία δέν πρόκειται να δώσει σημασία σε ό,τι γράφεται έσκεμμένα και παραποιημένα».

'Εξ άλλου τό Γραφείο Τύπου της 'Ιεράς Συνόδου σε έρώτηση δημοσιογράφου άλλης έφημερίδας για τις θιασπραγίες 'Ισραηλινών στρατιωτών έναντιον Παλαιστινίων έδωσε την παρακάτω άπάντηση: «Μείναμε άφωνοι βλέποντας τη φρικαλεότητα αύτη, που άνακαλεί στη μνήμη τις πιο μαύρες ώρες σε θάρος των ίδιων των πρωταγωνιστών από τό Ναζισμό. 'Η σκηνή που έκατομμύρια τηλεθεατών σε όλο τόν κόσμο παρακολούθησε με έκδηλη άγανάκτηση, άποτελεί κηλίδα για τόν πολιτισμό μας».

('Από τό Γραφείο Τύπου της 'Ι. Συνόδου)

'Ιερά 'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

'Οπως και κατά τά περασμένα χρόνια, έτσι και έφέτος ή Διεύθυνση Νεότητας της 'Ιεράς 'Αρχιεπισκοπής 'Αθηνών, προγραμματίισε Συνάξεις για τούς νέους στον 'Ιερό Ναό της Μητροπόλεως. Οί Συνάξεις περιλαμβάνουν Κατανυκτικό 'Εσπερινό (5.30' - 6.15' μ.μ.) και έπίκαιρη όμιλία με διάλογο (6.15' - 8 μ.μ.).

Πρόγραμμα Όμιλητών
28 Φεβρουαρίου, Κυριακή Α' Νηστειών: π. Γ. Μεταλληνός, «'Ορθοδοξία και "Άγιοι Πατέρες».

6 Μαρτίου, Κυριακή Β' Νηστειών: π. Ν. 'Ιωαννίδης, «'Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς και ό 'Ηουχασμός».

13 Μαρτίου, Κυριακή Γ' Νηστειών: π. Μελίτων Καβασικλής, «Οί "Άγιοι Τόποι και ό 'Ορθόδοξος Μοναχισμός».

20 Μαρτίου, Κυριακή Δ' Νηστειών: κ.

Κ. Γρηγοριάδης, «Η φανέρωση του αληθινού ανθρώπου στην Ορθόδοξη Έκκλησία».
27 Μαρτίου, Κυριακή Ε΄ Νηστειών: π.
'Ι. Σακελλαρίου, «Εισαγωγή στο Θείο Πάθος».

Με απόφαση του Μακαριωτάτου στις 15.10.87 συνεστήθη ένα νέο Ίδρυμα, το ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ. Η απόφαση αυτή και το Καταστατικό λειτουργίας δημοσιεύθηκαν στο υπ' αριθμ. 27/τ. Β΄/Φ.Ε.Κ. και σε Παράρτημα του περ. «Έκκλησία». Σκοποί του νέου Ίδρυματος είναι η αναζωογόνηση της ένοριακής ζωής μεταξύ των νέων της περιοχής της Αρχιεπισκοπής, η πρόωξη τους σε δημιουργική συμβολή στην εκκλησιαστική ζωή των ένοριών και η συνεργασία με αντίστοιχες προσπάθειες άλλων Ίερων Μητροπόλεων και με διορθόδοξες κινήσεις. Μεταξύ των προβλεπόμενων μέτρων για την επίτυχία των σκοπών του νέου Ίδρυματος είναι η λειτουργία Ένοριακών Νεανικών Έστιών.

Για την ενημέρωση των Έφημερίων που είναι υπεύθυνοι για την Διακονία Νεότητας, καθώς και των Έφημερίων - Συντονιστών αυτής της διακονίας, σχετικά με την ίδρυση και τις προοπτικές λειτουργίας του νέου Ίδρυματος πραγματοποιήθηκε στις 9/2 ειδική ενημερωτική σύναξη στην Αίθουσα Αγίας Φιλοθέης στην Αρχιεπισκοπή. Έγινε εισήγηση από τον παν. Πρωτοσύγκελλο για το νέο ποιμαντικό μέτρο. Είχε προηγηθεί ο Όρθρος της Αποδόσεως της Υπαπαντής και Θεία Λειτουργία, με λειτουργό τον νέο Διευθυντή Νεότητας, αρχιμ. Σεραφείμ Παπακώστα, στην οποία συμμετείχαν οι αιδ. Υπεύθυνοι και έψαλε η χορωδία της Ίερας Μονής Πετράκη.

Γενική Ίερατική Σύναξη των Έφημερίων της Ίερας Αρχιεπισκοπής πραγματοποιήθηκε στις 17/2 στο Μητροπολιτικό Ναό, ένδοξη της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Στην εισήγησή του ο παν. Πρωτοσύγκελλος έπεσήμανε πυχές ποιμαντικής παθολογίας, υπογράμμισε την εύθυνη των Έφημερίων ως πνευματικών πατέρων της ένορίας τους, τόνισε την σημασία της συνεχούς κατάρτισής, ιδίως με ζωντανά παραδείγματα, όπως είναι οι Άγιοι, ζήτησε την υποστήριξη από μέλη τους άλλων για το νέο ποιμαντικό πρόγραμμα στον τομέα της νεότητας και έκανε χρήσιμες ποιμαντικές και τελετουργικές υποδείξεις. Έπακολούθησε σύντομος διάλογος για επίκαιρα ζητήματα.

Την Παρασκευή 19/2, με την ευκαιρία της μνήμης της Αγίας Όσιομάρτου Φιλοθέης της Αθηναίας, η Γενική Διεύθυνση Χριστιανικής Άλληλεγγύης προγραμματίισε έορταστική εκδήλωση στην Αρχιεπισκοπή. Το πρωί τελέστηκε πανηγυρικός Όρθρος και θεία Λειτουργία στο παρεκκλήσιο του Αγίου Ανδρέου, στον ίδιο χώρο όπου άλλοτε εύρισκόταν το δμώνυμο Μοναστήρι της Αγίας. Λειτουργός ο παν. Πρωτοσύγκελλος, έψαλε η χορωδία της Ίερας Μονής Πετράκη και συμμετείχαν οι κοινωνικές λειτουργοί της Χριστιανικής Άλληλεγγύης. Στη συνέχεια, ο Μακαριώτατος τέλεσε τον Άγιασμό των εγκαινίων της Αιθούσας «Άγίας Φιλοθέης», η οποία ανακαινίσθηκε πρόσφατα πλήρως για τις ανάγκες της Αρχιεπισκοπής και ιδιαίτερα του νεοσυσταθέντος Ίδρυματος Νεότητας. Στην κατάμεστη από κληρικούς, λαϊκούς προσκεκλημένους και στελέχη της Χριστιανικής Άλληλεγγύης αίθουσα, παρουσιάσθηκε το έορταστικό πρόγραμμα, που περιελάμβανε εισήγηση της Κοινωνικής Λειτουργού κ. Έλ. Κυριακοπούλου με θέμα «Η Αγία Φιλοθέη και η διακονία μας», χορωδιακά τραγούδια από την χορωδία της κ. Έρρ. Κοκολάκη, προικοδότηση πέντε κοριτσιών με θιβλιάρια των είκοσι χιλιάδων και μικρή δεξίωση. Ο Μακαριώτατος, στο τέλος, άπηύθυσε εγκάρδιο Πατρικό χαριεισμό και εύχήθηκε ευόδωση των έργων του νέου Ίδρυματος.

Ίερά Μονή Άσωμάτων - Πετράκη

Το έσπέρας της Κυριακής του Άσώτου, 7 Φεβρουαρίου, στο γραφικό Μετόχι της Ίερας Μονής στον Κοκκιναρά Πεντέλης, τον Άγιο Παντελεήμονα, έγινε η κουρά σε μεγαλόσχημο Μοναχό του δοκίμου της Μονής Παναγιώτου Κωστοπούλου. Μιά δεκατριετής έτοιμασία και δοκιμασία σφραγίσθηκε με την θωμάσια Άκολουθία του Μεγάλου και Άγγελικού Σχήματος, με την οποία εισήχθη στην Άδελφότητα της Μονής, φέρων πλέον το χαριτωμένο όνομα του όσιου και θεοφόρου Πατρός ήμων Όνουφριου του εν Αίγυπτω. Την κουρά του νέου μοναχού τέλεσε ο παν. Καθηγούμενος αρχιμ. Δημήτριος Μπεκιάρης, ο οποίος άπηύθυσε σύντομες πνευματικές ύποθηκες προς τον νέο Μοναχό και τους Πατέρες που ένασκούονται στο Μετόχι. Στο Άναλόγιο έψαλαν Άδελφοί της Ίερας Μονής, ενώ η Έκκλησία του Αγίου Παντελεήμονος και ο περίβολος ήταν άσφυκτικά γεμάτοι από πλήθος προσκυνητών.

Ίερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Με τη συμμετοχή πλέον των 800 στελεχών του εκκλησιαστικού κοινωνικού έργου της Ί. Μητροπόλεως Δημητριάδος έγινε στις 25.1.88 η Γεν. Συνέλευση της «Χριστ. Άλληλεγγύης», της εκκλησιαστικής δηλ. όργανωσης που άγκαλιάζει φιλόστοργα τον πάσχοντα συνάνθρωπο. Ίερείς, λαϊκοί συνεργάτες, συνεργάτιδες, μέλη των ένοριακών Παραρτημάτων και της Κεντρικής Διοικήσεως άκουσαν τον άπολογισμό που έκανε ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χριστόδουλος για το 1987 και έχάραξαν από κοινού την πορεία για το νέο έτος. Στο έντυπωσιακό ποσόν των 30.608.678 δραχ. άνήλθε η χρηματική εισφορά της Έκκλησίας μας για κοινωνικά έργα. Και το ποσό αυτό προέρχεται κατά το μέγιστο μέρος του από δωρεές των πιστών, που με τον τρόπο αυτό άποδεικνύουν ότι έμπιστεύονται την Έκκλησία και στηρίζουν το έργο της. Όλος ο άθρομβος μά δυναμικός στρατός των στελεχών της κοινωνικής εργασίας αναλίσκεται άνιδιαιτέλως στο έργο αυτό, με κίνητρο τη χριστιανική άγάπη και την έμπρακτη έκφρασή της, που θρίσκει διεξόδους σε συγκεκρωμένους τομείς.

Ειδικότερα κάτω από την προστασία της Έκκλησίας μας αναπτύσσεται κατά τομείς το έξης κοινωνικό έργο:

—Υποτροφίες σε φοιτητές.

—Κέντρο συμπαράστασης Οικογενείας, 170 περιπτώσεις, 500 συνεντεύξεις από την Κοινωνική Λειτουργό, βοθηήματα και τρόφιμα σε άπόρους.

—Έρανος Άγάπης.

—Συμβουλευτικός Σταθμός Προβλημάτων Έφηβείας: 13 όμιλίες από ειδικό έπιτελείο έπιστημόνων, διανομή έντύπων, ενημέρωση για το AIDS.

—Σχολή Γονέων: Δεύτερος κύκλος σπουδών. Εισηγήσεις και διάλογος με νέους γονείς ή ύποψηφίους γονείς.

—Κατασκηνώσεις: Για μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου - Λυκείου.

—Φοιτητικά Σεμινάρια: Για φοιτητές και φοιτήτριες το καλοκαίρι.

—Φυλακές: Μέριμνα για θρησκευτική, κοινωνική και οικονομική έξυπνρήτηση.

—Μελλόνυμφοι: Έπαφή πριν από το γάμο, διάλογος, διανομή έντύπων, έπίλυση προβλημάτων.

—Σχολή Κωφαλάλων: Στην Άνακασιά με προσπάθεια λογοθεραπείας.

—Σπίτια Γαλήνης Χριστού: Σε 4 ένορίες του Βό-

λου προσφέρεται καθημερινά φαγητό και συντροφιά σε υπερήλικες άπόρους και έγκαταλελειμμένους.

—Βοηθήματα σε άπόρους: Καθημερινή προσφορά σοβαρών χρηματικών ποσών.

—Φάρμακα, άσθενείς: Άποστολή στο έσωτερικό και έξωτερικό για θεραπεία, άγορά φαρμάκων.

—Βοηθήματα σε πολυτέκνους, πυροπαθείς, πλημμυροπαθείς, έκτακτες περιπτώσεις βοηθείας.

—Άλλες δραστηριότητες: Έκδόσεις ένημερωτικών φυλλαδίων για τά ναρκωτικά και τó AIDS, αντιμετώπιση μεμονωμένων περιπτώσεων άναξιοπαθόντων κ.λπ.

—Αίμοδοσία: Λειτουργία έκκλ. Τράπεζας αίματος.

—Γραφείον εύρέσεως έργασίας: Τοποθέτηση σε δουλειά άνέργων, παρά τις ύπάρχουσες δυσκολίες.

Οί δραστηριότητες αυτές καταξιώνουν τήν Έκκλησία μας σαν άληθινή Μητέρα του λαού μας και συσπειρώνουν γύρω της τόν εύσεθή λαό μας που ύποστηρίζει τις πρωτοβουλίες της και προσφέρει για τά κοινωνικά και άλλα έργα της.

(Έκ της 'Ι. Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Ήλείας

Τό Σάββατο και τήν Κυριακή 13 και 14 Φεβρουαρίου έλαβε χώρα τó κατ' έτος διοργανούμενον Θεολογικό Συνέδριο τής Ίεράς Μητροπόλεως Ήλείας στήν Φραγκαβίλλα Άμαλιάδος, με θέμα «Ή Π. Διαθήκη».

Σύμφωνα με τó πρόγραμμα πραγματοποιήθηκαν δύο Εισηγήσεις άπό τόν Καθηγητή τής Έρμηνείας τής Π. Διαθήκης εϊς τήν Θεολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Ήλία Οικονόμου, με θέματα: 1) Έρμηνευτικές άρχές τής Π. Διαθήκης και 2) Ή Π. Διαθήκη και ή σύγχρονη έποχή, μετά τις όποιες άκολουθούσε συζήτηση.

Στό Συνέδριο συμμετείχαν θεολόγοι και άλλοι επίσημονες άπό τήν Ήλεία και έτέρους νομούς τής Πελοποννήσου.

Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου

Τήν 31 Ίανουαρίου 1988, στή Νεμέα και ένώ έτελείτο ή Θεία Λειτουργία άπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κορίνθου κ. Παντελεήμονα, στόν Ίερό Ναό Εύαγγελισμού Θεοτόκου Νεμέας, πραγματοποιήθηκε αίμοληψία. Σε μία κατασκευη και συγχρόνως πανηγυρική άτμόσφαιρα, κάτω άπό τούς θόλους τής Έκκλησίας, με τήν θερμή προτροπή του Μητροπολίτου, οί έθελοντές αίμοδότες τής Νεμέας κατευθύνονταν στο γυναικωνίτη του Ναού και έδινον αίμα. Ήταν πραγματικά ένα πανηγύρι ανθρωπιάς. Τήν ήμέρα ατή συγκεντρώθηκαν στήν περιφέρεια τής Νεμέας 250 φιάλες αίμα, γεγονός ύψιστης σημασίας για μία ήμιορεινή και άγροτική περιφέρεια. Και είναι γεγονός επίσης πώς ή περιοχή τής Νεμέας έχει άποδείξει, ότι στόν τομέα τής έθελοντικής αίμοδοσίας πρωτοστατεί, άφου με τήν πέμπτη ατή αίμοληψία, έχει προσφέρει 770 φιάλες αίματος.

Ο Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, που συνέλαβε τήν ιδέα να γίνονται οί αίμοληψίες, μέσα στήν Έκκλησία και πολλές φορές κατά τήν διάρκεια τής Θείας Λειτουργίας, παρευρέθη και έλειτούργησε και μίλησε με θερμούς λόγους, τιμώντας έτσι και τó ολο θεάρεστο έργο, αλλά και τούς άπλοϊκούς αίμοδότες. Μεστός ό λόγος του και συγκινημένος ό ίδιος άπό τήν προσφορά και παρουσία τών ανθρώπων, που θάδιζαν με κατανύξη να δώσουν αίμα, για να σώσουν ανθρώπινες ζωές, είπε πολλά και ευχαρίστησε εκ θαθέων τούς αίμοδότες. Καταλήγοντας έπείσημανε: «Ή

δοξολογία σήμερα προς τόν Κύριον γίνεται, έν έργοις, έν λόγοις και έν Μυστηρίοις. Έν έργοις μεν διά τής αίμοδοσίας, που είναι προσφορά ζωής προς τόν πλησίον άσθενή άνθρωπον. Έν λόγοις δε διά τών έξαισίαν ύμνων και ευχών που άκούονται κατά τήν σημερινήν Θείαν Λατρείαν. Τέλος δε έν Μυστηρίοις, ήτοι διά του Μυστηρίου τής Θείας Εύχαριστίας, όπου έδω, εις τόν Ίερόν αυτόν Ναόν, ατήν τήν στιγμήν ιερουργείται τó άχραντον Σώμα και Αίμα του Κυρίου Ίησού, προς σωτηρίαν τών ψυχών, ένω παράλληλα και συγχρόνως με τήν αίμοδοσίαν ιερουργείται τó αίμα τών ανθρώπων διά τήν σωτηρίαν του σώματος τών άσθενών συνανθρώπων...».

Τήν όλη πανηγυρική τελετουργία, έτίμησε με τήν παρουσία του, σαν εκπρόσωπος του Ύπουργού Ύγείας και Πρόνοιας ό Δ)ντής Δ)σεως τής Αίμοδοσίας του Ύπουργείου κ. Γκίκας, ό όποιος εκ μερους τής Πολιτείας έπέδωσε τιμητικούς έπαίνους στίς Ένοριακές Έπιτροπές τής περιοχής Νεμέας, για τήν έμπρακτη και ούσιαστική συμβολή της στόν έθελοντικό θεσμό τής αίμοδοσίας, μέσω τής Έκκλησίας.

Εϊναι άξιον να σημειωθεί και ή άμέριστη συμβολή, συμπάρασταση και βοήθεια τών στελεχών του σταθμού Αίμοδοσίας του Νοσοκομείου, που με τά συνεργεία τους, τήν έπιστημονική τους γνώση και πρό πάντων με τήν άγάπη τους στόν έθελοντικό συμβάλλον στήν όλοποίηση του όλου έργου, καθώς επίσης και τών Ίερέων και τών Ένοριακών Έπιτροπών Αίμοδοσίας τής περιοχής Νεμέας.

(Έκ τής Ίεράς Μητροπόλεως Κορίνθου)

Ίερά Μητρόπολις Μονεμβασίας και Σπάρτης

Όλοι ήμεις, Κλήρος και Λαός τής Σπάρτης, που συγκεντρωθήκαμε εις τόν Ίερόν Ναόν του Όσιου Νίκωνος, σήμερα εις τις 22 Νοεμβρίου 1987 και ώρα 6 μ.μ. μετά άπό τήν Άκολουθία του Έσπερινου, τήν θερμήν εισήγησιν του Σεβ. Ποιμενάρχου μας Μητροπολίτου Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Εύσταθίου και τήν λεπτομερή και συγκλονιστική όμιλία του Σεβ. Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, Παγωνιανής και Κονίτης κ. Σεβαστιανού, με θέμα: «Βόρειος Ήπειρος — Τό δρᾶμα ένός λαού και τó χρέος μας», Ό μ ο φ ώ ν ω ς έγκρινομεν τó άκόλουθον

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

1. Διαμαρτυρόμεθα έντόνως διά τόν άπάνθρωπον στραγγαλισμόν όλων άνεξαίρετως τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τών άδελφών μας τής Βορείου Ήπειρου άπό τó άθείστικό και τυραννικό καθεστώς τής Άλβανίας.

2. Συμπαριστάμεθα εις τούς δοκιμαζόμενους άδελφούς μας τής Βορείου Ήπειρου και ζητάμε άπό τήν Έλληνικήν Κυβέρνησιν έστω και τώρα να άπαιτήση άπό τήν Άλβανίαν τόν σεβασμόν τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τής εκεί Έλληνικής μειονότητας, σύμφωνα με τούς διεθνείς κανονισμούς. Ήτοι:

α) Να άνοιξουν εις τήν Βόρειον Ήπειρον οί εκκλησίες και να έπιτραπή πλήρως ή θρησκευτική έλευθερία, όπως συμβαίνει παντού εις όλον τόν κόσμον.

β) Να άνοιξουν τά Έλληνικά Σχολεία και να δικαιούνται να όμιλούν οί ύπόδουλοι άδελφοί μας έλευθερα τήν έλληνική γλώσσα.

γ) Να άφεθούν έλεύθεροι οί χιλιάδες τών φυλακισμένων και τών έξορίστων Βορειοηπειρωτών και να ήμπορέσουν να έπιστρέψουν εις τά σπίτια τους. Και

δ) Να πέσουν τά ήλεκτροφόρα συρματοπλέγματα εις τά σύνορα και να έπιτραπή με διαθετήρια ή έλεύ-

θηρη επικοινωνία με τους αδελφούς μας της Βορείου Ηπείρου άδιακρίτως, όπως τούτο συμβαίνει με όλες τις χώρες.

Τό παρόν ψήφισμα κοινοποιείται:

Πρόεδρον τής Έλληνικής Δημοκρατίας, Ίεράν Σύνοδον τής Έκκλησίας τής Έλλάδος, Πρωθυπουργόν, Πρόεδρον τής Βουλής, Υπουργόν Έξωτερικών, Άρχηγούς Κομμάτων, Έλληνικόν Τύπον και ΕΡΤ 1 και ΕΡΤ 2.

(Έκ τής Ί. Μητροπόλεως)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Άποφάσει τής τακτικής συνόδου τής Ίεραρχίας τής Όρθοδόξου Σερβικής Έκκλησίας, από 29ης Μαΐου 1987, συνήλθεν εις έκτακτον σύνοδον εις τό Μέγαρον του Πατριαρχείου ή Ίεραρχία από 8 - 10 Όκτωβρίου 1987, με κύριον θέμα τής ήμερησίας διατάξεως «τά προβλήματα και αί θλίψεις τής Όρθοδόξου Σερβικής Έκκλησίας και του λαού της», ως αναφέρεται εις τό σχετικόν Άνακοινωθέν, εις τό όποιον μεταξύ των άλλων τονίζεται ότι «πλήν τής έκθέσεως τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου περι των γενικών προβλημάτων του περι ού ό λόγος θέματος, και οι μετέχοντες τής Συνόδου Ίεράρχαι εξέθεσαν τά έπικαιρα και φλέγοντα προβλήματα των Ίεραρχιών των».

«Η σύνοδος τής Ίεραρχίας, αναφέρεται περαιτέρω εις τό Άνακοινωθέν, ήσυχολήθη με ζητήματα πνευματικο - ποιμαντικής και οικονομικο - νομικής φύσεως, καθώς και με τό ζήτημα τής σχέσεως, κατά την παρούσαν στιγμήν, Έκκλησίας και Πολιτείας, υπό τό φώς των προετοιμαζομένων μεταβολών εις την χώραν μας.

«Η Ίεραρχία μετά θαθείας άνησυχίας διαπιστοί ότι πάντοτε εισέτι άπειλούνται οι μαθηταί εις τά σχολεία να μη μετέχουν εις τά Κατηχητικά, εις τόν έορτασμόν του Σέρβου Άγίου Σάββα, και εις άλλας έκκλησιαστικάς τελετάς. Εις τους στρατιώτας που ύπηρετούν την τακτικήν στρατιωτικήν των θητείαν άπαγορεύεται ό έκκλησιασμός και ή όμολογία τής πίστεως. Τινές έξ αυτών τελευταίως κατεδικάσθησαν εις φυλάκισιν διά λεχθέντα εις ιδιωτικάς συνομιλίας, πράγμα τό όποιον έχει ξεπερασθεί εις τόν πολιτισμένον κόσμον ως λόγος ποινικής διώξεως.

«Όσαύτως άπαγορεύεται εις τους Ιερείς ή μετάβασις εις σωφρονιστικά ιδρύματα προσκλήσει των πιστών, ως και ή κανονική επίσκεψις των πιστών εις τά νοσηλευτικά ιδρύματα προς κάλυψιν πνευματικών αναγκών των άσθενών και προσωπικήν παρηγορίαν (έξομολογησιν, κοινωνίαν). Την Ίεραρχίαν άνησυχεί τό γεγονός ότι έξακολουθεί να προβάλληται ή άθεία ως ή μόνη «έπιστημονική θεώρησις του κόσμου», και ότι διά τούτου έπιτελείται διάκρισις και πίεσις ως προς τους θρησκευομένους, πράγμα τό όποιον ίδια παρατηρείται εις τά εκπαιδευτικά ιδρύματα, αρχής γενομένης από τά Νηπιαγωγεία. Εις την Έκκλησίαν έξακολουθεί να μη έπιτρέπεται ή χρησιμοποίησις του Ραδιοφώνου, τής Τηλεόρασεως και των άλλων μαζικών μέσων ένημερώσεως, ενώ από τό άλλο μέρος προπαγανδίζονται μέσω αυτών ιδέαι και ιδεολογίαι που ύποβιβάζουν την αξιοπρέπειαν του ανθρώπου.

«Έκ των έκθέσεων των Ίεραρχιούχων Άρχιερέων διαφαίνεται σαφώς ότι έξακολουθεί εις πολλά μέρη να καταπατώνται τά συνταγματικά δικαιώματα τής Έκκλησίας, ούτως ώστε ένίοτε να καταλαμβάνεται και να αφαιρήται από τους ναούς και τά μοναστήρια και ό υπό του νόμου έπιτρεπόμενος έλάχιστος κληρος άγρών και δασών, μάλιστα δε και έκκλησιαστικών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Κίτρους και Κατερίνης

«Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περι Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «περι Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Προφήτου Ήλιου Άρωνά Πιερίας,

καλούμεν τους θουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης έν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ύποβάλωσι τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν τής άνωτέρω θέσεως.

Κατερίνη, 15 Φεβρουαρίου 1988

† Ό Κίτρους και Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

«Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590)1977 «περι Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «περι Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Άγίου Λουκά Σταυρουπόλεως,

καλούμεν τους θουλομένους και έχοντας τά κανονικά

αυλογύρων και νεκροταφείων. «Ότι ώρισμένα Μοναί διά τής ανεγέρσεως δίπλα των καφενείων, έστιατορίων και άλλων τουριστικών μονάδων άπειλούνται ως πολιτιστικο - ιστορικά μνημεία και καθίσταται αδύνατος και αυτός ό κανονικός μοναχικός βίος, και ή άποστολή των. Εις ώρισμένας δε Ίεραρχίας δέν παρέχονται καθόλου οικοδομικά άδειαι δι' άνέγερσιν νέων ναών, μάλιστα δε και εκείνων οι όποιοι κατεστράφησαν κατά τόν πόλεμον, όπως είναι ό μαρτυρικός ναός εις τό Κούσανι τής Σλαβονίας, όπου δέν έπιτρέπεται ή έκ νέου οικοδόμησις του και διά δημοψηφίσματος γίνεται προσπάθεια ύφαρπαγής του... Έπίσης δέν έπεστράφησαν άκόμη εις την Έκκλησίαν τά Ληξιαρχικά βιβλία, τά όποια είχαν έν καιρῶ ζητηθεί προς άντιγραφήν.

«Η Ίεραρχία έξακολουθεί να παρακολουθή μετά θαυτάτης άνησυχίας τά τραγικά συμβάντα εις τό Κοσσυφοπέδιον εις τό όποιον ή κατάσταση, παρ' όλας τας ύποσχέσεις των κυβερνητικών άρχών, όχι μόνον δέν θελιούται, αλλά όλονέν και περισσότερο χειροτερεύει. Ός έκ τούτου ή Ίεραρχία θαθύτατα συμπάσχει μετά των πιστών του Κοσσυφοπεδίου και τής Μετοχής, που ύφίστανται τά πάνδεινα υπό των Άλβανοφώνων έθνικιστών και μετ' ευγνωμοσύνης έκτιμᾶ τας υπηρεσίας του Πανιερωτάτου Έπισκόπου Πρεζρένης Παύλου, των εύλαθών μοναχών και των Ιερέων τής περιοχής, οι όποιοι άκλόνητοι και διά τής αὐτοθυσίας των παρέχουν παράδειγμα εις τόν πιστόν σερβικόν λαόν τής περιοχής να παραμείνη εις τας από αίωνων έστίας του», καταλήγει τό σχετικόν Άνακοινωθέν.

καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάλληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Νεαπόλει τῆ 24ῃ Φεβρουαρίου 1988

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρὰ γρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγ. Γεωργίου Ν. Ἀγχιάλου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάλληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Βόλῳ τῆ 29ῃ Φεβρουαρίου 1988

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Κενῆς οὔσης τῆς δευτέρας θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ προκειμένου νὰ προσώμεν εἰς τὴν πλήρωσιν αὐτῆς συμφώνως τῷ Ν. 817)1978, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσαήμερου, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καλαμάτῃ τῆ 29ῃ Φεβρουαρίου 1988

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀξώμης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Κενωθείσης τῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Φρουμεντίου, τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἄντις - Ἀμπέμπα, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ὑπηρετήσουν εἰς αὐτήν, νὰ υποβάλλουν αἰτήσιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν. Πληροφοροῦμεν δὲ ὅτι δυνάμεθα νὰ προσλάβωμεν κληρικὸν ἢ καὶ νὰ χειροτονήσωμεν λαϊκόν, ἐφ' ὅσον οὗτος κέκτηται τὰ νόμιμα.

Ἐπίσης ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης τῆς Ἄντις - Ἀμπέμπα, διαθέτει κατοικίαν καλὴν καὶ ἱκανοποιητικὸν μισθόν.

Ἐν Ἄντις - Ἀμπέμπα τῆ 17ῃ Ἰανουαρίου 1988,

† Ὁ Ἀξώμης ΠΕΤΡΟΣ

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Θεοδώρου, Ὑπέρχοντα μηνύματα τῆς Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου (Ε').

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μοῆ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Ἐπισκόπου Ἀρχελώου Εὐθυμίου, Ἄνθρωπος καὶ φυσικὸ περιβάλλον.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἐντυπώσεις ἀπὸ τῆς ἐκδηλώσεως γιὰ τὴν Ἀπόδημο Ἑλληνίδα.

Ἡ ἐκλογή καὶ χειροτονία τοῦ Σεβ. Λαοδικεῖας κ. Ἰακώβου.

Ἀρχιμ. Δημ. Μπεκιάρη, Ἡ ἡγουμένη τοῦ Ἁθῶνα, Κυρὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὡς ἐρμηνευτῆς τῶν Γραφῶν.

Δημ. Ν. Παπαθανασοπούλου, Τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ ἡ Γλῶσσα.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.